

Kroshi obzorja

GLASILO OBČINE SEŽANA | LETNIK XXV | ŠTEVILKA 5 | OKTOBER 2023 | TISKOVINA | POŠTNINA PLAČANA PRI POŠTI 6210 SEŽANA

OBČINA
SEŽANA

IZ VSEBINE:

- Sto let nogometa v Sežani
- Prejemniki priznanj in nagrade Občine Sežana za leto 2023
- Občina Sežana v cvetju in sprejem odličnikov
- Podelitev jubilejnih in posebnih priznanj OOO Sežana

ponedeljek
23. oktober 2023
ob 20.00

SiTi TEATER
NIKOLI NI PREPOZNO
za abonma TEATER in izven

nedelja
19. november 2023
18.00

Koprodukcija KUD Jožeta Pahorja in KDS
plesna skupina Mehki čevlji:
ALICA V ČUDEŽNI DEŽELI
plesna predstava

četrtek
26. oktober 2023
ob 20.00

ZAVOD DOBRA POT
**KULTURNA DEDIŠČINA
BRKINOV IN KRASA**
Kratki filmi s pogovorom:
Kamnite vezi in Grad na skali

ponedeljek
20. november 2023
Ob 20.00

**TERESA KABAN IN
HENRYK BLAZEJ**
za abonma MELODIJA in izven

ponedeljek
6. november 2023
ob 20.00

MGL
SHAKESPEARE
za abonma TEATER in izven

sobota
25. november 2023
ob 20.00

**HAMO & TRIBUTE
TO LOVE akustično**
za izven

sobota
11. november 2023
ob 10.00

Gledališče FRU FRU
**O BELEM MUCKU,
KI JE BIL ČISTO ČRN**
za ŠKRATKIN abonma in izven

četrtek
30. november 2023
ob 20.00

ZAVOD DOBRA POT
**KULTURNA DEDIŠČINA
BRKINOV IN KRASA**
Kratki filmi s pogovorom:
Brkini in žganjekuha, Življenje ovčarjev,
O piščalki in rogu

PRIHAJA NA NAŠE ODRE!

LEGENDA

GLEDALIŠČE

GLASBA IN PLES

RAZSTAVE

FILM

ZA OTROKE

Izdaja:
Občina Sežana

Odgovorni urednik:
Miha Ravbar Vidmar

Namestnica odgovornega urednika:
Ivica Podgoršek

Uredniški odbor:
**David Terčon, Bojana Škabar,
Klementina Križman, mag. Peter Štoka,
Olga Knez**

Lektorica:
mag. Magdalena Svetina Terčon
(razen oglasnih sporočil)

Grafično oblikovanje:
DTP studio, Čeh Damijan s.p.

Tisk:
Grafika Gracer d. o. o.

Število izvodov:
5350

Glasilo je vpisano v Razvid medijev,
ki ga vodi Ministrstvo za kulturo RS,
pod zaporedno številko 388.

ISSN 2536-3832

Informacije v zvezi z izdajo občinskega
glasila dobite na tel. št.: 05/ 73 10 148,
e-mail: glasilo@sezana.si,
Petra Arko Kovačič.

Slika na naslovnici:
Nik Orel

Glasilo si lahko ogledate v el. obliki na:
www.sezana.si - Kraški obzornik

Spoštovane bralke in bralci!

Pred vami je peta številka Kraškega obzornika letnika XXV., ki je uredniškemu odboru prinesla kar nekaj izzivov. Razprava o izgledu in vsebini glasila je odprta, kot smo že napovedali, v prihodnjem letniku pa pripravljamo spremembe v podobi in sistemu dela ter zbiranja prispevkov. Tu gre najprej pohvala in zahvala za dobro sodelovanje mnogim avtorjem člankov, ki vestno in ažurno prispevate k vsebinski bogatosti obzornika. Predvsem tistim, ki s konstruktivnimi predlogi in spoštljivo razpravo prispevate k rasti in izboljšavam glasila. Vsaka kritika je dobrodošla, seveda, če je konstruktivna, saj dopušča izmenjavo mnenj in predvsem dialoga.

Na tem mestu se mi poraja vprašanje poslanstva občinskega glasila. Kraški obzornik je v osnovi namenjen obveščanju občank in občanov o aktualnih dogodkih iz življenja in dela v lokalni skupnosti, krajevnih skupnostih, javnih zavodih, podjetjih, društvih in drugih organizacijah, ki opravljajo naloge v javnem interesu v občini Sežana. Gre tudi za beleženje teh dogodkov za prihodnje generacije, saj je glasilo tiskovina, ki se hrani v arhivih. S pravilnim beleženjem avtorjev in časovne opredelitve dogodkov lahko članki postanejo neprecenljiv vir zanesljivih in verodostojnih informacij za bodoče generacije. S tem je glasilo nekoliko drugačno od drugih publikacij, da ne govorimo o digitalnih medijih in družbenih omrežjih, saj naj v ta sklop ne bi spadala osebna mnenja, interesi posameznikov ali ozkih skupin, sploh pa ne obračunavanja in polemiziranja po lastni presoji.

Poleg tega je pomembno upoštevati vprašanje aktualnosti v kontekstu izhajanja števil. Kraški obzornik v tem letniku, na primer, izide v šestih številkah in zajema obdobje med številkama, kar pomeni, da govori o dogodkih, ki so se zgodili po roku oddaje prejšnje številke in do izida aktualne številke. Obenem pa je glasilo tudi informator za naslednje obdobje, za naslednja dva meseca, do izida naslednje številke. Kljub temu, da se dvomesečno obdobje v primerjavi z instant spletnimi novicami lahko zdi dolgo, moramo razumeti to vprašanje v kontekstu poslanstva tega glasila in ne v luči trenutnih potreb po svežih informacijah, saj temu namenu služijo drugi mediji.

Kot že rečeno, pripravljamo novo zasnovo naslednjega letnika, ki jo bomo v kratkem predstavili zainteresirani javnosti. Na tem mestu ponovno obveščamo, da imajo vsa podjetja s sedežem v občini Sežana enkrat letno možnost brezplačne objave v obliki PR članka v skladu s programsko zasnovo. Vsi avtorji pa prejmejo obvestila o prihajajočih rokih za oddajo člankov, ki so objavljeni tudi spodaj. Če obvestil še ne prejimate in si jih želite, se lahko naročite nanje na elektronski naslov glasilo@sezana.si.

Miha Ravbar,
odgovorni urednik

OBVESTILO AVTORJEM:

Prosimo vas, da nam vse prispevke in fotografije pošiljate na elektronski naslov **glasilo@sezana.si**. Rok za oddajo gradiva za naslednjo številko je 3. 11. 2023. Članki naj obsegajo največ 3000 znakov s presledki, vsebovati pa morajo naslov članka ter ime in priimek avtorja oziroma avtorjev besedila in fotografij. Fotografije morajo biti v jpeg formatu, ustrezne ločljivosti (300 dpi, najmanjše velikosti 1MB in ne večje od 3 MB), neobrezane in neoblikovane. Uredniški odbor si pridružuje pravico do zavrnitve neprimernih prispevkov, do spreminjanja besedila v smislu lektoriranja, krajšanja in združevanja prispevkov ter pravico do obdelave poslanih fotografij. Z oddajo gradiva se pošiljatelj strinja z njegovo objavo.

7. seja Občinskega sveta Občine Sežana

19. september 2023

Sprejeti sklepi in drugi akti

1. Seznani tev s Poročilom o opravljeni redni notranji reviziji poslovanja Občine Sežana v zvezi z investicijo Ureditev razsvetljave na nogometnem stadionu Rajka Štolfe.
2. Sklep o določitvi višine dela plače za redno delovno uspešnost nekdanje in sedanje direktorice javnega zavoda Kosovelov dom Sežana – kulturni center Krasa za leto 2022.
3. Sklep o razporeditvi presežka prihodkov nad odhodki javnega zavoda Zdravstveni dom Sežana.
4. Seznani tev s Poročilom o polletni realizaciji Proračuna Občine Sežana za obdobje od 1. januarja 2023 do 30. junija 2023.
5. Odlok o rebalansu-1 proračuna Občine Sežana za leto 2023.
6. Sklep o izdaji soglasja k zadolžitvi Območne razvojne agencije Krasa in Brkinov, d. o. o., za potrebe izvajanja projekta Kras-Carso II v letih 2023–2025.
7. Sklepa o prometni ureditvi:
 - Sklep o prometni ureditvi kolesarske ceste med Sežano in Komnom na območju občine Sežana;
 - Sklep o prometni ureditvi na območju vasi v Sežani.
8. Sklepi o ukinitvi statusa grajenega javnega dobra:
 - Sklep o ukinitvi statusa grajenega javnega dobra na nepremičnini parc. št. 6095/137, k. o. 2455 – Sežana.
 - Sklep o ukinitvi statusa grajenega javnega dobra na nepremičnini

parc. št. 4508/1, k. o. 2459 Lokev.

- Sklep o ukinitvi statusa grajenega javnega dobra na nepremičninah v katastrska občina 2439 Griže: parcela 3684/4 (ID 7332552), parcela 3684/5 (ID 7332553), parcela 3684/6 (ID 7332550) in parcela 3684/7 (ID 7332551).

Gradivo k točkam dnevnega reda, ki jih je Občinski svet Občine Sežana obravnaval na 7. seji, dne 19. septembra 2023, je dostopno na spletni strani www.sezana.si.

Dušan Luin, Ljubo Gorup in Športno društvo Kraški tekači so prejemniki priznanj in nagrade Občine Sežana za leto 2023

Ob 28. avgustu – prazniku občine Sežana je župan Občine Sežana Andrej Sila na slavnostni seji Občinskega sveta Občine Sežana podelil občinski priznani in nagrado za letošnje leto. Prejemniki Dušan Luin, Ljubo Gorup in Športno društvo Kraški tekači so s svojim dolgoletnim delovanjem pomembno prispevali k dvigu kakovosti življenja v občini. Skozi kulturni program Glasbene šole Sežana, ki letos praznuje 70 let delovanja, in dramskega igralca Rafaela

Vončine je Občina Sežana izpostavila številne obletnice življenja in delovanja posameznikov in organizacij.

Občina Sežana praznuje 28. avgust – praznik občine Sežana v spomin na prihod prvih partizanskih čet na Kras in začetek oboroženega upora proti okupatorju. Župan Občine Sežana Andrej Sila je v slavnostnem nagovoru izpostavil simbolno slavljenje povezanosti, enotnosti in osredotočenosti na boljši jutri: »Želim si, da bi spoznali, da

je za vrati prihodnosti izjemna Občina Sežana, ki jo lahko s pravim razvojem premaknemo naprej, tako na zemljevidu občin na slovenski ravni kot tudi širše. Imamo ogromen potencial, tako v naravnih, zgodovinskih, kulturnih, strateških in drugih danostih, še posebej pa v naših občankah in občanih. To dokazujejo tudi naši nocojšnji nagrajenci.»

Plaketo Srečka Kosovela za leto 2023 je za dragocen prispevek k ohranjanju kulturne dediščine in izjemno požrtvovalnost pri celostni ureditvi in razvoju vasi Kosovelje prejel Dušan Luin. Dobitnik priznanja Občine Sežana za leto 2023 za izjemne dosežke na področju razvoja kinologije v občini, strokovno delo in ozaveščanje na področju ravnanja s hišnimi ljubljenci je prejel Ljubo Gorup. Najvišje občinsko priznanje, nagrado Občine Sežana, je za več kot dvajsetletno delovanje in spodbujanje občanov k rekreaciji ter pomemben prispevek k promociji gibanja in krepitvi tako telesnega kot duševnega zdravja ter splošnega dobrega počutja prejelo Športno društvo Kraški tekači.

Prejemnikom občinskih priznanj in nagrade sta se na odru pridružila tudi prejemnika županovih priznanj Rajko Gec in Davor Škerjanc, ki izkazujeta vrednote vztrajnosti, pripadnosti in požrtvovalnega dela v korist lokalne skupnosti.

Plaketa Srečka Kosovela: Dušan Luin

Dušan Luin živi Kras. Je človek, ki je bil na svoji poklicni poti razpet med igralništvom, turizmom in akademsko sfero: vrsto let je bil vodja projektov in strateških študij v podjetju HIT Nova Gorica; vodil je pripravo državne strategije razvoja igralništva; kot vodja odborov za promocijo in za razvoj slovenskega turizma v okviru Turistične zveze Slovenije in kot ustanovitelj in predsednik Združenja svetovalcev za razvoj turističnega podjetništva je pomembno prispeval k razvoju slovenskega turizma. Njegovo delo, ki je krojilo in usmerjalo razvoj tako turizma kot igralništva pri nas, je vselej temeljilo na izkušnjah, ki jih je smelo povezoval s teoretskimi pristopi in znanstveno-raziskovalnim delom. Zagotovo se ga mnogi, ne le v občini Sežana, spomnimo kot predavatelja na več visokošolskih zavodih po Sloveniji. S številnimi mentorstvi diplomantom, deljenjem svojega znanja in izkušenj ter usmerjanjem študentov v iskanje inovativnih pristopov na področju turizma posredno še danes sooblikuje turistični razvoj naših krajev. Njegovo akademsko kariero zagotovo najboljše povzemajo njegova znanstvena monografija Vzpon in zaton slovenskega čezmejnega igralništva, več poglavij uvodnih referatov na posvetih, strokovni članki, elaborati in študije na temo turizma in igralništva.

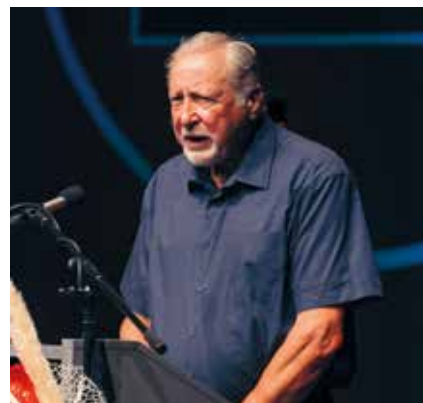
Kljub upokojitvi še vedno živi vse tisto, kar je predaval. Njegova strokovna podkovanost še danes usmerja razvoj turizma, a v butičnem obsegu. Svojo ambicioznost iz poslovnega sveta je prenesel na vodenje vasi Kosovelje, kjer živi vse

od upokojitve. Predvsem po zaslugi njegovih znanj, kompetenc in izkušenj vstopa vas Kosovelje s svežo podobo in obnovljenimi tradicionalnimi kraškimi elementi v nov dan.

Pod njegovim vodstvom so vaščani Kosovelj leta 2016 v okviru projekta Kulturna pokrajina v precepu med javnim dobrim, zasebnimi interesi in politikami v sodelovanju z Geografskim inštitutom Antona Melika ZRC SAZU in Partnerstvom za kraško suhozidno gradnjo obnovili suhe zidove ob vstopu v vas.

Leta 2018 je bil glavni pobudnik obnove Kalince – zapuščenega starega vaškega kala. Budno je spremljal čiščenje in obnovo 160 metrov suhega zidu. Središčni vaški predel se je iz priročnega odlagališča prelevil v lično urejen družabni prostor, primeren za druženje, prireditve in srečanja, ki ni le v ponos vaščanom Kosovelj in občanom občine Sežana, ampak predstavlja primer zgledne revitalizacije vasi in podeželja. Pri obnovi suhih zidov pušča viden pečat, a njegove pobude in projekti so usmerjeni mnogo širše. Posebno skrb namenja ureditvi in poveznosti celotne vasi in njenih prebivalcev: tako z obnovo suhih zidov kot ohranjanjem kulturne dediščine. Prav na njegovo pobudo so bile v vasi Kosovelje nameščene kamnite table s starimi imeni domačij in spomniske table, z razstavami slik in fotografij pa je obudil spomin na ljudi, ki so zaznamovali življenje v vasi.

Trenutno deluje kot koordinator pobude za realizacijo projekta Vojaška kapela v Kosoveljah, kjer si kot član Skup-

ščine Lokalne akcijske skupine Kras in Brkini ter član Razvojnega društva Pliska prizadeva za obnovo kulturne dediščine 1. svetovne vojne. Kot soorganizator Festivala kamna vedno znova skrbi za delavnice obnove suhih zidov v okolici Kosovelj in ohranjanje tradicije suhozidne gradnje. S svojo vztrajnostjo, odločenostjo in nesebičnim prenašanjem znanja na mlajše prispeva, da pomen suhih zidov in njihove obnove ne utone v pozabo.

Dušan Luin je izjemno aktiven upokojenec. Je eden tistih posameznikov, ki s svojo neutrudnostjo in zanosom spreminjajo svet na bolje. Njegov izostren občutek za pomen trajnostnega razvoja podeželja ter nujnost ohranjanja kulturne in naravne dediščine v prepоруdu vasi Kosovelje puščajo neizbrisni pečati.

Občina Sežana podeljuje Dušanu Luinu plaketo Srečka Kosovela za leto 2023 v zahvalo za dragocen prispevek k ohranjanju kulturne dediščine in izjemno požrtvovalnost pri celostni ureditvi in razvoju vasi Kosovelje.

Priznanje Občine Sežana: Ljubo Gorup

Ljubo Gorup je ustanovitelj in dolgoletni predsednik Kinološkega društva Sežana, kinolog po duši in srcu. Svojega prvega pasjega prijatelja je dobil leta 1976 in ravno Šarek je bil tisti pes, ki ga je popeljal na pot kinologije. Leta 1990 se je preselil na Kras in ob novi hiši zgradil prve pesjake ter začel z vzrejo nemških ovčarjev. Vselej je želel vzrejati zdrave, značajske trdne pse, z dobrimi naravnimi predispozicijami, ki so obenem prijazni do ljudi in živali.

Želja po lepem in na zaupanju temelječem sobivanju človeka in psa je Ljuba Gorupa vodila tudi pri ustanavljanju društva in pisanju uspešne zgodbe Kinološkega društva Sežana, ki deluje že več kot deset let. Z nenehnim šolanjem, dodatnimi usposabljanji, spodbuja-

njem izobraževanja članov in širjenjem dejavnosti je Ljubo Gorup, pogosto tudi z lastnim odrekanjem, gradil ime, prepoznavnost in strokovnost Kinološkega društva Sežana.

Že v prvem letu po ustanovitvi je društvo postalo član Kinološke zveze Slovenije in izvedlo prvo šolanje psov z državnimi izpiti. Ob rednem izvajanju šolanja člani društva prirejajo prireditve, se aktivno udeležujejo občinskih praznikov, pastirskih iger in drugih dogodkov na območju nekdanje občine Sežana, prirejajo delavnice za osnovnošolske otroke in skrbijo za ozaveščanje občanov na področju odgovornega ravnanja s hišnimi ljubljenci.

Poleg strokovnega dela, ki ga Ljubo Gorup vlaga v Kinološko društvo Se-

žana, je prav na njegovo pobudo društvu uspelo zgraditi moderen poligon z orodji za lažje učenje različnih programov šolanja psov. Njegovi dolgoročni viziji društva je sledila tudi posodobitev

poligona z razsvetljavo in priklopom na javno električno omrežje ter izgradnja vodovodnega priključka.

Člani društva so prepričani, da uspešno in poslovno premišljeno zgodbo Kinološkega društva Sežana žene prav Ljubo: njegovo znanje, izkušnje, predanost in prizadevnost. Uspeh društva je posledica njegovega trdnega dela, nenehnega učenja in razvijanja programov, pripadnosti lokalnemu okolju ter zagotavljanju konstantne kakovosti storitev društva. S tem Ljubo Gorup s člani društva neizbrisen pečat pušča

tudi v skupnosti, v kateri deluje, saj z nenehnim ozaveščanjem pomembno prispeva k odgovornemu lastništvu ljubljencev na Krasu in v zamejstvu. S kreativnostjo, analitično miselnostjo, potrpljenjem, ljubeznijo do psov in vztrajnostjo svoje bogato znanje širi med ljudi. Ob tem njegova želja po pravilni vzgoji psov ter bolj humanem odnosu do sobivanja z ljubljenci postaja realnost tako v podeželskem kot mestnem okolju.

Ljubo Gorup kot priznani in spoštovani vzreditelj nemških ovčarjev glas

o kinološkem društvu, Sežani in Krasu nosi tudi v svet. In svet mu uspe pripeljati tudi na Kras; pod njegovim vodstvom Kinološko društvo Sežana prav letos organizira že tretjo mednarodno razstavo nemških ovčarjev, s katero bo Sežana gostila tekmovalce iz Slovenije, Italije, Madžarske, Hrvaške, Makedonije in Avstrije.

Za dolgoletno prizadevno in uspešno delo v Kinološkem društvu Sežana prejme Ljubo Gorup priznanje Občine Sežana za leto 2023.

Nagrada Občine Sežana: Športno društvo Kraški tekači

Športno društvo Kraški tekači Sežana vse od ustanovitve leta 2001 svoje članice in občane občine Sežana navdušuje za tek in rekreacijo nasploh. V začetku delovanja so, z le malo člani, organizirali prva tekaška tekmovanja v Sežani in kot pobudniki številnih tekaških prireditev, ki so kasneje prerasle v tradicionalne, krepili športno dejavnost v občini. Njihova aktivnost je tako prispevala k večji prepoznavnosti Sežane in Krasa med tekaškimi navdušenci ter znatno prispevala k popularizaciji teka in zdravega načina življenja na širšem območju. V letih 2003 in 2006 so se usmerili k spodbujanju gibanja občanov ter vodili atletsko sekcijo s preko 50 udeleženci.

Člani društva kot aktivni tekači ves čas dosegajo vidne uspehe v tekmovanjih na Primorskem in v zamejstvu. Ponašajo se z uspehi v pokalu Primorskih novic v ravninskih in gorskih tekih, 24 ur teka v Trstu, malih in velikih maratonih v Sežani, Ljubljani in Palmanovi pa tudi na drugih odmevnejših tekaških in rekreativnih tekmovanjih. Prav njihovi dosežki so navdihnili številne posameznike, da so se podali na pot tekaških izzivov.

Člani športnega društva Kraški tekači živijo v gibanju. Da bi k temu spodbudili tudi druge, so organizirali številne športne prireditve. Podpisujejo se pod organizacijo 20 izvedb Teka na Tabor, petih izvedb Krosa v Lipici, osmih izvedb teka na Kokoš in številnih manjših lokalnih oziroma vaških dogodkov. V svojih vrstah imajo več uspešnih posameznikov, ki so dosegali oz. dosegajo vidne rezultate. Njihova nenehna skrb za spodbujanje gibanja, promocijo zdravega načina življenja in ozaveščanje o pomembnosti telesne aktivnosti je društvu zagotovila prepoznavnost in uspešno sodelovanje z Občino Sežana. Tek na Tabor, denimo, že dve desetletji plemeniti tudi Praznik občine Sežana.

Športno društvo Kraški tekači Sežana je s svojo strastjo do teka in zavzetostjo za šport postalo eden vidnejših ambasadorjev športa naše skupnosti. Njihov entuziazem in predanost teku pozitivno vpliva tudi na lokalno okolje in družabno življenje v občini. Tek je predvsem z njihovo nenehno aktivnostjo postal pomembna družabna aktivnost: skozi skupinske nastope in dogodke je po-

membno prispeval k promociji gibanja, krepitvi tako telesnega kot duševnega zdravja in splošnega dobrega počutja v skupnosti ter povezal tekaške navdušence v občini Sežana.

Za uspešno delo pri promociji tekaških prireditev v občini Sežana in spodbujanja zdravega življenjskega sloga za vse generacije podeljuje Občina Sežana Športnemu društvu Kraški najvišje priznanje, nagrado Občine Sežana za leto 2023.

Najboljši so zaključili praznovanja ob občinskem prazniku

Tako kot je že v navadi, so se s podelitvijo priznanj najboljšim zaključila praznovanja ob občinskem prazniku občine Sežana. Prireditve, ki povezuje nagrajence akcije Občina Sežana v cvetju ter odličnike osnovnih šol, srednje šole ter glasbene šole, je letos potekala 1. septembra, prav na prvi šolski dan, in sicer v krasnem ambientu Interpretacijskega centra kraške vegetacije v Botaničnem vrtu Sežana. Dogodek

je na svojevrsten in hudomušen način povezoval odličnik na svojem področju, Žan Papič. Z glasbenimi točkami pa je program popestrila komorna skupina Glasbenega društva InMusic.

Letošnje ocenjevanje najlepše urejenih okolic v sklopu akcije Občina Sežana v cvetju je potekalo v treh kategorijah. Komisija za ocenjevanje urejenosti mesta Sežana in naselij v občini Sežana je tako kot že več let zapored ocenje-

vala najlepše urejene vasi oz. naselja, najlepše urejene okolice javnih ustanov, organizacij ter gospodarskih subjektov ter najlepše urejene okolice hiš in balkonov v občini Sežana.

V sklopu akcije Občina Sežana v cvetju so bila udeležencem podeljena priznanja in denarne nagrade ter zahvale za sodelovanje.

V kategoriji ocenjevanja najlepše urejenih vasi oz. naselij v občini Sežana

sta župan Andrej Sila ter Majda Brdnik, predsednica Komisije za ocenjevanje urejenosti mesta Sežana in naselij v občini Sežana, podelila priznanja Krajevni skupnosti Štjak – za vas Hribi, za doseženo tretje mesto, Krajevni skupnosti Vrabče – za vas Stomaž, za doseženo drugo mesto ter Krajevni skupnosti Povir – za vas Brestovica pri Povirju, za prvo mesto. Krajevna skupnost Avber pa je za vas Gradnje prejela zahvalo za sodelovanje.

Komisija je poleg najlepše urejenih vasi in naselij v občini Sežana ocenjevala tudi najlepše urejene okolice javnih ustanov, organizacij ter gospodarskih subjektov. Priznanja in nagrade so prejeli Mladinski hotel Pliskovica, za tretje mesto, Vrtec Sežana, Enota Lokev, za drugo mesto, ter Osnovna šola Srečka Kosovela Sežana za prvo mesto. Na tekmovanje v akciji se je prijavil tudi Dom upokojencev Sežana, vendar pa so letos prejeli le zahvalo za sodelovanje, saj so bili v obdobju štirih let že nagrajeni in se lahko ponovno prijavijo po poteku tega obdobja.

Komisija je ocenjevala tudi urejenost okolice hiš in balkonov na območju občine Sežana. Na tretje mesto se je uvrstila Silvestra Torkar. Drugo mesto je pripadlo Ingrid Gulič. Prvo mesto pa sta si delila Zdenka Kač in Simeon Gulič. Zahvalo za sodelovanje v akciji je prejela Gabrijeva Vivian Jenko. Komisija je prepoznala tudi trud nekaterih posameznikov,

ki urejajo skupno bivalno okolje v naši skupnosti. Za skrbno urejanje okolice stanovanjskih blokov na Ulici Ivana Turšiča 8 in 10 je prejela Marina Svetina. Vsi udeleženci akcije so simbolično prejeli tudi set vrtnega orodja za nadaljnje urejanje svoje okolice.

Občina Sežana je tudi v letošnjem letu k sodelovanju povabila Višjo strokovno šolo, izobraževalni program fotografija, Šolskega centra Srečka Kosovela. Fotografije, ki so nastale v sklopu akcije Občina Sežana v cvetju, bodo od 20. oktobra dalje razstavljene na Občini Sežana v prostorih Kavarne in okrepčevalnice Integrali. Razstava študentke fotografije Jasne Hrib, ki je utrinke akcije ujela v

fotografski objektiv, pa bo na ogled do konca decembra 2023.

V drugem delu prireditve so bila priznanja podeljena najuspešnejšim mladim glasbenikom, osnovnošolcem in srednješolcem v šolskem letu 2022/2023. Med najuspešnejše glasbenike Glasbene šole Sežana so se zapisali Neja Škorja, Maja Kutin, Tjaš Mihalj in Metka Mateta. Pohvale so prejeli tudi učenci Osnovne šole Dutovlje: Ambrož Bole, Lan Čevnja, Vita Gomezel, Vid Jerič Bole, Klemen Luin, Jaka Marinac, Petja Poljšak, Anže Stopar in Matija Tavčar ter učenci Osnovne šole Srečka Kosovela Sežana: Metka Mateta, Ema Miklobušec, Svit Onič, Ana Karabegović Krt, Neja Škorja, Ana Škrlić, Paula Valečič, Neja Godina, Sara Matko, Žana Pirc, Luka Remić, Mila Škerlj in Lana Žerjal Suhadolnik. Pohvalo župana so prejeli tudi Monika Trebec, Sara Čok in Nuša Vodičar, ki so šolanje na Osnovni šoli Srečka Kosovela Sežana zaključili že v preteklem šolskem letu 2021/2022. Najuspešnejši dijaki Šolskega centra Srečka Kosovela Sežana so bili Jan Lenarčič, Lana Rudež, Lara Rudež, Neža Novak, Gaja Ceglar, Lara Ferjančič, zlata maturantka Hana Funa ter dva diamantna maturanta Kristjan Umek in Lara Plahuta.

Župan Andrej Sila se je vsem prejemnikom priznanj akcije zahvalil za trud, ki ga posvečajo soustvarjanju lepšega okolja v naši skupnosti. Odličnikom pa je čestital za doseženo ter jim zaželel uspešno nadaljnje delo.

Kroshi obzorja

121 otrok prvič v šolo

Letošnji 1. september je bil prav posebno doživetje za 121 otrok, ki na območju občine Sežana v šolskem letu 2023/2024 prvič prestopajo šolski prag. Da bi bil vstop v šolo sproščen in prijeten, tako za otroke kot za starše, sta poskrbela ravnatelj Osnovne šole Srečka Kosovela Sežana, Alen Kofol, in Osnovne šole Dutovlje, Miranda Novak, ki sta jim skupaj s sodelavci namenila prijazne in spodbudne besede, starejši učenci pa so prvčkom pripravili krajši kulturni program.

Prvošolčkom obeh osnovnih in njihovih podružničnih šol v Lokvi in Tomaju sta dobrodošlico izrekla tudi sežanski župan Andrej Sila in podžupanja Vanja Jelen. V prepričanju, da jim bo prvi šolski dan za vedno ostal v lepem spominu,

sta predstavnika Občine Sežana malim nadobudnežem zaželela, da bi bili na novi poti uspešni, pogumni, zadovoljni, predvsem pa neskončno radovedni. Poudarila sta, da jih čakajo nova prijateljstva in nove dogodivščine ter veliko lepih in nepozabnih trenutkov, obenem pa izpostavila, da vstop otroka v šolo predstavlja pomembno prelomnico tudi za vso družino, saj se s tem začne novo, bolj odgovorno obdobje.

Med prvošolčki je vladalo prijetno sproščeno vzdušje in videlo se je, da so polni novih pričakovanj. Da bi vstop v šolo ostal v nepozabnem spominu, jim je Občina Sežana podarila lične torbice za copate.

4. ET = ∞ idej

20. septembra so Občino Sežana v okviru predmeta Poslovni projekti – Projektno delo obiskali dijaki 4. letnika programa ekonomski tehnik Šolskega centra Srečka Kosovela Sežana. Po uvodni predstavitvi partnerjev, namena, vsebine in predvidenih rezultatov projekta KONStrukTURIZEM – Kosovelova dediščina med Sežano in Tomajem so mladi razmišljali o različnih možnostih in produktih, ki bi jih lahko vključili v projekt. V sproščenem pogovoru se je razvilo ogromno zanimivih, uporabnih in inovativnih idej, ki bi jih lahko dijaki maturitetnih nalog. Kaj so zapisali o svoji šolski uri na Občini Sežana, si lahko preberete v prispevku dijakinje Ane Marije Čehovin.

Veselim se nadaljnega sodelovanja!

Obisk Občine Sežana - projekt KONStrukTURIZEM

Dijaki 4. letnika ekonomskega tehnika smo se v sredo, 20. septembra 2023, odpravili na Občino v Sežani, da bi se seznanili z novim projektom KONStrukTURIZEM - Kosovelova dediščina med Sežano in Tomajem. Projekt, ki se je pričel v avgustu 2023 in bo potekal vse do leta 2025, zajema ogromno inovacij, digitalizacije, izgradenj, preoblikovanj in vključitve drugih zasnovanih projektov oziroma produktov na območju Krasa v povezavi s pesniškim genijem Srečkom Kosovelom.

Glavni namen projekta je odpraviti pomanjkjivosti turistične infrastrukture ter prispevati k urejenosti, varnosti, ustreznosti in kakovosti javne turistične infrastrukture na območju občine Sežana. Tako kot pri pripravi vsebin bodo tudi v izvedbi projekta sodelovali tudi številni partnerji, kot so Kosovelov dom, Kosovelova knjižnica, Ljudska univerza Sežana - Kosovelova soba, Planinsko društvo Sežana, kot skrbnik Kosovelove poti, ORA Krasa in Brkinov in posameznimi ponudniki, društva in organizacije. K sodelovanju se bo med drugimi zagotovo priključil tudi Šolski center Srečka Kosovela Sežana.

V okviru pouka smo si dijaki zadali, da bomo pri projektu sodelovali tudi mi sami in tako prispevali k razvoju naše občine. S skupnimi močmi se nam je danes na Občini porodilo več idej, s katerimi bomo pečat v obilnem projektu pustili tudi sami. Naša naloga se šele začneja in čakamo, da nas projekt prevzame v svoje roke in tudi sami izkusimo del Srečove poti.

Ana Marija Čehovin, 4. ET

Kako dobro poznate hibridno učenje?

Občina Sežana je kot partner mednarodnega projekta Hybrid Learning for Disadvantaged Adults (Hibridno učenje za prikrajšane odrasle) v sklepni fazi projektnih aktivnosti, ki so bile usmerjene v iskanje uspešnih rešitev hibridnega učenja (kombinacija učenja na daljavo in v učilnici hkrati), ki bi prikrajšanim odraslim pomagale pri učenju, podpirale vključevanje in izboljšale razpoložljivost visokokakovostnih učnih priložnosti. V okviru projekta je nastala interaktivna platforma, ki učiteljem oz. izobraževalcem lajša vpeljevanje hibridnega pristopa učenja v učni proces. Do zaključ-

ka projekta ostaja še testiranje spletne platforme, ki bo učiteljem oz. izobraževalcem (odraslim) v pomoč pri razumevanju koncepta hibridnega učenja in vpeljevanju tega v učni proces.

Tema hibridnega učenja je izjemno aktualna. Učenje na daljavo marsikomu olajša odločitev za vključenost v izobraževanje, saj jim ta način izobraževanja zaradi pomanjkanja časa, oddaljenosti ali drugih razlogov zelo ustreza.

Sklop izobraževalnih modulov učitelja oz. izobraževalca vodi skozi:

- informacije o hibridnem učenju,
- temeljnih zakonitostih hibridnega pristopa,
- načrtovanje, izvedbo in evalvacijo učnega procesa v hibridnem okolju.

Sklop izobraževalnih modulov spremljajo tudi primeri praks hibridnega učenja, ki so jih prispevali partnerji projekta. Tako sklop izobraževalnih modulov kot nabor primerov hibridnih tečajev so

v fazi testiranja, na voljo so na spletni strani www.hybridlearningforadults.com. Vabljeni k preizkusu platforme, saj si skupaj s tujimi partnerji želimo vaše uporabniške izkušnje in komentarjev, ki nam jih lahko zapišete na e-naslov mateja.grzetic@sezana.si.

Partnerski konzorcij sestavlja osem partnerjev: OÜ Vestifex, Ahtme Kool in Valga County Vocational Training Centre (Estonija), Tarsus Ilce Milli Eğitim Mudurlugu (Turčija), Centro de Educación de Personas Adultas SIERA NORTE (Španija), Agencija Sapport (Malta) in Občina Sežana. Občina Sežana v projektu sodeluje s pridruženimi partnerji: Ljudsko univerzo Sežana, Območno razvojno agencijo Krasa in Brkinov, Šolskim centrom Srečka Kosovela Sežana, v izvedbo posameznih projektnih aktivnosti pa so vključena tudi podjetja in krajevne skupnosti kot spodbujevalci izobraževanja odraslih na podeželju.

Generalni direktor URSZR Leon Behin na obisku v Sežani

Na povabilo župana Andreja Sile je Sežano v torek, 13. septembra 2023, obiskal generalni direktor Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje (URSZR) Leon Behin. Tema obiska so bili pogovori o projektih in aktivnostih na področju gasilstva in širše varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. S ciljem povečati odpornost pred podnebno pogojenimi nesrečami si URSZR prizadeva za krepitev dejavnosti enote Izobraževalnega centra za zaščito in reševanje v Sežani (ICZR) z nadgradnjo v t. i. center za požare v naravi. Z izjemno dobro usposobljenim kadrom so bili gasilci v sežanskem zavodu prepoznani kot učinkovit partner pri obvladovanju požarov v naravi ter preventivni dejavnosti. Pri tem velja posebej izpostaviti njihovo sodelovanje pri usposabljanju in prenosu znanj s področja gašenja in varstva pred požari v naravi drugim gasilcem ter udeležbo v mednarodnih reševalnih odpravah. Ob obstoječih objektih, v katerih delujejo enota ICZR, sežanski poklicni in prostovoljni gasilci, Kraška gasilska zveza, radioamaterji ter Območno združenje Rdečega križa Sežana, bo tako Ministrstvo za obrambo

že kmalu pričelo z gradnjo garažnega in skladiščnega objekta. Sredstva za izgradnjo so zagotovljena iz evropskega sklada za okrevanje in odpornost.

Velike načrte na tem območju ima tudi Občina Sežana, ki si prizadeva čim prej pričeti z izgradnjo novega gasilskega doma za sežanske prostovoljne gasilce ter prostorov za Rdeči križ, Karitas in potrebe Civilne zaštite.

Na srečanju so bili prisotni tudi predstavniki ZGRS Sežana in PGD Sežana, ostale pomembnejše teme pogovorov pa so bile še posredovanje poklicne gasilske enote ZGRS Sežana v primeru nesreč v železniških predorih, sofinanciranje nabave vozil za gašenje požarov v naravi in nadaljnji razvoj centra za požare v naravi v Sežani.

Prvo neformalno srečanje partnerjev projekta KARST-SAFE

18. septembra so se na neformalnem sestanku na Občini Sežana srečali partnerji projekta KARST-SAFE – Preventivni ukrepi za varen Kras.

Dvoletni projekt v okviru Programa Interreg Italija-Slovenija 2023–2027, ki se je začel 1. oktobra 2023, je usmerjen v pripravo preventivnih ukrepov za

varovanje pred požari na čezmejnem območju Krasa, s poudarkom na zaščiti prebivalstva in naselij.

Poleg Občine Sežana, ki je vodilni partner, sodelujejo v projektu še Zavod za gasilno in reševalno službo Sežana, Lokalna akcijska skupina Kras S.C.A R.L., Občina Komen, Občina Devin - Nabrežina ter Javni zavod za gasilsko in reševalno dejavnost – Gasilska enota Nova Gorica. Kot pridruženi partnerji pa v projektu nastopajo Območna razvojna agencija Krasa in Brkinov, d. o. o., Gal Venezia Orientale – VEGAL, Kraška gasilska zveza Sežana, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ministrstvo za obrambo in Urad vlade za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Celotna vrednost projekta znaša 749.419 EUR, od tega pa bodo aktivnosti v višini 80 % financirane iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.

Kroski obzorja

Občina Sežana o možnostih videonadzora na javnih površinah

Na Občini Sežana je 29. avgusta 2023 potekal sestanek z Renato Zatljer, pooblaščenca osebno za varstvo podatkov, o možnostih postavitve videonadzornih kamer na kritičnih točkah po občini. S kritičnimi točkami so mišljeni predvsem ekološki otoki, kjer se pogosto nepravilno odlagajo odpadki, posamezna mesta, ki sploh niso namenjena odlaganju odpadkov kot tudi površine, ki so tarča vandalizma. Glede slednjega lahko

samo ponovno izpostavimo uničeno otroško igrišče na Ulici Tankovske brigade. Glede nepravilnega odlaganja odpadkov pa je potrebno pogledati samo na parkirišče za avtodome, ki je nenehno nasmeteno. Tam lahko najdemo vse, od gradbenih odpadkov, avtodelov, do zabavne elektronike in kuhinjskih aparatov. Kot je bilo že večkrat omenjeno, je ogromno ekoloških otokov vse prej kot za vzgled. Zmagovalec preteklega

tedna pa je zagotovo nepridiprav, ki se je pri ekološkem otoku Vrtca Lehte znebil kar cele sedežne garniture. Res pohvalno!

Zavedati se je potrebno, da nepravilno odlaganje in ločevanje odpadkov predstavlja resen problem za okolje, saj povzroča onesnaževanje, težave pri recikliranju ter povečuje odpadke na odlagališčih. Pravilno ločevanje odpadkov je ključno za zmanjšanje obremenitve okolja in ohranjanje virov.

Dejanja vandalizma pa škodljivo vplivajo na vsakdanje življenje, na naše medsebojne odnose in rušijo občutek varnosti. Prav tako je za vsako uspešno odpravo posledic vandalizma treba nameniti sredstva iz občinskega proračuna, v katerega prispevamo vsi, pa bi ta sredstva sicer lahko namenili za zadovoljenje drugih potreb občanov.

Žal ugotavljamo, da milejši ukrepi, kot je ozaveščanje javnosti in opozarjanje pristojnih organov, niso dovolj učinkoviti, zato bo Občina Sežana pristopila k pripravi vseh ustreznih pravnih podlag za snemanje na javnih površinah, da bi lahko zavarovali skupno premoženje in okolje, saj menimo, da si vsi zaslužimo lepo in urejeno občino Sežana.

Prva javna razprava na temo krajinske zasnove Krasa

Ministrstvo za naravne vire in prostor je z izvajalcem PLAN-KA, planiranje-krajinska arhitektura, na razpravi, ki je potekala 30. avgusta 2023 na Občini Sežana, zbiralo predloge javnosti za pripravo strokovne podlage – krajinske zasnove Krasa. S slednjo želijo pridobiti usmeritve in ukrepe za nadaljnji razvoj krajine.

V razpravi so se odpirala vprašanja glede potrebnih ukrepov na področju kmetijskih dopolnilnih dejavnosti (osmice in trženje lastnih produktov) in področju živinoreje, predvsem drobnice, ki bi prispevala pri vzdrževanju kraških travnišč ter košnje in oddaje sena, med drugim tudi Kobilarni Lipica. Razpravljali so o stanju na področju uvajanja kulturnih rastlin, odpornejših na spremenjene klimatske razmere, in o razmerju med kmetijsko in pogozdeno krajino, avtohtonih in invazivnih vrstah ter številu divjadi.

Glede na velik potencial območja za izkoriščanje sončne energije je bilo izpostavljeno umeščanje večjih energet-

skih objektov v kraško krajino ter s tem izražen interes, da se krajinska zasnova upošteva tudi pri pripravi državnih prostorskih načrtov, vezanih na vetrno energijo.

Ministrstvo je kot naročnik strokovnih podlag pojasnilo, da pri nalogi tesno

sodelujejo z drugimi resorji, predvsem z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, z namenom, da se ukrepi ne realizirajo samo na ravni prostorskega načrtovanja. Napovedali so še eno javno razpravo, na kateri bo javnost seznanjena s predlogom krajinske zasnove.

Občina Sežana je pridobila še 250.000 evrov za energetske sanacije športne dvorane

Občina Sežana se je uspešno prijavila na Javni razpis za izbor sofinanciranja investicij v obnovo večnamenskih športnih dvoran ali telovadnic in posodobitve ali vzpostavitve novih zunanjih športnih površin v letu 2023. Na razpisu, ki je bil objavljen junija 2023, je pridobi-

la 250.000 evrov. Še 73.936 evrov pa je že pridobila od Fundacije za šport.

Pogodba za izvedbo del je bila z izvajalcem podpisana 6. septembra 2023, pri čemer pogodbena vrednost znaša 585.459,72 evra, skupaj z DDV.

V sklopu investicije bo narejen toplotni ovoj stavbe, nova fasada, toplotna izolacija, sanirana pa bo tudi streha, ki bo prav tako toplotno izolirana. Ob tem bo sanacija zunanosti stavbe zaključena.

Dela na objektu se bodo izvajala predvidoma do konca februarja 2024.

Ameriške košarkarice na obisku v Sežani

4. avgusta 2023 je župan sprejel košarkarice iz Združenih držav Amerike, ekipo 13 deklet iz Denverja, ki so predstavnice B&B Academy iz Colorada. V kategoriji U15 so osvojile naslov zvezne države Colorado in se pred enim tednom udeležile zaključnega državnega turnirja v Las Ve-

gasu ter zasedle odlično 3. mesto v ZDA.

Na povabilo Teomana Alibegoviča, bivšega kapetana slovenske reprezentance, ki je vodja IBA Italy-mednarodne košarkarske akademije s sedežem v Udinah, so dekleta v spremstvu trenerjev in staršev prišla na turnejo po Evropi. Na

veliko veselje so kot eno od destinacij izbrali Sežano, kjer so med 3. in 7. avgustom trenirale in igrale.

Na sprejemu so spoznali naš kraj, si ogledali sedež Občinske uprave, Botanični vrt Sežana in se podrobneje seznanili z delovanjem na področju športa v Sežani.

Prometna ureditev na kolesarski trasi med Sežano in Komnom

Kolesarska trasa med Sežano in Komnom se vzpostavlja v sklopu projekta GEOMOB – Regijske kolesarske povezave na Krasu, ki je sofinanciran s strani Republike Slovenije in Evropske Unije iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.

Odseki kolesarske trase med Sežano in Komnom, ki so izven državnih in/ali občinskih cest, bodo označeni kot kolesarska cesta, kar pomeni, da je prvenstveno namenjena prometu koles in drugih nemotoriziranih uporabnikov, poleg tega pa tudi motornim vozilom, katerih največja dovoljena hitrost ne sme presegati 30 km/h.

Ker pa večina občanov in predvsem lastnikov zemljišč ob kolesarski cesti ne želi, da bi na novo urejena kolesarska trasa postala nova prometna povezava med Sežano in Komnom, bo znaku za kolesarsko cesto dodan še znak za prepoved prometa za vsa motorna vozila – razen za intervencijo in gospodarjenje z

zemljišči. Z zemljišči gospodarijo lastniki in njihovi ožji sorodniki, upravljavci, najemniki, gozdarji ter lovci.

Takšna prometna ureditev bo veljala na odsekih od parkirišča pri poko-

pališču do vrhovelske ceste (nasproti CERO) – JP 874823 in JP 874821, po gozdni cesti Prek hriba I – Podgovec – nov del kolesarske poti (serpentine), po cesti Marije Terezije – pot po parcelah št. 4310 in 1203/2, k. o. Dutovlje, ter od Kosovelj do občinske meje – pot po parceli št. 3009/11, k. o. Pliskovica. Nato se enaka prometna ureditev nadaljuje na odsekih na območju občine Komen.

Prometna ureditev je skladna z določili Pravilnika o prometni signalizaciji in prometni opremljenosti na cestah, z njo pa želimo zagotoviti, da bo trasa v prvi vrsti namenjena kolesarjem in drugim nemotoriziranim vozilom, vseeno pa se bo lahko uporabljala za intervencijske vožnje in za gospodarjenje z zemljišči (omejitev hitrosti 30 km/h).

Obnovljena stavba na Ulici Iga Grudna 7

Občina Sežana je konec leta 2022 pristopila k rekonstrukciji strehe in energetske sanaciji večstanovanjske stavbe na Ulici Iga Grudna 7 v Sežani. Dela so bila zaključena konec junija 2023. V okviru energetske sanacije so bile izvedene toplotna izolacija fasade, toplotna izolacija tal nad neogrevanim prostorom (kletjo) v stavbi in toplotna izolacija stropa proti neogrevanemu prostoru (podstrešju).

Izvajalec del je bilo podjetje Komunala Sežana, d. d. Vrednost pogodbenih del skupaj z davkom na dodano vrednost je znašala 230.983,17 EUR.

Dela v Dutovljah se nadaljujejo

V Dutovljah se nadaljujejo dela na projektu Ureditev ceste skozi Dutovlje, II. faza. V letu 2023 se bo izvajal odsek med Osnovno šolo Dutovlje in križiščem proti Krajni vasi. Postavljena je polovična zapora ceste, promet bo potekal izmenično enosmerno.

V letu 2024 je predvidena izvedba odseka na cesti proti Krajni vasi ter odseka med Zdravstvenim domom Dutovlje proti vasi Skopo, v letu 2025 pa odsek proti gornjemu delu vasi, kjer se je zaključila I. faza urejanja ceste skozi Dutovlje.

Kuhinja v vrtcu Lehte je prenovljena

V Vrtcu Sežana, Enoti Lehte, otrokom kuhajo v prenovljeni kuhinji. Poleti so namreč kuhinjo obnovili, zamenjali so keramične ploščice in del tlakov, prav tako so odpadajoče ploščice zamenjali v pralnici in treh kopalnicah v igralnicah.

Vrtec je o potrebnih delih že lani obvestil Občino Sežana, ki se je nato

za obnovo dogovarjala z Novo KBM, lastnico prostorov in investitorko obnove. Dela so opravili poleti, ko je v vrtcu manj otrok, zaključena so bila pred začetkom novega šolskega leta. Pred tem so že spomladi obnovili deset teras igralnic, na katerih so zamenjali talne obloge.

Kroški obzorja

Postavitev spominske plošče Josipu Ostiju

16. septembra 2023 je v Tomaju potekala slovesnost ob odkritju spominske plošče v spomin Josipu Ostiju, pesniku, pisatelju, prevajalcu in dobitniku mnogih nagrad ter priznanj, med drugim tudi plakete Srečka Kosovela. Spominsko ploščo je na domačiji, kjer je umetnik živel do svoje smrti, postavila njegova partnerica Urška Lunder.

V prisrčnem programu, ki ga je vodila mag. Magdalena Svetina Terčon, so spregovorili domačinki Ana Leskovšek in Doris Orel ter Ostijeva velika prijateljca, jezikoslovka dr. Vesna Mikolič in pesnik Marko Kravos.

V imenu Občine Sežana je zbrane svojece, prijatelje ter domačine nagovorila članica občinskega sveta Radica Slavkovič. Poudarila je, da je Josip Osti s svojo predanostjo besedni umetnosti, pa tudi s svojo osebnostjo, ogromno prispeval k pestrosti kulturnega življenja v Tomaju in širšem lokalnem okolju. V sodelovanju s številnimi lokalnimi, domačimi in tujimi ustvarjalci je prispeval tako k dvigu kulture kot tudi prepoznavnosti

občine Sežana. S svojim delom je pustil izjemen pečat, v katerem so z njim odtisnjeni tudi Srečko Kosovel, Sežana in Kras. Glede na to je obljubila, da se bo Občina Sežana z izjemnim ponosom na Ostijevo bogato kulturno zapuščino, njegove vrednote povezovanja in sodelovanja ter gradnje mostov med različnimi narodi in kulturami trudila ohranяти, spodbujati ter prenašati na prihajajoče generacije.

Javna blagajna v Sežani

V sodelovanju z Delavsko hranilnico, d. d., je Občina Sežana tudi v letošnjem letu ohranila javno blagajno.

Da bi ljudem priskočili na pomoč pri lažšanju posledic gospodarske krize, je bila pred leti sprejeta odločitev, da se občanom občine Sežana omogoči plačevanje nekaterih mesečnih obve-

znosti brez nadomestila za opravljanje plačilnih storitev (provizij). Brez stroškov provizije lahko poravnajo plačilne naloge, izdane s strani Občine Sežana, krajevnih skupnosti, Medobčinskega inšpektorata in redarstva javnih zavodov (Osnovna šola Srečka Kosovela Sežana, Osnovna šola Dutovlje, Glasbena

Javna blagajna v Sežani:
DELAVSKA HRANILNICA,
Partizanska cesta 7, Sežana

URNIK:

ponedeljek, torek, četrtek:

8.00–12.00 ter 13.00–16.00

sreda: 8.00–12.00 ter 13.00–16.30

petek: 8.00–12.00 ter 13.00–15.30

šola Sežana, Ljudska univerza Sežana, Vrtec Sežana, Kosovelov dom Sežana, Kosovelova knjižnica Sežana, Zavod za gasilno in reševalno službo, Zavod za šport, turizem in prosti čas) ter Medobčinskega društva prijateljev mladine Sežana. Občani lahko na javni blagajni brez provizije plačujejo tudi položnice storitev Kraškega vodovoda Sežana in Doma upokojencev Sežana.

Javna blagajna deluje v sežanski enoti Delavske hranilnice na naslovu Partizanska cesta 7, ki je s strani Občine pooblaščen za opravljanje storitev javne blagajne.

Slovo poletju, dobrodošlica jeseni

Člani razvojnega društva Gmajнца nikoli zares ne počivajo. Mogoče se zdi, da jim je v poletnem času zmanjkalo zamisli in energije, pa da so se samo razvajali v senčni legi, a resnica je drugačna. Že v avgustu so se namreč zedinili in skovali pester program, ki bo obogatil jesenske pa tudi zimске dneve. V soboto, 26. avgusta, ko naša občina praznuje, so v mestnem parku postavili stojnico, s katero so želeli opozoriti na dejavnosti, ki so se in se še bodo odvijale v Krajevni skupnosti Križ.

V petek, 1. septembra, so pred vaškim domom v Križu razveselili otroke z brezplačnim 'Mihjwčevim' sladoledom in adrenalinskimi spusti po kraških 'napihljivčkih'. Dogodku, ki je privabil veliko šoloobveznih otrok in njihovih staršev, so se pridružile tudi članice društva Krožišče, ki je ponudilo izmenjevalnico šolskih potrebščin, učbenikov, oblačil in različnih pripomočkov. Vse naštetu v brezhibnem stanju, pripravljeno za posvojitve ali izmenjavo.

Za pohodne duše, ki uživajo v lepotah kraške pokrajine in ki jim dve uri trajajoč sprehod ne predstavlja težav, so v soboto, 9. septembra, tik pred sončnim zahodom pripravili nočni pohod z lučkami, ki ga je vodil Branko Žerjal, z zanimivimi zgodovinskimi dejstvi pa op-

lemenitila Dragica Pirc. Krožna pot, ki je vodila najprej mimo cerkve sv. Antona v Šepuljah in kasneje tudi skozi Filipčje Brdo, očara tudi domačine. Kar nekaj zanimivosti namreč ostane neizrečenih, ko se sami sprehajamo po isti poti, četudi večkrat in znova, kajne?

Ali ste vedeli, da je bila cerkvica sv. Antona prvič posvečena že leta 1470 opatu Antonu, puščavniku, ki goduje 17. januarja in ki naj bi bil naprošen, da varuje živino. Notranjost cerkve je bogata z umetninami, med katerimi izstopajo lesen rezbarjen oltar s kipom zavezni-

ka sv. Antona ter freske iz 16. stoletja. V času turških vpadov na naše ozemlje je bila požgana, a kasneje tudi obnovljena in povečana. Zadnja obnova se je ob pobudi vaščanov in s pomočjo donatorskih ter sponzorskih sredstev zgodila leta 1996 ob obisku papeža Janeza Pavla II.

V petek, 15. septembra, je Darjo Humar prvi preizkušal novo tehnološko pridobitev v vaškem domu. Njegovega potopisa o Nepalju namreč ne bi mogli izpeljati, če nam Krajevna skupnost ne bi priskrbel platna, projektorja in zvočnikov. Oprema nam bo v prihodnje služila za izvedbo tematskih delavnic, kinopredstav za naše najmlajše pa tudi za še kakšno zanimivo predavanje ali potopis.

Člani Razvojnega društva Gmajнца se bodo še naprej v sodelovanju s krajevno skupnostjo zavzemali za kulturni in družabni razvoj naše skupnosti, zato je prav, da jih v čim večjem številu podpremo z udeležbo. V prihajajočih dneh bodo organizirali Otroški kino s predvajanjem filma Juhuhu, počitnice so tu v petek, 27. oktobra, ob 18.00, in Filmski večer En Kras en praznik v vaškem domu s praznovanjem Sv. Martina na placu v Križu v soboto, 18. novembra, ob 19.00.

Besedilo: Anja Abram
Sliki: arhiv RD Gmajнца

Gura bogatejša za križev pot in nove stopnice

Romarska cerkev Marijinega vnebovzetja na Guri, ki je bila prvič v pisnih virih omenjena sredi 17. stol., zgrajena pa v poznem srednjem veku (od leta 1400 do leta 1500), dobiva vedno lepšo podobo. Ker je bila še leta 2017 v zelo slabem stanju, so predstavniki KS Povir

vzpostavili stik s strokovnjaki novogoriškega zavoda za spomeniško varstvo (Minko Osojnik in Marto Bensa) in začela se je zamenjava strehe in lesene strešne konstrukcije. Bilo je potrebno veliko prostovoljnega dela, požrtvovalnosti in darov v denarju in materialnih sredstvih.

Prav za praznik Marijinega vnebovzetja je sežanski župnik Aleksander Skapin na Guri v prisotnosti okrog 150 vernikov daroval sveto mašo, ki jo je obogatil domači cerkveni pevski zbor pod vodstvom Irene Škamperle. Cerkev je zasijala v novi in lepši luči, saj so po dolgih letih

na glavni oltar položili šest obnovljenih kipov. Po maši pa so sledile pete litanije in ogled obnovljenih del. Vera Bernetič je predstavila zgodovino cerkvice na Guri in dosežke zadnjega obdobja. Cerkev se ponaša z novim lesenim križevim potom in lesenimi stopnicami za na kor. Oboje je izdelal rezbar in znani izdelovalec miniaturne Janko Samsa iz Žirij. Celo cerkev je prepleskal dekorativni slikar in restavrador Uroš Obležčak iz Tolmina.

A popravil še ni konec. Potrebno bo sanirati še zvonik in restavrirati obe freski v ladji in strop nad prezbitorijem. Za resta-

vacijo obeh posvetilnih križev v prezbitoriju so se že dogovorili z restavradorjem in imajo tudi zagotovljena sredstva. Vendar teh ni nikoli dovolj, zato naprošajo za donacije in prispevke, da bi lahko pridobili še dodatna občinska in državna sredstva. Cerkev na Guri namreč leži v središču povirske župnije in je znamenje upanja. Dobro se jo vidi le iz Plešivice, a farani želijo, da bi se jo lahko videlo tudi s povirske strani.

»Že ob prvi ideji, da se popravi cerkev na Guri, sem se odločil, da bom delež prispeval tudi jaz. Že takrat sem izdelal

križev pot, sicer manjšo rezbarijo, kot je tukaj na Guri. Ker cerkev dolgo ni bila popravljena, sem križev pot s 14 postajami dal v cerkvico sv. Jakoba v Povir, kjer je tudi ostala. Za cerkev na Guri sem tako naredil nov, večji križev pot, moderen, a vseeno v klasični obliki. Za podlago in okvir sem izbral les bukve, figure oz. like pa sem izdelal iz lipe. Križev pot sem izdelal v štirih mesecih. Delo sem opravil že pred tremi leti, končno pa sem ga na praznik Marijinega vnebovzetja postavil v cerkev na Guri, kamor seveda sodi,« pripoveduje zgodbo križevega pota Janko Samsa, katerega križevi poti krasijo tudi kapelici v Bolnišnici Sežana in Domu upokojencev Sežana. Sicer pa se Samsa, upokojeni strojevodja, ponaša z bogatima zbirkama miniaturne starih vozov in vinskih preš, ter lokomotiv od nekoč do danes. V Tehniškem muzeju Slovenije v Bistri hranijo več kot 50 njegovih maket.

Besedilo in sliki: Olga Knez

Mojstrovine Janka Samse

Janko Samsa je preprost, delaven in ustvarjalen človek mnogih talentov, skratka umetnik. Pred več kot 30 leti je začel izdelovati miniaturne kmečke in furmanske vozove. Izdelal jih je več

kot 150 v merilu 1 : 7 in okrog 50 preš v enakem merilu. Nadaljeval je s pirografijami, in rezbarijami, največ s kraškimi motivi. Z razstavo vozov in predstavitvijo knjige Vozovi in poti se je začelo

njegovo sodelovanje s Tehniškim muzejem Slovenije. Za njih je izdelal več maket, prav tako tudi za druge muzeje. Ko so se začele razprave o drugem tiru, ga je zamikala izdelava miniaturnih lokomotiv. Naredil je 15 različnih, od parnih do električnih in dieselskih. Gospod Janko, ki je tudi sam vozil lokomotive, v šali pove, da drugega tira še ni, njegove miniaturne pa so že. Predstavljene so bile v knjižnici v Divači. Izdelane so v merilu 1 : 20. Les ga zanima od malih nog. Stric je bil mizar in Janko je bil pri njem kuhan in pečen, kot se reče. V 6. razredu je naredil svoj prvi izdelek-voziček, ki je bil občudovanja vreden. Za svoje izdelke uporablja javorjev les in javorjevo vezano ploščo. Marsikatero orodje oziroma pripomočke za delo si mora narediti sam. Zadnji njegov projekt je Križev pot v obnovljeni cerkvi na Guri nad Povirjem. Vključuje 14 različnih podob. Vabljeni na ogled.

Besedilo in slika: Eda La Vita

Repentabrska mladina na povorki kmečkih vozov v Dutovljah

»Kaj boste pa letos predstavljali na povorki?« je bilo vprašanje, ki smo ga pred tradicionalno povorko na Prazniku terana in pršuta v Dutovljah od sovaščanov slišali mladi z Repentabra.

Kot vsako leto smo se tudi letos v organizaciji Razvojnega združenja Repentabor zbrali, da smo pripravili voz, na katerem smo prikazali eno izmed tradi-

cionalnih kmečkih opravil iz preteklosti. To leto je bilo na vrsti mlatenje žita. S pripravami smo začeli že na začetku poletja. Letos nas je namreč čakalo veliko dela, saj je bila pred nami zelo zahtevna naloga – voz smo morali v celoti obnoviti. Fantje so morali položiti nov pod, zgradili pa so tudi dvonadstropno kraško hiško z balkonom. Punce smo na kon-

cu hiško pobarvale in skupaj smo nato poskrbeli za detajle. Delo je terjalo tako veliko časa kot tudi zajeten del sredstev, a nam ni bilo odveč, saj nas pripravljanje na povorko vsako leto združuje in celo poletje predstavlja razlog za druženje z mladino iz naših vasi – s prijatelji.

Ko je končno prišla nedelja, dan povorke, smo si z veseljem nadeli kmečka oblačila, v roke vzeli cepce in s ponosom predstavljali izročilo naših prednikov, ob tem pa nam ni zmanjkalo ne dobre 'muzike' ne dobre volje.

Tradicionalne povorke se z veseljem udeležujemo že vrsto let. V zadnjem času pa pogrešamo tekmovalnost, ki je bila nekoč prisotna med vasmimi, ki so se predstavljale na njej. »Kdo je naredil najlepší voz?« in »Ali ste zmagali?« sta bili vprašanji, ki smo jih včasih slišali še dneve po povorki. Upamo, da se bo naslednje leto za sodelovanje odločilo več vasi, da bo spet pestro Na placu v Dutovljah. Mi se zagotovo vrnemo.

Besedilo: Špela Simoneta

Slika: arhiv RZ Repentabor

I FEEL
SLOVENIA

KRAŠKE TRGOVINE PODPRITE LOKALNO

MITSKI PARK RODIK

Rodik 6
6240 Kozina
070 569 882
info@mitski-park.eu

TIC DUTOVLJE

Dutovlje 65
6221 Dutovlje
05 764 15 49
dutovlje@visitkras.info

TIC LOKEV

Lokev 139
6219 Lokve
05 762 10 17
lokev@visitkras.info

TIC SEŽANA

Partizanska cesta 4,
6210 Sežana
05 731 01 28
sezana@visitkras.info

TIC ŠTANJEL

Štanjel 1a
6222 Štanjel
+386 5 769 00 56
stanjel@visitkras.info

www.visitkras.info

Štorci na občinskih prireditvah

KŠD Šator in KS Štorje sta se skupaj predstavila na Prazniku terana in pršuta v Dutovljah in občinskem prazniku v Sežani. Štorske mlekarice smo se odločile, da nadaljujemo s predstavitvijo starih običajev in se tudi letos udeležimo povorke v sklopu Praznika terana in pršuta. Tokrat smo vrče za mleko in kolesa zamenjale s srpi, kosami in snopi žita. Predstavile smo žetev, kot je nekoč bila. V svoje vrste smo tokrat povabile tudi močnejše polovice.

Priprave na povorko smo začele že v juniju s čisto pravo žetvijo. Sledil je lov za srpi in kosami po vseh štorskih skednjih in kaščah. Kot se za pravo žetev spodobi, ni smela manjkati niti značilna 'južna' ali malica, od teranovega toča do sladkih sup.

Svoje rekvizite in dobro voljo smo prenesle še na praznik občine Sežana, ki se je odvijal dva tedna kasneje. Teranov toč in supe so nadomestili za praznik značilni jota in štruklji.

Kljub obilici dela, ki ga oba praznika zahtevata, se že veselimo prihodnjih prireditev.

Besedilo: Saša Hreščak

Sliki: Bor Terčon

Tudi Kinološko društvo Sežana obeležilo občinski praznik

Po prijetnem dogodku, na katerem je naš predsednik prejel občinsko priznanje, smo z našim veseljem in delom s štirinožnimi prijatelji nadaljevali. Že naslednji dan, v soboto dopoldne, smo v našem društvu imeli dan odprtih vrat za vse obiskovalce. Lahko rečemo, da nas je obiskalo staro in mlado, obiskali so nas lastniki in ljubitelji psov, katerim smo pod taktirko 'našega' nagrajenca

člani z našimi kužki prikazali nekaj vaj, trikov in vragolij.

Po prijetnem druženju na poligonu je naša karavana odtačkala do osrednjega prireditvenega prostora praznika občine Sežana v park pri Starem gradu. Tam smo ob naši bogato obloženi stojnici, kjer je bilo veliko predstavitenih materialov in pripomočkov za delo s psi, predstavili vsem obiskovalcem naše

delo in sodoben način usposabljanja naših kužkov.

Z najmlajšimi in s pomočjo animatorjev Medobčinskega društva prijateljev mladine Sežana smo izvedli nagradno tekmovanje Pes, moj družinski prijatelj ... oziroma Družina in pes ...

Pridni mladi ustvarjalci so izdelali veliko lepih risbic, da smo se odločili in prav vse mlade umetnike nagradili s sladoledom.

Predstavili smo pa še discipline:

- delo s psom v urbanem okolju
- iskanje pogrešanih oseb na klasičen način (prosto iskanje psa)
- disciplino mantrailinga

Po izjemnem dnevu smo utrujeni in ponosni odtačkali domov, vas, spoštovani ljubitelji kinologije in lastniki kužkov, pa vabimo, da se nam pridružite v jesenski dneh v kateri koli obliki usposabljanja vaših šapic.

Veseli bomo prav vsakega obiska in novega člana.

Hvala vsem sodelujočim.

Besedilo in slika: Matej Fabjan

Sežanski izziv na Prazniku občine Sežana

V soboto, 26. avgusta 2023, ob Prazniku občine Sežana, smo v Zavodu Dobra pot priredili ustvarjalno in raziskovalno tekmovanje – Sežanski izziv. V izzivu se je pomerilo 11 ekip, od katerih se jih je kar sedem izkazalo kot prave tekmovalne zvezde, saj so uspešno opravile naloge in si prislužile lepe nagrade. Čestitamo vsem, ki ste zbrali pogum in se lotili izziva! Vemo, da niso bile vse naloge lahke.

Sežanski Izziv je poseben projekt. Gre za dogodek, ki združuje igro, tekmovanje, raziskovanje in druženje na Prazniku občine Sežana. Srž projekta temelji na nalogah in izzivih, ki udeležence spodbujajo k raziskovanju in odkrivanju različnih vidikov lokalne dediščine, umetnosti, zgodovine ter različnih organizacij in institucij, ki so se predstavile na stojnicah ob praznovanju občinskega praznika. Na Sežanskem izzivu je tako lokalna skupnost ključna udeleženka pri reševanju nalog. Tekmovalci so se morali soočiti z različnimi izzivi, ki zahtevajo poznavanje lokalnega okolja, komunikacijo z domačini in raziskovanje zanimivih vsebin kulturne dediščine in zgodovine Sežane. Poleg tega pa spodbuja tudi ustvarjalnost, saj so udeleženci ustvarjali pesmi, fotografije in videe v okviru danih nalog. Sežanski

izziv predstavlja primer aktivnosti, ki povezujejo lokalno skupnost, spodbuja sodelovanje in promovira kulturno dediščino ter umetnost. Poleg tega pa omogoča raziskovanje, kako se oblikuje lokalna identiteta, in predstavlja, kako takšni projekti povezujejo posameznike z aktivnostmi društev in organizacij v domačem okolju.

Iskrena zahvala gre vsem društvom, organizacijam in posameznikom, ki so pomagali našim tekmovalnim ekipam pri reševanju nalog, jim dajali namige, jih usmerjali, se z njimi fotografirali, zapeli ali zaplesali. Zahvaljujemo se tudi

Občini Sežana, ki je poskrbela za glavno nagrado – družinsko vstopnico za Botanični vrt Sežana – ki smo jo podelili najbolj zaslužni ekipi. Naša ekipa se je na dogodku odlično zabavala, za kar gre velika zahvala tudi našim vestnim prostovoljcem –Sheili, Mihi, Mateju in Marku – ki so poskrbeli, da je bilo vse brezhibno izvedeno.

Ostanite z nami in poiščite na naših družabnih omrežjih več utrinkov iz reševanja Sežanskega izziva!

Besedilo: Miha Ravbar

Slika: arhiv Zavoda Dobra pot

Vrhe so živele s partizani

Občina Sežana, Združenje ZB za vrednote NOB Sežana, KS Štjak in Lovska družina Vrhe prirejajo vsakoletno tradicionalno srečanje na Ocinci pri Štjaku v

spomin na 28. avgust 1941, ko je prvih sedmih partizanov pod vodstvom Ervina Dolgana – Janeza prišlo na Vrhe in v Branico 28. avgusta 1941. Predstavljal

so prvo partizansko enoto, ki je prišla na Primorsko, v gozdove med Trebižani in Selom. Nedaleč od tu je v gozdu postavljen eden redkih spomenikov v Sloveniji, kjer niso vklesana imena padlih borcev ali žrtev nacifašizma, ampak imena partizanov, ki so ponesli iskro upora na Primorsko. Tudi letos je bilo 27. avgusta 2023 na partizanskih Vrhah slovesno, saj so se kljub izredno vročemu nedeljskemu popoldnevu slovesnosti udeležili številni obiskovalci, med njimi tudi častni občan Občine Sežana Srečko Rože.

Na prizorišče so prikorakali praporščaki, ki jih je vodil veteran vojne za Slovenijo Bruno Kocjan. Ob pozdravnih nagovorih sežanskega župana Andreja Sile in predsednika sežanske borčevske organizacije Bojana Pahorja je slavnostni govornik, častni občan Občine Sežana Pavel Skrinjar orisal trnovo pot slovenskega naroda skozi bogato zgo-

dovino iz suženjstva v svobodno in samostojno demokratično Slovenijo.

»Vrhe so dajale zatočišče partizanom. Tik pred kapitulacijo Italije so fašisti hoteli partizane uničiti. Prepričani so bili, da jih prebivalstvo podpira in so izvajali še hujši teror. Maja 1943 so pridivljali na Vrhe in odpeljali živino ter strahovali ljudi. Partizani so v Raši napadli kamion fašistov in skoraj vse uničili. Sledilo je maščevanje. Plameni so zajeli vrhovske vasi, 13 talcev pa so postrelili v Raši in jih prej strahovito mučili. Nihče ne ve, kje so pokopani. Kljub strahovitemu terorju je partizansko gibanje postajalo vse močnejše, posebno še po zlomu fašizma septembra 1943. Skupine, čete, brigade so nosile imena naših velikih

mož in junakov v NOB in so postajale močnejše in številčnejše,« je poudaril Skrinjar in nadaljeval: »Toda vojne še ni bilo konec. Nemške čete so bile v prvih mesecih okupacije uspešne. Vrhe so živele s partizani. Tu so se srečavali borci različnih brigad, dobili so podporo v hrani, oblačilih, informacijah in materialu. Vsaka hiša je kaj prispevala. Kljub prizadevanju sovražnika, da bi partizansko gibanje zatrl, so prebivalci spretno skrivali borce. Iz vasi Griže, Sela, Tabor, Velikega Polja in Vrabč je v partizanskih vrstah padlo 18 borcev. Sodelovanje s partizani je z življenjem plačalo 12 civilistov. Veliko je bilo požganih domov in uničenih družin. Veliko ljudi je umrlo prav v zadnjih dneh vojne.«

V kulturnem programu so sodelovali pevci Moškega pevskega zbora Tabor Lokev pod vodstvom Vladislava Korošca in člani KD Borjač z umetniškim vodjem Tomažem Gantarjem in mentorico pevske skupine Silvano Dobrila, ki so ob spremljavi harmonikarja Silvana Kralja predstavili niz plesov, pesmi in recitacij z naslovom Partizanski miting. Kot vedno je zadonela primorska himna Vstajenje Primorske, družabnost pa so nadaljevali ob partizanskem golažu.

Besedilo in slika: Olga Knez

Pohod Medvek in njegove jave

V soboto, 5. oktobra, smo se v prijetnem vremenu odpravili na raziskovalni pohod na Medvek in ogled dostopnih kamnolomov v spremstvu članov Društva ljubiteljev vaške dediščine Vrhovlje 700 plus. Na pohodu se je lahko dvajset pohodnikov poglobilo v spoznavanje kamnarske dediščine lokalnega okolja ter nekdanjega načina življenja kraškega človeka v povezavi s kamnolomi.

Zbirna točka za pohodnike je bila že tradicionalno Vaški dom v Dolu pri Vogljah, od koder večinoma začenjamo svoje pohode. Tokrat smo se podali na

pot, dolgo približno 10 kilometrov, ki nas je vodila po starih utrjenih poteh po pobočju Velikega Medvedjaka ali Medveka, kot mu pravimo domačini. Okolica Medveka je znana po kamnolomih, ki so bili v preteklosti ključen gospodarski element za prebivalce okoliških vasi. Čeprav danes deluje le še nekaj kamnolomov, smo na pohodu obiskali nekatere manjše kamnolome, ki so v preteklosti služili za gradnjo hiš in kamnoseškim mojstrom kot vir surovin. Poleg tega smo si ogledali tudi nekaj večjih prostodostopnih kamnolomov, ki so bili pomemben vir zaslužka za lo-

kalno prebivalstvo. Prav iz teh kamnolomov izhaja kamen Repen. Gre za enega najbolj cenjenih kamnov visoke gostote in odlične obstojnosti, ki slovi po bogati strukturi in ohranjenih fosilih. Ta kamen je prepoznaven tako v Sloveniji kot tudi širše po Evropi in svetu.

Raziskovalni pohod smo organizirali v okviru prireditev ob občinskem prazniku občine Sežana, s čimer smo želeli prispevati k širjenju znanja o bogati kulturni dediščini našega kraja.

Besedilo in slika: Miha Ravbar

Ob vaškem opasilu podelili tri plakete Krajevne skupnosti Lokev

Krajevna skupnost (v nadaljevanju KS) Lokev, v kateri prebiva skoraj tisoč prebivalcev, obeležuje vaško opasilo 29. septembra, ko goduje sv. Mihael, kateremu je posvečena tudi župnijska cerkev v Lokvi. Letos so praznovanje organizirali dva tedna pred koncem septembra, saj so želeli, da so pri organizaciji tudi prostovoljni gasilci, ki so prav zadnje dni septembra imeli državno prvenstvo. Osrednja prireditev se je odvijala 16. septembra 2023, ko sta predsednik KS Lokev Robert Müllner in sežanski častni občan Srečko Rože v spodnjih prostorih Vojaškega muzeja Tabor v Lokvi prerezala trak in simbolično odprla novo razstavo o življenju Kraševcev pod zavezniško vojaško upravo.

Praznovanje so nadaljevali v športnem parku Galeb. Župan Andrej Sila je pozdravil številne prisotne in poudaril, da prav lokavska KS sodi med najbolj aktivne krajevne skupnosti v sežanski občini. Obljubil je, da bodo letos in prihodnje leto zaključili krožišče, razširili pokopališče in uredili pločnike v starem in novem delu Lokve. Müllner pa je še dodal, da bodo na igrišču postavili še pitnik ter da nadaljujejo začeta dela iz preteklega mandatnega obdobja. Ob prostovoljnem delu gasilcev je poudaril aktivno domače KUD Vilenica, domače v aprilu ustanovljeno Mladinsko društvo Lokev-Prelože, ki je ob prazniku organiziralo koncert ansambla Stil, Moški pevski zbor Tabor, borčevsko organizacijo idr.

Müllner je podelil plakete KS. Predavatelj, preučevalec kulturne krajine, graditelj suhih zidov in pastirskih hišic in pisatelj Boris Čok je prejel plaketo za posebne zasluge na področju ohranjanja ljudskega izročila, preučevanja kulturne krajine, naravne in zgodovinske dediščine

okolice Lokve. Žal mu priznanje ni bilo izročeno, ker je prav tedaj sodeloval na festivalu suhozidne gradnje na Irskem. Plaketi sta prejela tudi lokavski vrtec in podružnična OŠ, ki jo po dolгих letih dela zapušča mlada upokojenka Dijana Čok, za dolgoletno vzorno sodelovanje

kavski vrtec je prejel drugo nagrado za najlepše urejeno okolico ob letošnjem sežanskem občinskem prazniku v akciji Občina Sežana v cvetju.

Predsednik Müllner je domačim društvom podelil ključke obnovljenih klubskih prostorov v kulturnem domu, KS

s KS. Plaketo je prevzela dolgoletna vodja vrtca Gabrijela Kocjančič, Maja Anderlič Može pa je prevzela vodenje 26 malčkov v začetku septembra. Prav lo-

lokev pa še 17 kamnitih napisnih tabel starih hišnih imen. Med prejemniki kamnitih tabel je tudi župan Sila. V prostorih kulturnega doma so odprli najrazličnejše razstave, od bonsajev domačina Valterja Škabarja do ročnih del domačih žena in deklet. Na stojnicah so zadišale najrazličnejše dobrote. Najmlajše je razveselil čarodej Izak Ban.

V kulturnem programu so se poleg povirskih mažoret predstavili še Kraška pihalna godba, otroci iz vrtca in domači šolarji ter člani KUD Kraška harmonika. Zvečer je pod šotorom sledil koncert skupine Direkt z Vilijem Resnikom. Sledili so še tradicionalni nočni pohod na Kokoš in balinarski turnir trojčk.

Besedilo in slike: Olga Knez

Nova sezona Kraške pihalne godbe

Nova sezona se je za godbenike začela sredi avgusta 2023, saj smo se v velikem številu 13. avgusta zbrali v Dutovljah na Prazniku terana in pršuta. Zadnji konec tedna v mesecu avgustu smo imeli rezerviran za občinski praznik občine Sežana. Društvo podpira mlade godbenike, da se vključujejo v različne godbeniške sestave in svoje znanje nenehno nadgrajujejo, zato smo še toliko bolj ponosni, da je na zaključnem koncertu orkestrske šole MusiKrasa sodelovalo kar deset godbenikov. V mesecu septembru smo sodelovali na opasilih v Lokvi in Skopem. Obema krajevnima skupnostima se iz srca zahvaljujemo, da sta nas povabili in smo z ostalimi nastopajočimi sooblikovali bogat kulturni program. Zaigrali smo nogometašem iz domačega nogometnega kluba Tabor Sežana, ki je v letošnjem letu praznoval zavidljivih 100 let delovanja. Ob stoletnici delovanja jim čestitamo in želimo

še veliko golov v nasprotnikovi mreži. Hkrati pa smo v svoje vrste sprejeli kar nekaj mladih godbenikov, ki so se pred vstopom v godbo urili v šolskem orkestru Glasbene šole Sežana.

V oktobru in novembru načrtujemo

nekaj manjših nastopov, največ energije pa usmerjamo v pripravo novega programa za novoletni koncert godbe.

Besedilo: Lucija Prihavec Mahorčič

Slika: arhiv Kraške pihalna godba

Jezik je ključ - peta pesniška zbirka Milana Šelja

O pomenu jezika pa ne samo v komunikaciji, ampak tudi v intimnih odnosih je v zadnji, že peti pesniški zbirki razmišljal pesnik in prevajalec Milan Šelj, ki je razpet med Krasom in Londonom. Pesnik, po rodu iz Vipave, je svojo najnovejšo pesniško zbirko predstavil 4. avgusta 2023 pod kostanji nad amfiteatrom Kosovelovega doma v Sežani na literarnem srečanju, ki ga je v sodelovanju s Kosovelovim domom organiziralo domače Literarno društvo Zlati čoln v okviru prireditev ob 25-letnici društva in sežanskem občinskem prazniku.

Številne zbrane je na večeru, ki so ga zaradi neviht preložili za teden dni, najprej pozdravil predsednik LD Zlati

čoln David Terčon, tudi sam pesnik, z gostom pa se je pogovarjala pesnica Magdalena Svetina Terčon.

V zbirki Jezik je ključ je avtor zbral približno 60 pesmi, ki so nastajale v zadnjih petih letih. Razdeljene so v štiri razdelke. Ob poglavjih Muzanja blodna, Vstopam vate in Čakamo barbare je najboljše razdelek Vojna je drugačna, kadar ima človeški obraz, v katerem popisuje lastne izkušnje z begunkami na njihovem begu pred vojno v Ukrajini, kjer oddaljena vojna dobi zanj drugačen, človeški obraz. Ljudje, ki vstopijo v njegov dom in tako najdejo zatočišče na begu pred nasiljem, niso več le podobe z zaslono, ki jih je gledal v Londonu. Najno-

vejša Šeljeva pesniška zbirka, iz katere je avtor tudi prebral nekaj svojih pesmi, je umeščena na Kras. Prav na Kras, točneje v Avber, sta se z angleško govorečim prijateljem Petrom Daveyjem že pred leti preselila, kjer uspešno organizirata Poletne večere v Kosmaticah, ki so letos potekali že deveto leto zapored.

Z vso gotovostjo lahko trdimo, da je jezik ključ, s katerim Milan Šelj v pričujoči zbirki piše verze z nevidno slino. Kraška zemlja, v katero so pesmi vpete, je na videz vabljiva, a v podrahti se skrivajo številne pasti. Pino Pograjc v spremni besedi piše, da »izpovedovalec se v prvem delu predaja podeželski intimi, objemom ljubimcev, ki jih vabi, da se razgalijo in ga tiho použijejo, dokler skupaj z njim v vsej svoji minljivosti ne zbledijo do kože, do kosti ... A Šelj prepozna agresijo okolja, ki se ji srdito zoperstavi in ne popusti niti za ceno klobute. Obenem pa poziva vse z roba, da korakajo z njim: Po premici in ne v cik caku ali začaranem krogu.«

Šeljev jezik je ključ. In njegov ključ je poezija, s katero vstopa v bralce. Z glasbenim nastopom je večer polepšal kantavtor Gorazd Lampe, ki se je pred leti preselil na Kras.

Besedilo: Olga Knez

Slika: David Terčon

Knjiga zažiga! že peto poletje

V Kosovelovi knjižnici Sežana z vsemi njenimi enotami smo ponosni, da v naši počitniški bralni akciji za osnovnošolce vsako leto sodeluje več mladih bralcev. V preteklih letih se je število sodelujočih gibalo okoli 40, letos pa je izpolnjene zgibanke oddalo skoraj 70 otrok. Veseli smo, ko v juniju slišimo vprašanje: »Kaj letos bodo tudi kartončki?«

V času sodobnih tehnologij si knjižnica še bolj prizadeva, da bi med mladimi spodbujala branje knjig, saj ima to blagodejen učinek na človeka. Krepi pozornost, širi obzorja, spodbuja domišljijo, razvija empatijo, omogoča spoznavanje sebe in sveta okoli nas, nas razvedri, preganja dolgčas in še marsikaj bi lahko našteali.

Poletje nudi veliko prostega časa mladim, knjižnica pa je vedno na voljo s svojo pestro ponudbo. Za e-navdušence imamo tudi avdio- in e-knjige. In tako ravno v poletnem času poteka naša akcija Knjiga zažiga! V septembru se dobimo na že tradicionalnem zaključnem srečanju, ki ga vsakič pripravimo drugje, s pomočjo lokalnih ustanov in društev. Letos smo ga organizirali v sodelovanju z Botaničnim vrtom ob vili Mirasasso. Na srečanje povabimo tudi starše, saj je pri branju gotovo zelo dobrodošla njihova podpora.

Zaposleni v Botaničnem vrtu so se prijazno ponudili, da otrokom in staršem

razkažejo ta bujni kotiček Sežane. Otroci so bili po kratkem sprehodu povabljeni v res lepo dvorano, v kateri je sledil poučen pravljичno-glasbeni program, ki ga je pripravila glasbenica Malala Tina Rakoto. Skupaj z njo smo z našega Krasa odpotovali daleč na južno poloblo, na otok Madagaskar, kjer ima sama korenine. Preko besede, glasbe in slike smo spoznavali daljni otok ter prisluhnili malgaški pripovedki o dečku Ibotityju. Čudovito slikanico si lahko izposodite tudi v naši knjižnici, izšla je v založbi društva Drevo sozvočja.

Ibotity se je spraševal, kdo ali kaj je najmočnejše. Po dolgem raziskovanju je našel odgovor, s katerim se povsem strinjamo: Skupaj smo najmočnejši! Petje in igranje na afriške instrumente nas je razvedrilo in pričakali smo še zadnji

del prireditve. Vsem sodelujočim smo razdelili pohvale in nagrade. Mladi bralci so ob branju tudi ustvarjali, tako da smo nagradili še posebno izvirne izdelke. Veliko sponzorjev je omogočilo, da smo na koncu imeli še žrebanje. Poslovili smo se s sladkim okusom Mlinotestovih dobrot, starši pa tudi s kapljico kraškega terana Vinakras.

Tako kot je Ibotity spoznal, da smo vsi skupaj najmočnejši, smo tudi mi skupaj z veliko sodelujočimi pripravili lep dogodek. Zato se zahvaljujemo Botaničnemu vrtu ob vili Mirasasso in Malali Tini Rakoto ter sponzorjem.

Mladim bralcem čestitamo in se že veselimo novih bralnih doživetij ter srečanj!

Besedilo: Marja Filipčič Mulič
Slika: arhiv KKS

Klekljarice s celega sveta obiskale Veliki Dol

V Novi Gorici in Gorici je od 31. julija pa vse do 11. avgusta 2023 potekal 20. svetovni čipkarski kongres mednarodne organizacije za klekljano in šivano čipko. To je največji in najpomembnejši čipkarski dogodek na svetu.

Kongres je obiskalo 157 registriranih udeležencev iz 26 držav in še veliko več nenapovedanih obiskovalcev iz različnih držav sveta.

Program je obsegal generalno skupščino Mednarodne organizacije za klekljano in šivano čipko (OIDFA), srečanje izvršnega in upravnega odbora OIDFA, čipkarske delavnice, predavanja s področja čipkarstva, čipkarske razstave, predstavitev čipkarskih šol, društev, sekcij in skupin, prodajne stojnice, ekskurzije, družabne dogodke in pokongresno turo.

Eno od predavanj je za registrirane obiskovalce kongresa izvedla predse-

dnica društva KD Kalunca Neža Bandel. Predstavila je zgodovino velikodolske čipkarske šole in delovanje društva.

Kongres se je s celodnevним dogodkom zaključil 11. avgusta na Velikem Dolu, kjer smo v dopoldanskem času skupaj z vaščani, člani društva, sprejeli 60 udeležencev pokongresne ture svetovnega čipkarskega kongresa.

Vse zbrane je pozdravil župan Andrej Sila, sledil je nastop Folklorne skupine Kraški šopek. Po ogledu razstave o zgodovini Čipkarskega tečaja Veliki Dol je sledilo razvrščanje udeležencev v skupine. Vsaka skupina je imela vodiča, ki jo je popeljal po delavnicah in razstavah, razpršenih po celi vasi.

Tako so si lahko ogledali razstave čipk Mariegrazzie Giacomini, Martine Briščak in Laure Markuža, nekdanje učenke Čipkarskega tečaja Veliki Dol. Svoje dela so

razstavili tudi člani Klinčkov in Kušinčkov, KD Kalunca in fotograf Jadran Čeh na temo kamnoseških motivov v čipki. Za razstavo slik figur v kraških nošah je poskrbela Nadja Doljak, Taddea Druscovich pa je za udeležence pripravila razstavo grafike in delavnico cianotopi-

je. Katja Gabrijelčič (Festival Gin&Brin) je vodila delavnico destilacije in koktejllov z ginom, Milivoj Furlan pa je prikazal spretnost pletenja venčkov sv. Ivana.

Na kraškem borjaču je Angel Živec prikazal spretnost pletenja žbrinc, ki so včasih služile za prevoz listja iz gozda,

za kamnoseško delavnico pri cerkvi sv. Jakoba pa je poskrbel kamnosek Jernej Bortolato.

Med vsem tem dogajanjem smo poskrbeli tudi za kosilo v senci pod lipami, ki ga je pripravila Okrepčevalnica Appetit iz Sežane.

Zaključek druženja je popestrila folklorna skupina Borjač, Dušan Luin, član Partnerstva kraške suhozidne gradnje, pa je ob tej priložnosti postavil kamnito spominsko ploščo in povedal nekaj besed o pomenu suhozidne gradnje.

Podobno, le nekaj krajšo predstavitev delovanja društva in kraške dediščine smo člani KD Kalunca pripravili že teden prej. V soboto, 5. avgusta, smo namreč gostili 70 obiskovalcev kongresa iz Nemčije, Avstrije in Švice.

Tako je v mesecu avgustu glas o majhni kraški vasi Veliki Dol in o Kulturnem društvu Kalunca potoval po mnogih državah sveta.

Besedilo: Franja Živec
Sliki: Rok Živec in Anja Živec

Pozabljene vezenine

Člani KD Kraški šopek Sežana smo 12 in 13. avgusta 2023 pripravili razstavo v Osnovni šoli Dutovlje ob Prazniku terana in pršuta. Z razstavo smo želeli obiskovalce popeljati v preteklost, kajti brez preteklosti ni sedanjosti. Razstavljena so bila dela, stara sto let in več, kar predstavlja neprecenljivo vrednost. Poleg vezenin smo na razstavi predstavili tudi oblačilno podobo, izdelano po izvirnih oblačilih naših prednikov. Ne smemo pozabiti pridnih rok naših članic, ki so obogatile dogodek s svojimi izdelki. Skupaj smo se dotikali in dotaknili naše preteklosti. Zbrane prostovolj-

ne prispevke na razstavi smo podarili ljudem, ki so jih prizadele poplave.

Zahvaljujemo se Osnovni šoli Dutovlje, ki nam je omogočila razstavo, in vsem, ki so pomagali pri postavitvi. Posebna zahvala gre tudi županu Občine Sežana Andreju Sili, ki je ob otvoritvi razstave povedal: »Krasna razstava, v spomin in opomin na spoštovanje kulturne dediščine Krasa.«

Besedilo: Neda Lah
Sliki: Miranda Novak

Deveti poletni večer v Kosmaticah privabil s starimi štorijami

Letos se je odvijal že deveti Poletni večer v Kosmaticah, ki ga je v prekrasnem naravnem okolju ob svoji hišici v Avberju organiziral pesnik, publicist in prevajalec Milan Šelj, ki se je z angleško govorečim prijateljem Petrom Davejem pred 17 leti preselil na Kras. Tudi tokrat je literarno in glasbeno obarvan večer pritegnil številne ljubitelje poezije, dobre glasbe in Krasa v Kosmatice,

kot se imenuje predel pod vasico Avber in istoimenska otroška pesniška zbirka, ki jo je Šelj izdal ob svojem 60. rojstnem dnevu (2020), ilustrirala pa jo je Marta Bartolj.

Tudi letos je bil poseben izjemen večer, na katerem je sodelovalo 12 šolo-obveznih domačih otrok, ki so na treh delavnicah pod Šeljevim vodstvom zbirali stare zgodbe kraja, le-te pa so na

dogodku pripovedovali bodisi v knjižni slovenščini ali v kraškem narečju in poželi obilen aplavz številčnega občinstva. Za glasbeno spremljavo je poskrbel in večer popestril akademski glasbenik, tolkalec in prof. tolkal Jaka Strajnar iz Škofje Loke. Pridružil se mu je tudi angleško govoreči kitarist Steve Hawley in domači mladi in nadobudni glasbenik Tjaš Mihalj.

Milan Šelj, ki je v Avberju zapuščen vinograd in vrt preuredil v urejen vrt s 150 grmi sivke, se je prisrčno zahvalil nastopajočim kot tudi KS Avber in domačemu Razvojnemu društvu Šakuna, ki so pomagali pri organizaciji tega kulturnega dogodka, ki je združil vaščane, sorodnike in prijatelje od blizu in daleč.

Pesniško in glasbeno obarvani večer so zaključili s prijetnim druženjem ob kulinarčnih dobrotah domačih gospodinj in odlični kraški kapljici domačih vinarjev. Vsi pa se veselijo prihodnjega leta, ko bo v Kosmaticah potekal jubilejni deseti poletni večer.

Besedilo in slika: Olga Knez

Intenzivne vaje povirskih mažoret v Poreču

Tudi letos smo se povirske mažoretke odpravile na intenzivne vaje. Tokrat smo odpotovale v Poreč. Najprej so tri dni tam preživele mažoretke skupin Senior 2, Junior in kadeti 1. skupine. Naučile so se veliko novih elementov in izpopolnjevale že pridobljeno znanje. Vendar je ostal čas tudi za hlajenje v morju, družabne večere in zabavo. Članice skupine Senior 1 pa smo se v Poreč odpravile nekaj dni kasneje, za štiri

dni. Pripravile smo novo koreografijo, ki bo popestrila naše nastope, se naučile novih elementov, preostali čas pa izkoristile za kopanje in povezovanje znotraj skupine. Tako smo si pričarale lep zaključek poletja ter si pridobile novih znanj in energije za novo sezono.

Besedilo: Nika Grmek in Maruša Kršić

Slika: arhiv KD Franc Žiberna Povir

Jesenske serenade že četrto leto na Krasu in v Brkinih

S koncertom Pesem ptice v Muzeju Marijana Miklavca na Štolfetovi domačiji v Sežani so se 5. septembra 2023 začele letošnje že 47. Jesenske serenade, ki jih organizira Glasbena mladina Ljubljanska. Vse do konca septembra se je v Ljubljani, Medvodah, Dravogradu, Ajdovščini, Brkinih in na Krasu odvijalo 20 glasbenih večerov s povezujočo umetniško besedo, na katerih so se predstavili najboljši domači glasbeniki. Če se Jesenske serenade bližajo petdesetletnici obstoja, pa na Krasu in v Brkinih

pod budnim vodstvom vodje sežanske izpostave Javnega sklada za kulturne dejavnosti Vladislave Navotnik potekajo že četrto leto. V spomin na kraškega ljubiteljskega slikarja Marijana Miklavca, ki je lepote Krasa ponesel po domovini in svetu, so jih z njegovim sinom Mitjem Mikavcem z družino pričeli v Miklavčevi galeriji v Sežani, ki so jo do zadnjega kotička napolnili številni ljubitelji glasbe. Ti so velik aplavz namenili mladi domači odlični kitaristki Maji Kralj in flavistki Metki Črnugelj.

Sežanka Maja Kralj je svojo glasbeno pot začela pri sedmih letih na domači glasbeni šoli in nadaljevala študij na Konservatoriju za glasbo in balet v Ljubljani, kjer je leta 2021 uspešno diplomirala. Redno nastopa in se udeležuje tekmovanj doma in v tujini ter dosega vidne uspehe. Udeležuje se mednarodnih festivalov, kjer svoje znanje izpolnjuje pri priznanih profesorjih. Kot ena izmed 17 izbranih zmagovalcev prestižnih evropskih tekmovanj je gostovala na različnih kitarskih festivalih po Evropi.

Metka Črnugelj, rojena v glasbeni družini v Postojni, je prav tako po glasbeni šoli nadaljevala šolanje na ljubljanskem Konservatoriju za glasbo in balet ter osvojila večino najvišjih lovorik in se

razvila v mlado obetavno umetnico. Kot komorna glasbenica je koncertirala v Sloveniji in Avstriji v duetu s svojim očetom. Trenutno nadaljuje s projekti v orkestrih v Nemčiji. Pri študiju jo podpi-

ra tudi Rotary klub Postojna-Cerknica. Za izjemne dosežke je leta 2021 prejela Škerjančevo nagrado.

Glasbo obeh uspešnih in nadobudnih mladih umetnic je z izbranim besedilom povezoval gledališki igralec Dejan Pevčević, ki ga je ljubezen do odrskih desk pripeljala do akademije in do magistrskega umetnosti. Poklicno deluje doma in v tujini.

Koncert v Sežani sta podprla mlado podjetje Befine-Pro in nepremičninska agencija Remax. Navdušeno občinstvo je z bučnim aplavzom nagradilo mlade ustvarjalce in ob kapljici terana nadaljevalo druženje na Štolfetovi domačiji.

Jesenske serenade so potekale še v cerkvi sv. Jurija na Tabru pri Materiji (Popotovanje), Muzeju slovenskih filmskih igralcev v Divači (Zimzelenje) in v Viteški dvorani na gradu Štanjel (Lovilec sanj).

Besedilo in slika: Olga Knez

Festival kamna Féile na gCloch 2023

Med 14. in 17. septembrom 2023 sta se Boris Čok in Dejan Zadavec kot demokratično izbrana predstavnika kraških in istrskih nosilcev znanj suhozidne gradnje skupaj s predstavnicama Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije in Javnega zagovoda Park Škocjanske jame – tj. dvoje pristojnih slovenskih organov, ki sodelujejo pri varovanju UNESCO Veščine suhozidne gradnje, znanja in tehnike – udeležila mednarodnega festivala kamna na Irskem.

Na festival nas je v okviru obeležitve 20. obletnice konvencije o nesnovni kulturni dediščini in udeleženja varstvenega ukrepa 3.b, ki govori o povezovanju držav podpornic UNESCO nominacije Veščine suhozidne gradnje, znanj in tehnik, povabilo Ministrstvo za turizem, kulturo, umetnost, Gaelacht, šport in medije Republike Irske. Slednja je namreč ena od petih držav v postopku pridružitve serijski nominaciji na UNESCO reprezentativnem seznamu nesnovne kulturne dediščine človeštva.

Festival suhega zidu, ki ga na Aranškem otoku Inis Oirr organizirajo že od 2005, je tokrat potekal pod geslom Hands Across Europe. Poleg slovenske delegacije so se ga udeležili predstavniki nosilcev in odgovornih institucij

petih evropskih držav, vključenih v nominacijo, pet evropskih držav, ki so v fazi priključitve nominaciji ter ZDA, VB in Japonske.

Naša delegacija je sodelovala v okviru razstave, na delavnici suhozidne gradnje in s predstavitev kraške suhozidne gradnje, ki jo je v angleščini podal Boris Čok.

Kljub natrpanemu urniku je bila Slovenija dobro predstavljena. Naša nosilca sta bila s strani ostalih suhozidarjev in delegatov zelo dobro sprejeta. In to je bila obenem glavna tega dogod-

ka, druženje suhozidarjev, pogovori o kamnu, tehnikah, zložbah ...

Udeležbo naše delegacije so finančno podprli zgoraj navedeno irsko ministrstvo, Ministrstvo za kulturo RS in JZ PŠJ.

Po vsem skupaj pa se poraja vprašanje, kateri del ohranjene kulturne krajine z suhimi kraškimi travniki in zidovi bi predstavnikom držav podpornic nominacije pokazali, če bi ti prišli na obisk na Kras.

Besedilo: Darja Kranjc
Slika: Dejan Zadavec

Branko Kjuder v Štorjah

V petek, 15. septembra 2023, je KŠD Šator Štorje v Zadružnem domu v Štorjah v počastitev državnega praznika vrnitev Primorske k matični domovini

ob 19. uri pripravilo predstavitev knjige Branka Kjudra Jaz in moj čas. Obiskovalce je v imenu prireditelja pozdravila predsednica KS Štorje Meri Hreščak, nato so v zanimivem enournem pogovoru – z ustvarjalcem se je pogovarjal David Terčon – izvedeli, zakaj in kako je knjiga nastala, Branko pa je spregovoril tudi o nekaterih najbolj značilnih poglavjih iz svojega dela. Jaz in moj čas je samoživljenjepisna knjiga – predgovor zanjo je napisal dr. Jože Urbanija – v kateri pisec na kar 458 straneh zakoraka skozi svoje celotno življenje. Izredno bogat je slikovni del, ki predstavlja več kot polovico knjige in zelo živo sooblikuje zapisano. Za obiskovalce je bilo še posebej zanimivo spoznavanje z Brankovim otroštvom: rojen je bil namreč v Kazljah, nekaj let pa je živel tudi v Štorjah. V knjigi se seveda lahko seznanimo z vsemi preostalimi obdobji iz piščevega življenja – pripoveduje o šolanju, po-

klicnem življenju, vojaščini, zakonskem življenju, zidavi hiše, konjičkih, izumiteljski žilici, kmetovanju, predsednikovanju različnim društvom, življenju v pokoju ... Velik poudarek v knjigi daje, tako s pisano besedo kot s slikovnim gradivom, sorodnikom, družinskim dogodkom in družinski zgodovini. Jaz in ti je zato tako z izpovednega kot z zgodovinskega zornega kota bogata knjiga, ki, četudi se vrti okrog življenja Branka Kjudra, ohranja spomin na življenje na Krasu v drugi polovici dvajsetega in ob začetku enaindvajsetega stoletja ter s tem daje morebitnim prihodnjim zgodovinarjem in domoznanstvenikom trden temelj za izhodišča in dopolnjevanje svojih raziskovanj. Ob koncu večera je Branko svoje knjige tudi podpisoval.

Besedilo: Izak Štok

Slika: Meri Hreščak

Sežanski okraj in zahodna meja (1945–1954)

V pritličnih prostorih Vojaškega muzeja Tabor Lokev si lahko po razstavi z naslovom Od Teritorialne obrambe do Slovenske vojske, ki so jo postavili novembra 2018 ob 50-letnici ustanovitve Teritorialne obrambe, 16. septembra 2023 ogledamo od novo razstavo z naslovom Sežanski okraj in zahodna meja (1945–1954), ki jo je družina Rože postavila v počastitev državnega praznika ob 76. obletnici priključitve Primorske k matični domovini, 29. obletnice delovanja muzeja in lokavskega opasila sv. Mihaela.

Glavni akterji prireditve, ki jo je povezoval predsednik domačega KD Vilenica Izak Ban, so bili vsi trije člani družine Rože: ob interpretiranju kulturne dediščine in sežanskem častnem občanu, častniku Srečku Rožetu, je tu še njegova že več kot 30 let zvesta žena Irena in hčerka Anja, mag. zgodovine. Prav Anjina magistrska naloga na temo Življenje na Krasu v času Zavezniške vojaške uprave in prvih letih po priključitvi k Jugoslaviji (1945–1954), ki jo je lani junija uspešno zagovarjala, je bila osnova in povod za postavitev omenjene razstave. O nastajanju nove razstave je v pozdravnem govoru spregovoril Srečko Rože, mag. zgodovine Anja Rože pa o njenem konceptu in vsebini.

Po 9. juniju 1945 je v okolici Sežane prišlo do zanimivega sobivanja zaveznikov in njihove Zavezniške vojaške uprave na eni in ljudske oblasti pod PNOO za Slovensko Primorje in Trst na drugi strani. Primorci se 15. septembra spominjajo odhoda zadnjega angloameriškega vojaka cone A z nekdanjega Sežanskega okraja, ki je obsegal sedanje štiri kraško-brkinske občine, od Ospa do Branice, kar se je zgodilo leta 1947. Enota 56. londonske prehodne divizije je bila nastanjena

tudi v obrambnem stolpu Tabor in je za osnovno oznako oz. simbol imela sedečo črno mačko na rdeči podlagi. Teh slabih devet let povojnega Sežanskega okraja predstavlja razstava, ki prikazuje obdobje od konca 2. sv. vojne z bitko za Trst in predstavlja jugoslovanske oz. partizanske enote. Nadaljuje se z obdobjem Zavezniške vojaške uprave in zaključí sredi 50. let 20. stoletja z jugoslovanskima uniformama s pripadajočo opremo. Avtorji razstave so poudarek dali samemu Sežanskemu okraju, nje-

govim ljudem in okolici, zato tudi ek-sponati izvirajo iz tega območja.

Na prireditve so se v vojaškem džipu Willys pripeljali Adrijano Grgič in njegov oče Franko Grgič, ki je se je kot 10-leten fantič na mejnem prehodu Fernetiči leta 1947 fotografiral z zavezniškim vo-jakom Millerjem – ta fotografija je na naslovnici kataloga – in Nik Brcar, ki je v angleščini recitiral pesem o manife-stacijah 6. septembra 1946. V kultur-

nem programu so sodelovali še pevci domačega mešanega pevskega zbora Tabor pod vodstvom Vladislava Korošca in članici TKŠD Uršbanščica Tina Štok in Tjaša Trampuž.

Slavnostno je trak v družbi družine Rože prerezal predsednik KS Lokev Robert Müllner, Rože pa je zbrane popeljal po bogati razstavi, ki bo na ogled dve leti.

Magistrska naloga, postavljena razsta-va in razstavni katalog so nastali s po-

močjo številnih starejših domačinov. To so: Pavel Skrinjar, dr. Stanislav Renčelj, Stane Ravbar, Ema Umek, Ivanka Sila, Emil Žvab, Ivanka Turšič, Sonja Placer Piskernik in (sedaj že pokojna) Tončka Vojska. Pri zbiranju informacij sta Anji pomagala tudi Franc Grmek in Soča Ko-šuta.

Besedilo in slike: Olga Knez

Prva plovba Bralnega čolna

Vstopite z nami v bralni čoln in skupaj bomo zapluli po prostranih morjih nav-dihujočih zgodb!

S temi besedami smo v Društvu Kon-struktivist povabili bralce v nov bralni klub, ki je v letošnji jesensko-zimski se-zoni začel delovati v Sežani. Srečevali se bomo enkrat mesečno v Kosovelovi spominski sobi, pogovore o izbranih knjigah pa bosta moderirali Mateja Kralj in Nada Prodan, tudi sami strastni bralki raznovrstne literature.

Ideja o bralnem klubu je zorela kar ne-kaj časa. Izhaja pa iz želje, da bi bralcem, ki si želijo srečevanj in pogovorov o in ob knjigah, ponudili možnost za izmenjavo mnenj in bralnih izkušenj ter jih spod-budili k branju kakovostne literature, po kateri sami morda ne bi posegli.

Nastal je raznolik program branj, ki vsebuje dela avtorjev in avtoric iz raz-

ličnih govornih in kulturnih okolij iz različnih celin in držav, seveda tudi iz Slovenije. Knjige osvetljujejo različne te-matike in se umeščajo v različne žanre, od družinskih in psiholoških romanov do kriminalk in znanstvene fantastike. V izboru sta tudi dve zbirki kratkih zgodb. Med večinoma sodobnimi izdajami je tudi par starejših del. Vsem pa je skupno to, da ob njih ne bomo ostali ravnoduš-ni, predvsem pa bomo iz njih črpali šte-vilne iztočnice za pogovor.

Na prvi plovbi Bralnega čolna, v pone-deljek, 25. septembra, smo se neizmer-no razveselili zelo številčne udeležbe: moderatorkama se je pridružilo še 14 bralk in en bralec različnih generacij, kar je lep dokaz, da veselje do branja ni sta-rostno omejeno in da se vsi lahko med-sebojno bogatimo. Z udeleženci smo se pogovarjali o naših bralnih okusih, ki so

pričakovano zelo pestri: med nami so ljubitelji fantastične literature, sodobnih družbenih in zgodovinskih romanov, zgodb o odnosih in stvarne literature, romanc in tudi poezije. Izmenjali smo si tudi precej knjižnih priporočil.

Poleg programa branja in možnosti za dostop do izbranih knjig po znižani ceni (popuste so nam prijazno ponudile za-ložbe Sanje, Vida in LUD Literatura) smo bralce seznanili še z dodatnimi načrti. Društvo Konstruktivist je namreč na eno od prihodnjih srečanj, ki bo posve-čeno zbirki kratkih zgodb *Leteči ljudje*, povabilo tudi avtorico Ajdo Bračič, ki je za knjigo v letošnjem letu prejela kar dve literarni nagradi: nagrado kritično sito, ki jo podeljujejo literarni kritiki za najboljšo delo slovenskega avtorja, in nagrado Maruše Krese za najboljšo zbirko kratke proze.

Pogovor se je zelo prijetno razživel in kar težko se je bilo posloviti. Zadovoljni smo, da bralcem klub pomeni dodatno spodbudo za branje in spoznavanje del izven lastne cone udobja.

Zato komaj čakamo naslednje sreča-nje v torek, 24. oktobra, ko si bomo na Bralnem čolnu privoščili Večerjo nizo-zemskega avtorja Hermana Kocha.

Naj spomnimo, da je delovanje bral-nega kluba odprtega tipa in ne pred-videva zaključene skupine članov, zato se nam lahko pridružite kadar koli. Sle-dite nam tudi na družbenih omrežjih (FB in IG).

Vabljeni, da zaplujete z nami!

Besedilo: Nada Prodan

Slika: Nives Zadel

Kroshi obzorja

Dnevi evropske kulturne dediščine in 11. Teden kulturne dediščine

Odšli so se Dnevi evropske kulturne dediščine (DEKD) in 11. Teden kulturne dediščine (TKD) s široko paleto dogodkov, ki so potekali od 23. septembra do 7. oktobra 2023. Osrednja evropska tema enega najbolj prepoznavnih kulturnih dogodkov pod pokroviteljstvom Sveta Evrope in Evropske komisije je bila letos Nesnovna kulturna dediščina.

na. Skupni evropski temi se je pridružila tudi Slovenija s temo Redka in dragocena znanja, spretnosti in poklici, s katero so v Zavodu za varstvo kulturne dediščine Slovenije želeli poudariti dejstvo, da te redke in dragocene tradicije izginjajo, obenem pa postaviti v ospredje izziv, kako zagotoviti in omogočiti pogoje za prenos znanja in veščin redkih nosilcev na mlajše generacije v tem prostoru in času.

Tudi v Zavodu Dobra pot smo v okviru tega kulturnega dogodka prispevali svoj del s širjenjem znanj in ozaveščanjem o pomembnosti starih znanj, poklicev in veščin ter se tako pridružili več kot 450 prireditvam, ki so potekale v kar 150 krajih po Sloveniji in zamejstvu. Ena izmed dejavnosti, ki smo jih organizirali, je bila delavnica Tkanje na statvah, ki je potekala 23. septembra 2023 v prostorih Krajevne skupnosti Senožeče v soorganizaciji KUD Pepca Čehovin Tatjana. V Zavodu Dobra pot smo poleg delavnice

izkoristil možnost predstavitve dragocenih spominov starejših, ki so shranjeni v aplikaciji Zapisi spomina. Ta aplikacija, ki sta jo nagradila Svet Evrope in Evropska komisija, beleži in objavlja spomine starejših, oživlja zgodovino ter obuja mnoge pozabljene poklice in spretnosti. Preko družbenih omrežij Zavoda Dobra pot smo predstavili številne zgodbe o pozabljenih tradicionalnih spretnostih in gospodarskih veščinah, da bi ohranili dragocene spomine dedkov in babic za prihodnje generacije. Med številnimi zapisanimi zgodbami smo izpostavili nekaj zapisov, kot so Pozabljeni poklici, Grabljanje listja na Krasu, S pastirji na paši, Brkinski venčki in Če ni konj, ni pravo. Vse te zgodbe so dostopne na spletni strani aplikacije Zapisi spomina: www.zapisi-spomina.dobra-pot.si.

Besedilo: Miha Ravbar

Slika: arhiv Zapisi spomina - Zavod Dobra pot

Pregledna klubska razstava ob 30-letnici delovanja

Sežanski Foto klub Žarek je 27. septembra 2023 z odprtjem pregledne klubske razstave v Mali galeriji Mira Kranjca v Kosovelovem domu Sežana dostojno proslavil 30-letnico svojega bogatega delovanja.

Dolgoletni predsednik FK Žarek Igor Petaros je predstavil dosežke in razvoj društva, ki združuje 30 članov. Čeprav društvo po številu članov ne spada med večje foto klube, so njihovi rezultati vidni v okviru tekmovanj Foto zveze Slovenije, dosegajo pa tudi zavidljive mednarodne uspehe. »V zadnjih petih letih smo se po doseženih rezultatih na domačih in mednarodnih salonih ter točkah, pridobljenih z organiziranjem fotografskih razstav, dvakrat uvrstili na peto, dvakrat na šesto mesto in v letu 2017 na sedmo mesto pri FZS. Stojan Gorup se je v dveh letih uvrstil med deset najuspešnejših razstavljalcev FZS. Leta 2019 je bila njegova fotografija Srce z naslovnice kataloga glede na število nagrad na mednarodnih in domačih salonih proglašena za najuspešnejšo fotografijo leta v okviru vsakoletnega tekmovanja FZS,« je Petaros poudaril dosežke članov in pohvalil več članov, ki so pridobili

fotografske nazive FZS in mednarodnih fotografskih zvez. Od leta 2004 je zelo aktivna tudi likovna sekcija zlati Žarek.

Prve stopinje Fotografskega študijskega krožka Žarek, ki je pričel delovati oktobra 1993 v okviru sežanske ljudske univerze, ki jo je takrat vodil sedanji sežanski častni občan Pavel Skrinjar, je orisala njena vodja Vilma Colja. Člani FK Žarek imajo stalno razstave v sežanskem zdravstvenem domu in trgovini Spar. Na tokratni pregledni razstavi

se predstavlja 16 članov: Anka in Jadran Čeh, Vlasta in Stojan Gorup, Dajana Čok, Igor Fabjan, Cvetka Šemrov, Jana Štok, Marija Maruša Maraž, Bogdan Čok, Igor Petaros, Ivan Tavčar, Simon Rebula, Marko Pleterski, Klemen Kodre in najmlajši, 12-letni član Matej Borjančič, ki je na salonu črno-bele fotografije na Reki že leta 2019 zasedel prvo mesto.

Izbor fotografij za tokratno razstavo je opravil umetniški svet v sestavi Dajana Čok, Jana Štok in Stojan Gorup, ki je tudi

predstavil fotografije in njihova dela. Motivno je razstava zelo pestra in bogata. Po žanru pa prevladuje krajinska fotografija, saj je pokrajina prisotna na polovici izbranih del. Ob tem pa je Gorup poudaril, da se člani FK Žarek predstavljajo kot gostje Foto kluba Skupine 75 na jubilejnem mednarodnem dogodku 25. foto srečanja v Kulturnem domu v Gorici (Italija).

Petaras se je v imenu kluba zahvalil trgovini s fotografsko opremo Foto Levac iz Kopra, Občini Sežana, sežanski izpostavi JSKD, Kosovelovemu domu, novinarki Olgi Knez in vokalni skupini Kresnik.

Program odprtja razstave je povezovala Vlasta Gorup, ki je ob soprogu Stojanu edina v sežanskem FK Žarek

dosegla naziv odličnika mednarodne fotografske zveze. Dogodek je popestrila Vokalna skupina Kresnik pod umetniškim vodstvom tenorista Mirana Žitka iz Postojne, v kateri prepeva tudi sežanski fotograf Igor Fabjan.

Razstava bo na ogled do 5. novembra.

Besedilo in slika: Olga Knez

Štorovke na Festivalu za tretje življenjsko obdobje

Od 27. do 29. septembra 2023 je v hramu slovenske kulture, v ljubljanskem Cankarjevem domu, potekal že 22. Festival za tretje življenjsko obdobje. Naj-

večja tovrstna prireditev za starejše v Evropi je od samega začetka posvečena aktivnemu staranju, izboljšanju kakovosti življenja starejših in uresničevanju

solidarnosti med generacijami. Letošnji program je potekal pod geslom Vsi smo ena generacija, pod častnim pokroviteljstvom predsednice Republike Slovenije dr. Nataše Pirc Musar.

Festivala se se je udeležila tudi plesna skupina Štorovke, v kateri delujejo članice Kulturno športnega društva Šator Štorje. Na festivalu so nastopale že štirinajstič, za kar so bile še posebej izpostavljene in pohvaljene. Skupina je pod vodstvom plesne učiteljice Alice Stojko Sailu izvedla program Plesni mix, s katerim so navdušile številčno občinstvo.

Štorovke so lahko s svojim delovanjem in nastopi za zgled vsem nam.

Besedilo: Saša Hreščak

Slika: arhiv KŠD Šator Štorje

Mladifest 2023

Letos so med 20. julijem in 5. avgustom mladi iz Kluba študentov Sežana organizirali že 28. poletni festival Mladifest. Kljub temu, da jim letos vreme ni bilo najbolj naklonjeno, so vseeno izpeljali šest različnih dogodkov. Otvo-

ritev je bila v Amfiteateu Kosovelovega doma s stand-up predstavo komika Gašperja Berganta, nadaljevali so koncertom metalne glasbe v parku, odigrali odbojcarski in košarkaški turnir, izpeljali Wkrwglco in festival predčasno zaklju-

čili s Housich-om. Mladifest so namreč nameravali zaključiti s Pulvers festivalom, ki bi letos trajal kar tri dni, ampak so ga morali zaradi slabega vremena odpovedati. Nekateri pogoji so onemogočali izpeljavo tradicionalne Wkrwglce v Plešivici, zato je letos največji koncert Mladifesta potekal v Sežani. Tla v Sežani je na dan Wkrwglce treslo kar pet mladih in perspektivnih bendov iz Slovenije: Joker Out, Mrfy, Vazz live, Jet Black Diamonds in Ice On Fire. Dosegli so rekordno število obiskovalcev, med katerimi jih je nekaj bilo tudi iz tujine. Zavedati se moramo, da tak festival predstavlja velik organizacijski izziv. Mladi iz Kluba študentov Sežana so mu bili ponovno kos in so vrhunsko opravili svoje delo. Celotni ekipi, ki je prispevala k izpeljavi letošnjega Mladifesta, iskreno čestitamo in že komaj čakamo naslednje poletje.

Besedilo: Eva Miklavec, Jaša Vodičar

Slika: Leila Bizjak

Novice iz Vrtca Lokev

Vrtec Lokev je v mesecu maju pod vodstvom vzgojiteljice Gabrijele Kocijančič sodeloval v akciji urejenost okolice Občine Sežana v cvetju 2023. Občina Sežana je 1. septembra 2023 pripravila svečano prireditev, na kateri smo prejeli priznanje za sodelovanje in denarno nagrado za osvojeno drugo mesto. Tako smo priznanju za sodelovanje v akciji Občina Sežana v cvetju 2017, ko smo osvojili prvo mesto, dodali še eno priznanje.

V soboto, 16. septembra 2023 je Krajevna skupnost Lokev poskrbela za prireditev v sklopu praznika Opasilo. Prireditev je bila obogatena s programom,

med katerim je bil tudi nastop otrok iz vrtca. Na prireditvi je Vrtec Lokev prejel plaketo za uspešno sodelovanje s Krajevno skupnostjo Lokev. Priznanje je prevzela vzgojiteljica Gabrijele Kocijančič, ki je bila dolgoletna vodja Enote Lokev. V mesecu septembru je svojo karierno pot zaključila in se upokojila. Vsa priznanja, ki smo jih prejeli, že krasijo stene našega vrtca.

Strokovne delavke Vrtca Lokev želimo naši sodelavki Gabrijele Kocijančič vse dobro in srečno v novem življenjskem poglavju 'penzionistke'. Zelo veseli bomo, če nas bo še kdaj obiskala.

V Vrtcu Lokev sta se letos odprla dva oddelka, eden za prvo in eden za drugo starostno obdobje. Z novim šolskim letom je vodenje enote prevzela vzgojiteljica Maja Anderlič Može. S skupnimi močmi Nade Mačinković, Nives Jagodič in Tine Orel smo že veselo zakorakali v novo šolsko leto. Z otroki smo se spoznavali, igrali in veselili. Naše dogodivščine bomo objavljali na spletni strani vrtca. Vabljeni k spremljanju dogodkov.

Besedilo in slike: Nada Mačinković

V Vrtcu Dutovlje se že veselimo novih dogodivščin

V Vrtcu Dutovlje smo iz vročega in živahnega poletja vstopili v še vedno precej topel in še živahnejši september. Živahnejši je postal za nekaj otrok, ki so prvič stopili skozi naša vrata, pa tudi tisti, ki so v počitniških dneh ostali doma, so se znova vrnili. No, nekateri so vrtec zapustili in ga zamenjali za šolo. Tako pri nas najdete najmlajše Mucke, malo starejše Mravljice, še večje Pingvinčke in najstarejše Metulje. Za zidove naše hiše se je zopet vrnilo več smeha, vese-

lja, igrarij, klepetanja, druženja pa tudi nekaj joka.

September je bil namenjen predvsem privajanju na nove igralnice, prijatelje, pravila, okolico, predvsem pa smo si vzeli čas za pestovanje in objeme ter za pripovedovanje o poletnih in drugih dogodivščinah. Strokovni delavci smo pripravili veliko vsebin, veliko teh nastane tudi sproti, ko nam otroci pokažejo in izrazijo, kaj si želijo, kaj jih zanima, kaj potrebujejo.

Že v prvem mesecu šolskega leta smo začeli z pravilničnimi vsebinami, praznovanjem jeseni, skupnimi druženji, pohodi, igrami v kostanjevih kučkah itd. Komaj čakamo in se že veselimo palačinkijade, časa, ko nas obišče dedek Mraz s predstavo, pustnih norčij in izdelovanja krofov pa obiska non in notov, pomladnih sprehodov in mnogo drugega. Veselimo se druženja in sodelovanja tudi s starši.

Želimo si in se trudimo, da bi bilo življenje v vrtcu prijetno, ustvarjalno, rado vedno. Zavedamo se, da je treba predšolsko vzgojo razumeti kot pomembno za predšolskega otroka in ne kot pripravo na kasnejšo vzgojo in izobraževanje. Otroci potrebujejo nove izkušnje, doživetja, spoznanja, izzive. Gotovo pa bo igra pri vsem tem imela pomembno vlogo, saj je ta za otroka prijetna in najpomembnejša.

Besedilo: Karmen Gec Hočevnar
Slika: Danijela Pipan

Premalo gibalnih površin

V Vrtcu Sežana – Enoti Sežana je (po mojem osebnem mnenju) premalo (varnih) gibalnih površin. Ko je bil vrtec zgrajen, je bilo morda drugače. Zato smo izredno veseli pozitivnih odzivov različnih društev in klubov, ki se odgovorijo na naš klic po sodelovanju.

Tako smo se z otroki skupine Netopirčki odpravili na plezanje na pravo plezalno steno. Vaditelj Žan Skok nas je prijazno sprejel, otrokom predstavil

plezalno opremo in pripravil kakovostno in zabavno ogrevanje. Nato smo se razdelili v skupine in sledilo je plezanje. Otroci so bili nad to dejavnostjo izredno navdušeni. Ko smo se vrnili v vrtec, so še ves dan spraševali, kdaj se bomo vrnili.

Hvala vsem, ki z nami delite varne gibalne površine za otroke.

Besedilo: Anja Kristan

Slike: Anja Višček

Jesen v Enoti Sežana

Kot vsako leto smo se v Enoti Sežana tudi letos dogovorili, da bomo v okviru jesenskega letnega časa strokovno pripravili veliko pestrih dejavnosti za otroke. Sodelovanje z zunanjimi sodelavci je za nas tudi tokrat izrednega pomena.

»Da bi otroci sodelovali z okoljem, vplivali nanj in ga pozneje aktivno spreminjali, morajo postopoma spoznati bližnje družbeno okolje – vsakdanje življenje ljudi, družinsko življenje, delovna okolja in poklice, kulturno življenje in hkrati dobivati vpogled v širšo družbo.« (Kurikulum za vrtce)

V septembru so nas obiskali in se nam predstavili člani PD Mavrica, baletno društvo Sežana in Košarkarska zveza Slovenije. Z igrivo košarko otroci uživajo ob igri in doživljajo ugodje, ki nam je predstavila igrivo košarko. Igra košarke je ustrezna stopnji njihovega telesnega in duševnega razvoja.

Za prvi dan jeseni smo medse povabili mažoretke KD Franc Žiberna Povir in zaplesali v prostorih Vrtca Sežana. Otroci so bili veseli, aktivni, zelo so se zabavali. Sledili so navodilom plesnih učiteljic,

otroke smo z zgledom spodbujale tudi me, nekateri so opazovali. Otroci so imeli možnost preizkusiti cofe in palice, s katerimi so sledili plesnim gibom in korakom.

V jesenskih mesecih nas bodo obiskali še gasilci ZGRS in lokalni čebelar ob tradicionalnem slovenskem zajtrku.

Zavedamo se, da je sodelovanje z zu-

nanjimi sodelavci in okoljem zelo pomembno, saj otroci tako pridobivajo neprecenljive izkušnje in znanja. Vsem zunanjim sodelavcem se zahvaljujemo se in se veselimo nadaljnega sodelovanja.

Besedilo in sliki: Katja Požar in
Mojca Može Škapin

Poskočno v jesen

Septembra se je pričelo novo šolsko leto tudi v vrtcih. V našem vrtcu na Lehtah imamo trenutno dvanajst oddelkov: čisto najmlajše Miške, Medvedke in Ovčke, ki so prvič zakorakali v vrtec, družimo se pa še Ježki, Lisičke, Čebeli-ce, Muce, Zajčki, Levčki, dve kombinirani skupini Pikapolonice in Sovice, ter najstarejše Želvice iz oddelka s prilagojenim programom. Ravno ti otroci so nam s strokovnima delavkama Niko in Bojano pripravili pristrčno dobrodoščilo v obliki lesenih znakov skupin, ki so jih pomagali oblikovati otroci sami. Polepšali so naše prostore v vrtcu, da nam je vsem skupaj še lepše.

V tem času smo se uvajali in navajali prav vsi, in sicer na nove prostore, nove otroke, nove vzgojiteljice, nove starše, nove igrače ... Skupaj smo se trudili, da je bilo to uvajalno obdobje za vse čim

lažje in sproščeno ter čim bolj zanimivo. Sončni dnevi so nas vabili na prosto, zato smo začetek jeseni preživel tudi na igrišču ter na sprehodih po bližnji in daljni okolici vrtca. Glede na ugodne vremenske razmere smo ta čas zelo aktivno izkoristili za različne dejavnosti na

prostem: obiski gozda in bližnje okolice, različne aktivnosti v okolici vrtca in na igrišču, z gibanjem v vaškem kalu, izletih do gasilske postaje in okolice železnice (da bi le uspeli videti kakšen vlak), najmlajši otroci pa spoznavajo terase in pogledujejo proti igriščem ter drugim otrokom.

Po oddelkih smo obeležili prihod jeseni s spoznavanjem joge in sadno malico na prostem, dan slovenskega športa smo praznovali z igralnicami in plezalnicami, pripravili smo glasbeni koncert, spoznavali smo glasbeno-gibalne pesmice (banse). Radovedno smo spremljali teden otroka, izvesti pa nameravamo še požarno evakuacijo, jesensko fit igrišče s plodovi ter novembrski tradicionalni slovenski zajtrk z obiskom čebelarja. Vsekakor se nam obetajo zanimivi jesenski trenutki, ki se jih vsi veselimo.

Besedilo: Mateja Lah Vojska

Slika: arhiv Vrtca Lehte

Cin cin, cin cin, v šolo hitim

Šolski prag je v letošnjem šolskem letu na PŠ Lokev prestopilo 16 učencev; med njimi trije prvošolci. Starejši učenci so jim pripravili sprejem z lutkovno igrico Bobek in barčica ter pesmico Zvonček. Pozdravili so jih ravnatelj in pomočnica ravnatelja, župan, predsednik KS Lokev ter učiteljice PŠ Lokev. Prvošolci so uspešno opravili skok v prvi razred, se posladkali s torto in družili s sošolci ob pravlji Čofkov veliki korak.

Besedilo: Barbara Starc

Slika: Petra Mislej

Naj res bo srčno, to novo šolsko leto!

V vrtcu se veselimo in praznujemo, saj je september mesec, ko se spet srečamo s prijatelji. Vsak s svojimi poletnimi doživetji in spomini.

Novo šolsko leto smo začeli igrivo in razigrano, saj nas je na Lipovem listu v Sežani pričakalo pismo z nalogo. Ker se vsi radi gibamo na prostem in v gozdu, smo nalogo uspešno opravili in dobili namig, da nas v igralnici čaka bober. In res je bilo tako! Letos se nam je v skupini Bobri pridružil čisto pravi bober in to iz čisto pravega blaga. To ni navaden bober, to je bober, ki lahko celo sede na tvojo roko in se v trenutku spremeni v lutko, skrivnega prijatelja ali pa v nekoga, ki mu lahko zaupaš vse skrivnosti tega sveta. Ker ni imel imena, smo ga poimenovali. Izbrali smo mu ime Janez, da pa bo res čisto pravi, smo mu dodali še priimek Srček. Zdaj je čisto pravi bober Janez Srček. Včasih je tudi malo prestrašen, včasih žalosten; takrat ga naši nasmejani obrazi spodbudijo, da pozabi na strah in skrbi. Ob vseh dejavnostih, ki smo jih imeli v septembru, pa se skoraj ni več

spomnil na svojo žalost. Zelo rad nas je poslušal prepevati, najbolj vseč mu je bila pesem Gradim prijateljstvo. Ali pa tista Majhna pravljica, ki smo jo uprizorili v Kosovelovi knjižnici Sežana. Janez nas je v tem času že veliko naučil, med drugim nam je pokazal, kje živi odmev. Mi pa smo ga navadili, da lahko neso-

glasja rešimo s pogovorom in da je v vrtcu vedno čas za velik objem iz srca. Pa saj ni čudno, da smo ga poimenovali ravno Janez Srček. Naj res bo srčno, to novo šolsko leto!

Besedilo in slika: Tjaša Pipan

Novosti na Osnovni šoli Dutovlje

Na Osnovni šoli Dutovlje smo med poletnimi počitnicami zavihali rokave. Šola je dobila novo računalniško učilnico v Dutovljah in nove računalnike v Tomaju, nekatere stene so bile sanirane, vse pa so zasijale v novi barvi. V šolskem letu 2022/2023 smo dobili tudi nova vhodna vrata, zamenjali smo nekaj luči, izvedli popravila v kuhinji, izboljšali ogrevanje, uredili senzorično pot, vrtno grede in še bi lahko naštevali. Seveda so izboljšave in popravila nikoli končana zgodba, tako da se ve-

selimo vsega, kar bo v prihodnje še izboljšalo kakovost pouka in bivanja na matični in podružnični šoli.

Učenke in učenci so bili navdušeni nad novo učilnico in novimi računalniki, ki so postali nepogrešljiv pripomoček pri sodobnem pouku. Zanimanje za delo s sodobno tehnologijo je zdaj še večje, zato ga bomo skušali ohraniti in razvijati. V letošnjem šolskem letu obiskuje našo šolo 256 učenek in učen-

cev, in sicer 232 v Dutovljah (96 na razredni in 136 na predmetni stopnji, kjer je vsak razred razdeljen na dva oddelka) in 24 v Tomaju. Želimo jim zagotoviti čim prijetnejše bivanje in čim boljše pogoje za pridobivanje novega znanja. Naštete novosti so zagotovo velik korak v tej smeri.

Besedilo: Tomaž Špegelj
Sliki: Tomaž Špegelj, Vladimir Bensa

Jesenski eko napotki

Kosovni odpadki ne sodijo na ekološki otok in ne v naravo! Torej kam s kosovnimi odpadki?

Kosovne odpadke lahko brezplačno oddate na Centru za ravnanje z odpadki – CERO Sežana. Tam jih razvrstite po zabojnikih glede na vrsto odpadka. Kosovne odpadke oddate z enim izmed kuponov, ki ste jih skupaj z urnikom odvoza komunalnih odpadkov prejeli ob prehodu v leto 2023. Kupone za leto 2024 pa lahko pričakujete konec letošnjega leta. Prav tako lahko na CERO Sežana brezplačno oddate zeleni odrez, če nimate možnosti domačega kompostiranja.

1x letno lahko naročite tudi odvoz kosovnih odpadkov z vašega doma. Do količine 3 m³ je odvoz brezplačen. Odvoz naročite prek obrazca Naročilo odvoza kosovnih odpadkov. Po prejemu vašega naročila, vas kontaktiramo in skupaj dogovorimo datum odvoza. Odpadki morajo biti na dan odvoza pripravljeni na dvorišču, dostopno našemu vozilu (kombi prevoz). Gospodinjstva v večstanovanjskih stavbah naročilo za odvoz kosovnih odpadkov oddate svojemu upravniku stavbe, saj se odvoz kosovnih odpadkov izvede za vsa gospodinjstva v večstanovanjski stavbi. Tako kot kupone ste tudi obrazec prejeli po pošti na dom, dostopen pa je tudi na naši spletni strani www.komunala-sezana.si.

Želite uveljaviti delno oprostitve plačila za študente in dijake? Kaj morate storiti?

Dijaki in študentje, ki zaradi šolanja začasno bivate izven občin Sežana, Divača, Komen in Hrpelje-Kozina, lahko uveljavite 50% olajšavo na storitev ravnanja z odpadki. Za uveljavitev olajšave nam morate dostaviti izpolnjen prijavno-odjavni obrazec, kopijo potrdila o šolanju/študiju, potrdilo o

začasnem prebivališču oz. nastanitvi v dijaškem/študentskem domu. Za popolnost vloge štejeta obe potrdili! Vlogo je potrebno obnoviti vsako šolsko/študijsko leto. Popolno vlogo nam dostavite po e-pošti info@komunala-sezana.si ali po navadni pošti na naslov Komunala Sežana d. d., Partizanska cesta 2, 6210 Sežana.

1. november, Dan spomina na Mrtve

Ob bližajočem se prazniku Dneva spomina na mrtve in spoštovanju tradicije prižiganja sveč na grobovih svojcev in prijateljev pomislimo tudi na posledice, ki jih veliko število prižganih in kasneje zavrženih nagrobnih sveč povzročajo okolju. Sveča kmalu postane odpadke. Posledice zbiranja, skladiščenja in obdelave odpadnih nagrobnih sveč povzročajo številne vplive na okolje. Spoštovanje in spomin na pokojne se ne meri s številom prižganih svečk. Spomin je tisti, ki prižge plamen v srcu. Letos kupi svečko manj!

Pripravila: Mojca Uršič, Komunala Sežana d.d.

KOMUNALA
SEŽANA

SPOMIN

JE DOVOLJ MOČAN
PLAMEN!

PLASTIČNE SVEČE OBREMENJUJEJO OKOLJE.
LETOS PRIŽGI SVEČKO MANJ!
Z MISLIJO NA BODOČE RODOVE,
BO SPOMIN NA POKOJNE ENAKO MOČAN.

KOMUNALA
SEŽANA

URADNE URE IN KONTAKTI

KOMUNALA
SEŽANA

UPRAVNA STAVBA
Uradne ure za stranke:
PON 8h - 11h
SRE 8h - 11h IN 13h - 16h
PET 8h - 11h

info@komunala-sezana.si

Ravnanje z odpadki:

05 73 11 245 - prijavno-odjavna služba za gospodinjstva
05 73 11 240 - splošne informacije in poslovni uporabniki
05 73 11 238 - opomini, trajnik, e-račun

Upravljanje stavb:

05 73 11 261 - informacije o storitvah upravljanja
05 73 11 263/264 - informacije o računih, spremembah lastništva
05 73 11 238 - ogrevanje

Pokopališko-pogrebna dejavnost:

05 73 11 242 - pon-pet 7h do 15h
041 646 639 dežurna služba
Dogovor za pogrebne slovesnosti izven uradnih ur po predhodni najavi na telefon dežurne službe.

Tajništvo: 05 73 11 200

CENTER ZA RAVNANJE Z ODPADKI - CERO SEŽANA

PON - PET 7h DO 16h
SOB 8h DO 13h

Dovoz kosovnih odpadkov, nevarnih odpadkov, zelenega odreza ...

Premišljene strokovne rešitve.

KRASINVEST d.o.o.
Partizanska cesta 30,
6210 Sežana

info@krasinvest.si
+386 (0)5 7313 180

www.krasinvest.si

- INFRASTRUKTURA
- ARHITEKTURA
- PROSTORSKO NAČRTOVANJE
- NADZORI
- GEODEZIJA
- SVETOVANJE

Jamarsko društvo Sežana skozi čas

V počastitev 390-letnice turizma in 60-letnice ponovne ureditve ter odprtja jame Vilenca za turistične ogledе so člani sežanskega jamarskega društva v družabnem prostoru Jamarskega doma Jožeta Gustinčiča v neposredni bližini jame Vilenca (23. avgusta 2023) odprli razstavo z naslovom Jamarsko društvo Sežana skozi čas. Razstavo fotografij, dokumentov in listin je postavil Ludvik Husu iz Orleka, ki je aktiven član sežanskega jamarskega društva že 51 let ter je prejel zlati znak Jamarske zveze Slovenije za dolgoletno uspešno raziskovalno delo v sežanskem jamarskem društvu. Razstavo, na kateri so slovenskemu občinstvu prvič na ogled tudi živalski ostanki treh danes že izumrlih velikih kopitarjev iz mlajšega obdobja ledenih dob (33 tisoč let stare kosti stepskega bizona, 12 tisoč let stara

čeljust rosomaha oz. žeruha in pragoveda), mu je pomagal pripraviti jamar Stojan Borštnar. Odprtja se je udeležilo veliko obiskovalcev in ljubiteljev kraškega podzemlja, med njima tudi oba sežanska častna občana Pavel Skrinjar in Srečko Rože ter domača poslanka v državnem zboru Andreja Živic. Zbrane je uvodoma pozdravil predsednik sežanskega JD Jordan Guštin. Slavnostni govornik je bil sežanski župan Andrej Sila, ki je izrekel pohvale sežanskim jamarjem za desetletno vestno skrb pri ohranjanju, raziskovanju in promociji enega največjih bogastev Krasa – podzemnega sveta.

Avtorja razstave Ludvika Husuja, ki je pred petimi leti prejel priznanje Občine Sežana, je predstavila Olga Knez. Njegov vzornik in mentor je bil sežanski častni občan, starosta slovenske spe-

leologije Viktor Saksida. V dolgoletnem raziskovanju Krasa je Husu odkril jamo z arheološkimi najdbami (12 tisoč let staro čeljust rosomaha), ki so jo kasneje jamarji poimenovali po njem - Ludvikova jama. Leta 1997 je na orleški gmajni odkril vhod v Stršinkno brezno, kjer so jamarji na dnu naleteli na tekočo vodo reke Reke in človeško ribico. V svoji bogati karieri je Husu strasiral Ludvikovo krožno učno pot med Lipico in Orlekom, ki je kasneje tudi z njegovo pomočjo prišla v Živi muzej Krasa. V Brgečevci jami pri Sežani je bil pri odkritju ostankov treh danes že izumrlih kopitarjev (Stepskega bizona - okostje staro 33 tisoč let, divjega pragoveda in divjega konja). Svoje bogato znanje predaja na mlajše jamarje in tudi njegov sin Matej stopa po njegovih stopinjah. Ludvik je številne zbrane popeljal po razstavi, ki prikazuje bogato delo sežanskih jamarjev od leta 1955 dalje. Razstavo si je bilo mogoče ogledati tudi ob mednarodnem literarnem festivalu Vilenica. Organizatorji pa si prizadevajo, da bi bila na ogled tudi po drugih krajih Krasa.

Naslednji dan pa so jamarji pripravili dve predavanji. Ob okroglih obletnicah sežanskega JD in zgodovini je spregovoril Jaka Jakofčič, medtem ko je Mateja Race predstavila svoje magistrsko delo Razvoj koncepta turističnih jam v Sloveniji na primeru Vilenice.

Besedilo in slika: Olga Knez

Zelena shema slovenskega turizma – anketiranje prebivalcev

V letu 2021 smo kraško-brkinske občine (Divača, Hrpelje-Kozina, Komen in Sežana) skupaj vstopile v Zeleno shemo slovenskega turizma (ZSST) ter pridobile ZLATI ZNAK Slovenia Green Destination.

S tem smo se zavezale, da bomo spodbujale trajnostno delovanje, združevale trajnostna prizadevanja ter promovirale lokalni značaj in zelene zgodbe. Tako

smo se kraško-brkinske občine na slovenskem, evropskem in globalnem trgu pozicionirale do okolja kot družbeno odgovorna destinacija.

Za vzdrževanje ZLATEGA ZNAKA je potrebno izvesti tudi anketne vprašalnike med prebivalci, zato vas prosimo, da si vzamete nekaj minut časa in izpolnite kratek spletni vprašalnik,

ki se nahaja na tej povezavi:

<https://www.1ka.si/a/ffbed67e>

oz. preko QR kode.

Hvala, ker nam pomagate izboljšati kakovost trajnostnega poslovanja destinacije Kras in Brkini.

Katja Kralj

Modna revija OseRose

Kulturno društvo OseRose iz Sežane je v sodelovanju z Občino Divača 15. septembra 2023 organiziralo modno revijo oblikovalk Maje in Petre Oblak, ki so jo naslovili Divača v modi. Na borjaču Muzeja slovenskih filmskih igralcev in Škrajateljnov domačije v Divači, kjer je bila rojena prva filmska deva Ida Kravanja – Ita Rina, se je na prireditvi, ki jo je povezovala radijska napovedovalka Katja Muren v razgovoru s Tamaro Kljun, zbralo veliko modnih navdušencev. Glavni akterki modne revije sta Maja in Petra Oblak iz kreativnega ateljeja OseRose iz Sežane, ki sta s pomočjo manekenk predstavili izjemno čarobne poletne, jesenske in zimske kolekcije oblačil, ki so očarale občinstvo. Sežanski kreativni ateljeje OseRose, kjer izdelujejo oblačila in modne dodatke za vsak žep, sta sestri Oblak v Sežani odprli leta 2016 in se leta 2019 preselili iz Partizanske ulice na Trg osvoboditve.

Na modni reviji v Divači so očarali občinstvo z izjemno paleto slogov, odlično kakovostjo in udobjem oblačil ter kreativnostjo. Kar dve poletni kolekciji sta zbrane popeljali v svet romantike. Kolekcija vključuje čudovite tope džinse v kombinaciji z elegantnimi svilenimi

mini krili, ki so ročno poslikana, dodajajo pa pridih umetnosti. Kombinacija nežnih in živahnih barv poskrbi za prijetne sprehode po poletnih ulicah. S prefinjenostjo je očarala tudi druga izjemno elegantna romantična poletna kolekcija, ki je vključevala čarobne boho obleke iz viskoze s črno-belimi vzorci rož, ki prinašajo navdih narave in svežine. Nekaj posebnega je bil eleganten čipkasti komplet, primeren za poletne festivale ali sproščene večere, kjer nežni spol izžareva eleganco in romantiko.

Tudi jesensko športna elegantna kolekcija OseRose je prava paleta sloga in kakovosti. Uporablja visokokakovostno tkanino, mešanico svile in lana, ki ustvarja čudovit občutek mehko in elegance. Za bolj formalne priložnosti so poskrbeli s strukturirano dolgo obleko, dopolnjeno z modnimi dodatki (kapo in rokavicami). Tudi zimska kolekcija, kjer sta Petra in Maja uporabili visokokakovostno volneno blago kot osnovo za jakne, plašče in dolga volnena krila, je izžarevala luksuz in stil. Njihova

zimski kolekcija bo s pravo paleto barv in ročnih detajlov prinesla svežino in eleganco v hladnih dneh. Za popoln dodatek stila so pripravili pester izbor ročno izdelanih torbic in dodatkov, kot so klobuki. Na zadnjem hodu po modni pisti pa so za zaključek dvournega programa večera predstavili odštekano kolekcijo. Tudi voditeljico večera kot divaško županjo Alenko Štručl Dovgan so oblekli v prečudovita oblačila.

Modno revijo sta popestrila še mlad domači glasbenik Matija Marijon, ki igra saksofon že od svojega devetega leta, in diplomirana baletna plesalka mariborskega Konservatorija za glasbo in balet Rozalija Kavčič. Kulturno, športno in modno umetniško društvo OseRose se namreč posveča tudi baletu pod mentorstvom Marjetke Markovič Kosovac, ki poučuje tudi v Nabrežini in Boljuncu.

V začetku oktobra pa so se z modno revijo predstavili tudi na Modnem vikendu v Ljubljani.

Besedilo in slike: Olga Knez

Festival Kraška gmajna

Festival Kraška gmajna je v jesenski izvedbi med 24. septembrom in 15. oktobrom 2023 vabil na čezmejno raziskovanje enega najbogatejših življenjskih prostorov v Evropi. Z devetimi dogodki jesenske izvedbe Festivala Kraška gmajna, ki so potekali na širšem območju bodočega čezmejnega geoparka Kras - Carso, smo soorganizatorji festivala obeležili tudi 6. oktober, mednarodni dan geopestrosti.

Obiskovalcem so bile na voljo različne oblike odkrivanja kraške gmajne: skriti kotički lipiškega posestva, značilnosti Krompirjeve in Grofove jame, posebnosti geološkega stika apnenca in fliša v Mejama, oblikovanje gline, raziskovanje območja od Ribiškega naselja do temačnega gozda Črničje ter ostankov dinosavra Antonia, geološke posebnosti 36. etape trase Alpe Adria Trail, izjemno število vrst gliv, ki uspevajo na območju Krasa in Brkinov, kolesarjenje med geološkimi točkami in Barkovljanko ter raziskovanje geoloških posebnosti in rastlinja ob Pliskini poti. Vsak izmed devetih dogodkov je v luči obeleževanja mednarodnega dneva geopestrosti obiskovalce ozaveščal o pomenu pestrosti geoloških, geomorfoloških in hidroloških oblik in procesov ter ohranjanju geološke, geomorfološke in hidrološke naravne dediščine.

Generalna skupščina Unesca je 16. novembra 2021 v Parizu enoglasno sprejela Resolucijo o Mednarodnem dnevu geopestrosti, s katero želijo države članice poudariti pomembno vlogo geopestrosti za dobro ljudi in za trajnostno upravljanje celotnega planeta. Vsakoletno praznovanje 6. oktobra, ki je letos potekalo drugič, je priložnost za ozave-

ščanje javnosti o pomenu geopestrosti. Geopestrost je raznolikost geoloških, geomorfoloških in hidroloških okolij, pojavov in procesov, ki oblikujejo pokrajino in ki predstavljajo naravni okvir za življenje. Elementi, ki sestavljajo geopestrost, zagotavljajo številne koristi za nas kot posameznike in za družbo kot celoto: od tal, na katerih gojimo pridelke, do naravnih virov, na katerih je zgrajena naša družba; od geološke pogojenosti našega okolja do narave, ki jo obiskujemo zaradi rekreacije, posameznih vrednejših delov ali območij, ki jih varujemo kot naravno in geološko dediščino. Geopestrost je osnova biotski raznovrstnosti. V najširšem smislu geopestrost povezuje naravo, način življenja in kulturo. Na geopestrosti sloni razvoj turizma, to se še posebno poudarja v geoparkih, ki po svoji osnovni funkciji slonijo na vzdržni rabi naravne in kulturne dediščine ter identiteti lokalnih in avtohtonih skupnosti.

Dogodki Festivala Kraška gmajna so bili zato še posebej namenjeni obeležitvi 6. oktobra, Mednarodnega dneva geopestrosti na območju čezmejnega geoparka Kras - Carso.

Od 4. do 12. novembra na Kras vabi Martinovanje na Krasu, ki bo tokrat povezovalo čezmejno območje Krasa v razpršeno prizorišče bogatega dogajanja s Tekaškim pozdravom jeseni v Lipici, Martinovanjem v Sežani, Pliskovici in Dutovljah, Praznikom vina v Štanjelu ter številnimi odprtimi kletmi, ki jih bo znova, tokrat na čezmejnem območju, povezoval tudi avtobusni prevoz.

Podrobnosti so vam na voljo na spletni strani www.visitkras.info.

Besedilo: Katja Kralj in Martina Stupar
Slika: arhiv Kobilarne Lipica

**festival
kraška
gmajna**

24. september - 15. oktober 2023

Interreg
Italia-Slovenija
Kras-Carso II

European Union
Regional Development Fund
Kras-Carso II

REGIONE AUTONOMA
FRIULI VENEZIA GIULIA

ORA

Prireditev Območne obrtno-podjetniške zbornice Sežana

V petek, 15. septembra 2023, je Območna obrtno-podjetniška zbornica Sežana (OOZ Sežana) organizirala tradicionalno prireditev, na kateri so podelili jubilejna priznanja za 10, 20, 30, 40, 50 in celo 60 let delovanja.

Tudi letošnja prireditev je bila pomembna, saj so izzivi, s katerimi se še vedno srečujejo obrtniki in podjetniki, neusmiljeni, zato so jubileji, ki jih obrtniki beležijo, vredni posebne pozornosti.

Predsednik OOZ Sežana Marko Svetina je v uvodnem govoru izrazil zavest, da so pred nami nemirni časi številnih neznank in resnih izzivov, kako preživeti. »Svet se nahaja na pragu četrte industrijske revolucije. Soočeni smo z novim mednarodnim okoljem, ki zahteva pragmatičen premik v našem razmišljanju. Za uspeh potrebujemo znanja, povezana z digitalizacijo in inovacijami. Potrebne so veščine o umetni inteligenci, robotiki in nanotehnologiji,« je nadaljeval Svetina, ki pravi, da OOZ Sežana preko OZS aktivno sodeluje tudi z Vlado Republike Slovenije. »Pri predlogih vladnih ukrepov je OZS dober pogajalec, žal pa je potrebno ob tem povedati, da smo sicer velikokrat slišani, a premalo uslišani. Podjetniki se znamo prilagoditi, smo delavni in vztrajni, razmišljamo izven okvirov. Poguma nam ne manjka, ne v preteklosti ne sedaj, in verjamem, da nam ga ne bo manjkalo niti v prihodnje,« je udeležence vzbudil Svetina, ob tem pa dodal, da v nedogled takšno stanje ne bo mogoče. »Mnoge panoge že zapirajo svoja vrata, primanjkuje nam delovne sile. Prepričan sem, da lahko le

skupaj soustvarimo varno in spodbudno poslovno okolje, iz katerega nam ne bo potrebno bežati, saj bomo imeli doma možnost razvoja in napredka,« je zaključil.

Za 10 let uspešnega dela v obrti in podjetništvu za leto 2023 so zahvalo prejeli:

ALPRIM – proizvodnja in montaža, d. o. o.; Damijan Curk, s. p. – cestni tovarni promet; Sanja Frank, s. p. – Frizerski studio; Mitja Gulič, s. p. – Kamnoseški izdelki umetnostne obrti; Igor Klun, s. p. – Gostilnica in pizzerija Pri naju; Mitja Miklavec, s. p. – Stavbno kleparstvo; Janja Novoselc, s. p. – KASPR, Komunikacijsko svetovanje in stiki z javnostjo; Računovodstvo Sonce, Helena Zgonik Vidmar, s. p.; Jernej Štok, s. p. – Ključavničarstvo in umetno kovaštvo; Simon Trobec, s. p. – Avtoprevoznništvo Trobec; Matej Vrtovec, s. p. – Kovinarstvo Jermat.

Za 20 let uspešnega dela v obrti in podjetništvu za leto 2023 so zahvalo prejeli: AVTOEXPERT, prevoz oseb, vzdrževanje, prevoznništvo, avtovleka in trgovina, d. o. o.; Franček Bezjak, s. p. – Zidarstvo Kamenšak; Nejc Bolčič, s. p. – Montex montaže; David Kocjan, s. p. – Avtodelavnica Kocjan; Lucija Mohorčič, s. p. – Trgovina na debelo z začimbami Condimentum; Branko Renner, s. p. – Mednarodna špedicija Carrier; Strugarstvo Franetič – obdelava kovin, d. o. o.; Aleš Tragin, s. p. – Tragin kamnoseštvo.

Za 30 let uspešnega dela v obrti in podjetništvu za leto 2023 so zahvalo prejeli: Aleš Abram, s. p. – Instalacije vodovodnih naprav, klimatskih naprav in instalacije za centralno ogrevanje; Avtomehanika in vulkanizerstvo Žan Umek, s. p.; Damjan Baša, s. p. – Gostilna Baša; ELTER – trgovina in storitve, d. o. o.; Fitnes Planet Bojan Pirjevec, s. p.; Peter Gec, s. p. – trgovina in servis; Emil Gombač, s. p. – elektro storitve; Jordan Guštin, s. p. – turistično vodenje in druge storitve; Tomaž Juriševič, s. p. – Gostilna Klavdij; Andrej Koritnik, s. p. – Gostilna Pri mlinu; KRASINOX – Kovinski izdelki Pavel Trbižan, s. p.; KRASINVEST, Inženirig, projektiranje in geodetske storitve, d. o. o.; LEMO gostinstvo, trgovina in posredništvo, d. o. o.; OZON, storitve, trgovina, izvoz-uvoz, d. o. o.; Srečko Povh, s. p. – Gradbena mehanizacija in gradbeništvo; Trampuž transport – Podjetje za logistiko in transport, d. o. o.

Za 40 let uspešnega dela v obrti in podjetništvu za 2023 sta priznanje prejela Boris Dodič, s. p. – Javni prevoz stvari in podjetje Mahne, transport in trgovina z lesom, d. o. o.

Za 50 let uspešnega dela v obrti in podjetništvu za 2023 je priznanje prejelo podjetje Špacapanova hiša, d. o. o.

In za 60 let uspešnega dela v obrti in podjetništvu za 2023 je priznanje prejelo podjetje ŠILES, d. o. o.

Podeljena so bila tudi posebna priznanja: Priznanje za kakovost izdelkov, stori-

tev in inovatorske dosežke v obratovalnicah in podjetjih so za leto 2023 prejeli: Lea Pisani, s. p.; INTERVELA, proizvodnja jader, turizem, uvoz-izvoz, d. o. o., Ključavničarstvo Kavčič, Evgen Kavčič, s. p., SAM TRANS, trgovina in storitve, d. o. o.

Posebno priznanje mladi obrtnik komisija podeljuje četrto leto in je namenjeno mladim upom, ki z veseljem in ponosom opravljajo svoj poklic ter tako ohranjajo vrednote obrti. Letošnja prejemnica tega priznanja je Nika Čer-

nigoj iz Gostilne Godina. Podeljena sta bila tudi bronasta pečata OZS, ki sta ju prejela Boris Dodič, s. p. – Javni prevoz stvari in Mahne, Transport in trgovina z lesom, d. o. o.

Srebrni pečat OPZ Slovenije je prejelo podjetje Špacapanova hiša, d. o. o.

Zlati pečat OZS je prejelo podjetje Šiles, d. o. o.

Spoštovani jubilarci in prejemniki priznanj, ste sinonim za delavnost, prizadevnost in privrženost, vztrajnost,

pogum ter dobro delo! Iskrene čestitke za vaše izjemne dosežke in zahvala, da skupaj soustvarjamo prihodnost, v kateri vsi z veseljem sobivamo. Sodelujemo.

Zahvala Občini Divača, Hrpelje - Kožina, Komen in Občini Sežana, ki so nas pri izpeljavi prireditve tudi podprle.

Besedilo: Klementina Križman

Slika: Urša Tušar

Promocija deficitarnih in obetavnih poklicev 2023

Tudi letos je Območna obrtno-podjetniška zbornica Sežana ob podpori kraško-brkinskih občin organizirala dogodek Promocija deficitarnih in obetavnih poklicev 2023, ki je že 17. leto zapored potekal 5. oktobra 2023 v Mestnem parku pri Starem gradu.

Na Krasu in v Brkinih se gospodarstvo, podobno kot drugje po Sloveniji, srečuje s pomanjkanjem ustreznega kadra. Vpisi osnovnošolcev v poklicne in srednje tehnične šole so vse manjši in v nenehnem upadanju. To je še dodaten razlog, zaradi katerega Območna obrtno-podjetniška zbornica Sežana načrtno spodbuja učence za poklice, ki jih primanjkuje.

274 osnovnošolcem iz petih kraško-brkinskih osnovnih šol so dijaki in profesorji sodelujočih srednjih šol ter posamezni delodajalci približali poklice, za katere obstaja na trgu delovne sile povpraševanje in tudi dober zaslužek.

Srednje šole so se predstavile z delavnicami, ki jih izvajajo v sklopu rednega izobraževanja. Na dogodku pa so sodelovali tudi obrtniki – podjetniki, ki so učencem predstavili svojo obrt in na ta način skušali še podrobneje približati bodočo izobrazbo osnovnošolcem.

S projektom in načinom predstavitev želi zbornica mladostnikom omogočiti vpogled v vsebino posameznega poklica, v delovna okolja in možnost, da spoznajo napredek tehnologij ter perspektivnost nekaterih poklicev, zato smo letos k sodelovanju povabili različna podjetja.

Letos so pri predstavitvi poklicev sodelovali naslednji podjetniki:

- Atelje Tjaša, Tjaša Škapin, s. p.
- Catering Apetit, Matjaž Lindič, s. p.
- Hortikultura Sežana, Vrtnarstvo, gozdarstvo in komunalne storitve, d. o. o.
- Kozmetične storitve, Studio Lepa.si, Barbara Husu, s. p.
- Steklarstvo Tulek, Idriz Tulek, s. p.

Območna obrtno-podjetniška zbornica Sežana s tovrstno promocijo že od leta 2007 spodbuja interes učencev za vpis v deficitarne poklicne smeri. S tem so bili prvi koraki na tem področju storjeni. Vendar se na zbornici zavedamo, da to ni dovolj. Da bodo postali določeni poklici med mladimi spet popularni in zanimivi, bo treba s podobnimi dogodki na prilagojen način začeti pri čisto majhnih otrocih, torej že v vrtcu.

Namen projekta je vsem osnovnošolcem devetih razredov iz kraško-br-

kinskih občin na sproščen in učinkovit način načrtno predstaviti deficitarne in obetavne poklice glede na potenciale v njihovem okolju. Obenem želimo izboljšati kakovost in učinkovitost, večjo dostopnost in odpiranje sistemov izobraževanja in usposabljanja, doseči boljše poznavanje poklicev in možnosti izobraževanja, izboljšati privlačnost deficitarnih poklicev in usposabljanja zanje.

Prepričani smo, da s tovrstnimi projekti približujemo obrtniške in podjetniške poklice mladim, skušamo zagotoviti gospodarstvu regije srednjeročno in dolgoročno strokovne kadre, ki jih potrebuje za svoj nadaljnji razvoj in za večanje konkurenčne sposobnosti ter zmanjšanje strukturne neskladnosti v regiji. Želimo si tudi preprečiti oziroma vsaj omejiti beg strokovno usposobljenih kadrov iz regije ter na ta način prispevati k dvigu izobrazbene ravni prebivalstva regije. Saj vemo ... na mladih svet stoji!

Besedilo: Klementina Križman

Slika: arhiv OOO Sežana

Navdušeni nad Terankom

Kmetijska zadruga Vinakras v Sežani se je v 51. tradicionalni Praznik terana in pršuta vključila z dobro organizirano in uspelo vinsko kulinarično obarvano prireditvijo Poletno vinsko doživetje na kraškem dvorišču Vinakras (11. avgusta 2023) in nedeljskim dnevom odprtih vrat kleti Vinakrasa (13. avgusta 2023), ko so številni ljubitelji dobre kapljice, še zlasti terana, obiskali vinsko klet. Med obiskovalci so bile tudi vinske kraljice Slovenije, ki jih je direktor Vinakrasa Marjan Colja popeljal na ogled sodobno urejene kleti. Aktivno in z najboljšimi ter nagrajenimi terani so se vključili v predstavitev degustacijske selekcije najboljših teranov Konzorcija kraških pridelovalcev terana v Dutovljah (10. avgusta 2023) ter na tradicionalnem nedeljskem ocenjevanju oziroma podelitvi priznanj za najboljše izbrane terane PTP, ko so osvojili 2. mesto, med starejšimi terani PTP pa so za svoj proizvod dosegli prvo mesto. Na nedeljsko dopoldne so pripravili tudi prijetno in izkustveno delavnico za otroke, stare od pet do dvanajst let.

Prve take delavnice, ki so jo naslovili Spoznaj Teranka in jo je vodila Vinakrasova etnologinja Sanja Planinšek, se je udeležilo več kot 30 vedoželjnih

mladih, medtem ko so si njihovi starši brezskrbno ogledovali nove in stare prostore kleti, vključno z velbano, v skalo vklesano kletjo iz leta 1861. Namen delavnice je bil dosežen, saj so otroci odkrivali svet arom, grozdja in kleti. Nova maskota v obliki grozda, ki so jo poimenovali Teranko, je otroke popeljala v svet spoznavanja grozdja sorte refošk, iz katerega pridelajo ne le zdravilni in svetovno znani teran, ampak tudi teranov sok, ki so ga udeleženci delavnice

tudi poizkusili in bili nad njim nadvse navdušeni. Po prigrizku s kraškim pršutom so si ogledali še klet, pobarvali motiv Teranka in sledilo je prijetno presečnečenje, ko jim je direktor Colja podelil žoge z motivom Teranka.

Mladi so domov odšli navdušeni in polni znanj in spoznanj ter obljubili, da se prihodnje leto spet udeležijo delavnice, ki jo priporočajo tudi drugim otrokom.

Besedilo in slika: Olga Knez

Kraški vinarji na kmetijsko-živilskem sejmu AGRA v Gornji Radgoni dosegli rekordno število zlatih medalj

V vinorodnem okolišu Kras je posajenih 555 ha vinogradov, ki jih obdeluje 767 pridelovalcev. Vinogradništvo je glavna kmetijska panoga tega območja. Sloves terana PTP in ostalih vin vinorodnega okoliša Kras je potrebno vedno promovirati. Prav različni sejmi in ocenjevanja so oblike promocije in prepoznavnosti Krasa doma in v tujini.

V okviru 61. mednarodnega kmetijsko-živilskega sejma poteka šest ocenjevanj mleka in mlečnih izdelkov, mesa in mesnih izdelkov, sokov, medu in medenih pijač in odprto državno ocenjevanje vin – Vino Slovenija Gornja Radgona. Na letošnje že 49. ocenjevanje vin je prislo 649 vin iz šestih držav. Kraški vinarji se na to ocenjevanje skrbno in številno pripravijo. Pogoji za izbiro šampiona po kategorijah vin pa je vsaj 25 vzorcev. Za odličja je seveda potrebno imeti odlična vina in še dobršen koš sreče, saj se odloča na stotine. Po kategorijah je bilo skupaj podeljenih deset šampio-

nov, eden je zaslužen prišel na Kras.

Vinakras, z. o. o., Sežana si je že tretjič zapored prislužila naslov šampion, tokrat z izbranim teranom PTP La Marie 2021.

Veliko zlato medaljo si je prislužil pred leti nagrajen najboljši mladi slovenski vinar leta Matej Colja, CV-Colja, iz Coljave s teranom PTP, letnik 2015. Podeljenih pa je bilo še dvajset zlatih medalj za teran PTP, ki so si jih pridelali: Vinakras, z. o. o., Sežana, Vinska klet Orel – Avber, CV-Colja, Matej Colja, Domačija Bole – Avber, David Štok – Dutovlje, Večerina Rončel – Tomaj, Vinska klet pri Starčih – Tavčar iz Križa, Turistična kmetija Škerlj – Tomaj, Vinarstvo Rebula – Brestovica pri Komnu, Vinarstvo Lah – Dutovlje in Vinarstvo Gec, Svetlana in Matej Mihelj, iz Ponikev. Nič manjšega leska nima tudi devetnajst srebrnih odličij, podeljenih Krašvcem za teran PTP.

73 % vinogradov je v kraškem vinorodnem okolišu posajenih s sorto re-

fošk, ostali del pa z malvazijo, vitovsko grganjo, chardonnayem, merlotom, cabernet sauvignonom ... Letos je prav vitovska grganja na ocenjevanju dosegla tri zlata odličja. Prejeli so jih vinarji Oštirjeva kmetija iz Vogelj in Vinakras. Z malvazijo letnika 2019 pa se je odlično izkazala Čotova klet iz Vrhovelj (najvišja ocena za to sorto) in Vinska klet Orel iz Avberja. Obe sta domov odnesli zlato odličje. Prav tako je za malvazijo barik Vinakras prejel zelo svetlečo zlato medaljo. Vinarstvo Lah iz Dutovelj je prejelo zlato odličje za zvrst VTM 2020 ter Vinska klet pri Starčih – Tavčar iz Križa za vino barik letnika 2018. Zlata odličja so za svoja vina dobili še: CV-Colja, Matej Colja, iz Coljave, in Čotova klet iz Vrhovelj za cabernet sauvignon ter Vinarstvo Gec, Svetlana in Matej Mihelj, za cabernet sauvignon – barik. V Ponikvah so Vina Škabar pridelali merlot in si prislužili zlato odličje. Vinakrasu je pripadlo še zlato za teranov liker PTP.

Prvak vinske turistične ceste postane pridelovalec, ki doseže s svojim vinom največje število točk v svojem vinorodnem okolju (ocenjuje se po 100-točkovnem sistemu v štirih skupinah – skupno 19 ocenjevalcev in štirje predsedniki komisij, glavni predsednik je bil Boštjan Zidar). Letos si je naziv Prvak kraške vinske turistične ceste prislužila zadružna klet Vinakras, z. o. o., Sežana s terantom letnika 2016.

Bera medalj je bila za vinorodni okoliš Kras zares velika: en šampion, dve veliki zlati medalji, kar 34 zlatih medalj in zajetna bera srebrnih odličij, ki izražajo kakovost in zelo velik trud, znanje in vztrajnost v vinogradu in kleti.

Kmetijski sejem je potekal zadnje dni meseca avgusta. Na njem se predstavljajo pridelovalci in izdelovalci v kmetijski stroki, šole, društva ... Odvijajo se tudi razstave živali.

Poleg vinarjev s Krasa so se na sejmu sodelovali tudi pridelovalci mesnin. Na ocenjevanju mesnin je Kras, d. o. o., prejel veliko zlato medaljo za kraški pršut

16 mesecev in za primorsko domačo salamo ter šampiona za kraški cvet in goveji pršut.

Na ocenjevanju sokov že vrsto let sodeluje vinska klet Štok – David Štok, ki je letos za grozdni sok Teranovka odnesel domov veliko zlato medaljo.

Na samem sejmu pa se poleg podjetij Vinakras, z. o. o., in Kras, d. o. o., redno predstavlja tudi Društvo proizvajalcev

kraškega brinjevca in brkinskega slivovca.

Člani Društva vinogradnikov in vinarjev Krasa in obenem tudi člani konzorcija so si ogledali sejem in odnesli zaslužena odličja. Čestitke ter uspešno trgatve prav vsem.

Besedilo: Majda Brdnik

Slika: arhiv Društva vinogradnikov in vinarjev Krasa

Kmečke žene na ekskurziji po Vipavski dolini

Kmetijska svetovalna služba iz Sežane pri Kmetijsko gozdarskem zavodu Nova Gorica je v sodelovanju s turistično agencijo Idejaturizem za članice Društva kmetič sežanske regije 12. septembra 2023 organizirala strokovno ekskurzijo po Vipavski dolini.

Prvi obisk smo imeli na turistični kmetiji Černigoj v Lokavcu, kjer nas je za dobrodošlico že čakal kozarec penine. Gospodar nam je predstavil kraj in samo kmetijo. Obdelujejo 15 ha kmetijskih površin, od tega šest ha vinogradov, poleg pa še ha češenj, njive in travnike. Ukvarjajo se tudi z živinorejo, redijo

osem glav govedi, po 40 prašičev in kokoši. Sami pridelujejo tudi suhomesnate izdelke in imajo dvakrat na leto osmico. Po pogostitvi s suhomesnatimi izdelki, vinom in sokovi smo pot nadaljevali proti Vipavskemu Križu, kjer nas je že čakala Kristina in nas popeljala skozi cerkev, samostan in knjižnico, v kateri so arhivirana originalna knjižna dela Janeza Svetokriškega. Po sami vasi pa nas je vodil Patrik in nam predstavil Vipavski Križ in njegove znamenitosti. V grajski kleti smo nazdravili s kozarcem avtohtonega vina zelen. Naslednjo postajo smo imeli pri izviru Hublja, ki je eden glavnih

kraških izvirov v Vipavski dolini. Pot smo nadaljevali v Šempas, kjer smo na turistični kmetiji Pri Rjavčevih imeli kosilo. Na kmetiji obdelujejo 42 ha površin, od tega 31 ha njiv, 2,8 ha vinogradov, travniški sadovnjak in travnike. Samo radič pridelujejo na petih ha. Poleg tega redijo še govedo in prašiče. Imajo tudi svoje suhomesnate izdelke, žita, zelenjavo in poljščine.

Po ogledu kmetije in vinske kleti smo se odpeljali do vrtnarije Golob Klančič v Vitovlje. Lastnica nam je predstavila njihovo dejavnost in vzgojo trajnic. Njihova osnovna usmeritev je pridelava zdravih sadik. So pa edini, ki pridelujejo tudi sadike divjih špargljev.

Po ogledu rastlinjakov smo za prijeten zaključek potepanja po Vipavski dolini obiskali še vinogradniško kmetijo Colja v Steskah, kjer so nas pričakali s penino. Obdelujejo osem ha vinogradov, od tega imajo 60 % belih in 40 % rdečih sort vinske trte. Grozdje predelajo na kmetiji in vino sami tržijo. Da so vina vrhunska, pričajo številna priznanja in nagrade z različnih ocenjevanj tako doma kot v tujini. Njihov slogan Vina Colja, vina emocij še kako velja. Ob prijetnem druženju in degustaciji njihovih vin (zelen, pinela, malvazija, merlot ...) smo se polni lepih vtisov odpravili proti domu.

Besedilo in slika: Milena Štolfa

S pogovori ob siru obeležili 25. obletnico delovanja

Združenje kmečkih sirarjev Slovenije letos praznuje letos petindvajseto obletnico delovanja. V tem času so dosegli izjemne uspehe na področju dviga ravni strokovnega znanja, kar je ključno za vrhunsko kakovost mlečnih izdelkov, ki je osrednji cilj vsakega sirarja.

Četrto stoletje zavzemanja za boljše podporno okolje za kmečko sirarstvo je prineslo tudi večjo prepoznavnost pristnih domačih sirov na slovenskem trgu. Vedno več potrošnikov prepozna prednosti mlečnih izdelkov kmečkih sirarjev in povpraševanje po slednjih še vedno raste.

Združenje kmečkih sirarjev Slovenije je petindvajseto obletnico obeležilo s tematskimi pogovori ob siru, ki so potekali na petih sirarskih kmetijah od 20. avgusta do 27. septembra. Kmetije se nahajajo v različnih regijah, so različne po velikosti, načinu reje in vrstah sira, a vsem je skupna strast do svojega dela – do kmetovanja in predelave mleka. kmetovanja. V pogovorih ob siru so sodelovali kmetija Gartner na Planini v Lazu z gostom doc. dr. Žigo Zwitterjem, kmetija Malenšek iz Žleb pri Medvodah, ki je gostila doc. dr. Evgena Benedika, kmetija Matk iz Matkovega kota, kjer sta se z obiskovalci pogovarjali doc. dr. Špela Ledinek Lozej in Elizabeta Vršnik, kmetija Žerjal iz Tomaja z gostjo Klavdijo Mozetič, pionirko sirarstva na Krasu, in gospodarjem kmetije Matjažem Žerjalom ter kmetija Vučji ogrizek iz Velikih sel pri Adlešičih z gostom prof. dr. Dušanom Plutom.

Poslušala sem koze, kako dihajo

Četrty pogovor ob siru je potekal na Krasu, na Bunčetovi domačiji v Duvovljah, nedaleč stran od Žerjalove kmetije v Tomaju, ki je bila pred pogovorom na voljo za ogled. Kraški pogovor ob siru z naslovom Oživljanje kmečkega sirarstva na Krasu je moderirala Lucija Gartner.

Po uvodni pesmi mešanega pevskega zbora Cominum je prisotne pozdravil Andrej Sila, župan Občine Sežana, ki je poudaril, da se zaveda pomena kmetijstva za ohranjanje kraške krajine ter ceni delo kraških rejcev in sirarjev. Poudaril je, da so kraški izdelki visoke kakovosti in si zaslužijo temu primerno mesto v kuhinji. Nato je stekel pogovor s Klavdijo Mozetič, ki je v osemdesetih letih skupaj s soprogom Milošem začela z dejavnostjo, v kateri so le redki videli prihodnost

– z rejo koz in kasneje s predelavo mleka v sire. Po koze, znanje in opremo sta šla v Rovinj, kakor tudi kmalu za njima Milivoj Žerjal, oče Matjaža Žerjala, ki je že pred tem imel nekaj koz. Klavdija je zelo živo opisovala začetke, prve uspehe in odločitve, da se odpravi po znanje na Biotehniško fakulteto. Sirarski tečaj, ki ga je obiskovala, je bil precej tehničen oziroma teoretičen, v praktičnem delu pa so za predelavo uporabljali kravje mleko. Zato je bila iskreno hvaležna Danijelu Čotarju, ki ji je nesebično predajal svoje znanje in jo naučil predelave kozjega mleka, tako kot je ona kasneje delila svoje izkušnje sirarjem začetnikom. Že prvo leto, ko je Klavdija zaupala svoj sir v ocenjevanje na ptujskih Dobrotah slovenskih kmetij, je prejela priznanja, ki so se nato vsako leto množila. Reja koz in predelava mleka sta ji šli vedno bolje, zato je bila presenečena in žalostna, ko je mož predlagal prodajo koz in hiše. »Teško sem se ločila od svojih koz. Veliko časa sem preživela z njimi na paši, ko so počivale pod češnjo, sem jih poslušala, kako dihajo,« je povedala Klavdija Mozetič.

Tudi Matjaž Žerjal rad opravlja svoje delo. Že od malih nog je bil rad med živalmi in pri dvanajstih letih se je brez vednosti staršev prvič lotil sirjenja. Pri petnajstih letih pa sta ga oče in Miloš Mozetič začela uvajati v delo s kozami, istočasno pa si je nabiral izkušnje v sirarni. Takrat je tudi prejel nagrado za najbolj prizadevnega mladega rejca. Že pri dvajsetih letih je prevzel kmetijo in nekaj let kasneje inovativno dodal v svoje sire to, kar je prisotno na Krasu: šetraj, brinove jagode, teran. Zdaj je tehnologijo izdelave teh sirov dodelal in jih brez težav prodaja.

Matjaž je poudaril problematiko zaraščanja Krasa, za kar je krivil tudi državo, saj številnim lastnikom (razdrobljenih) parcel sploh ni mar, v kakšnem stanju so, obenem pa jih nočejo prodati. Matjaž meni, da bi preprečevanje zaraščanja moralo biti dolžnost vseh lastnikov zemljišč na Krasu. Pri tem ga je podprl tudi župan Občine Sežana Andrej Sila in povedal, da se zaveda vloge kmetov na Krasu tako pri preprečevanju požarov kot pri pridelavi izvrstne lokalne hrane. Na Občini so tudi pristopili k projektu EIP, ki je namenjen preprečevanju požarov na Krasu. V sklopu projekta je predvidena podpora razvoju pašne reje. »Kras ne da veliko, a je kakovost toliko večja,« je sklenil svoje misli.

Matjaž je pogovor sklenil z naslednjo mislijo: »Pri tem, kar delam, bom vztrajal, dokler bom ob tem užival, ker to ni le delo, je način življenja in zato, ker je kljub vsem težavam na Krasu res krasno!«

Kraški pogovor ob siru je bil skrbno organiziran. Za kulturno noto sta poleg mešanega pevskega zbora Cominum poskrbela še oče in sin Danijel in An Černe (instrumentalni duet Terra Mistika). Na dvorišču Bunčetove domačije so svoje dobrote v pokušanje in prodajo poleg kmetije Žerjal ponudili še ekološka kmetija Lipič, vinogradništvo David Štok in čebelarstvo Trobec. Naslednji dan, v nedeljo, 24. septembra, sta svoja vrata za obiskovalce odprli še ekološka kmetija in sirarna Domačija Čilčevi in ekološka kmetija Francetovi.

Besedilo: Tatjana Čop
Slika: Andrej Križ

Sto let nogometa – naša priložnost in odgovornost

Nogometni klub Tabor Sežana je praznovanje 100-letnice organiziranega igranja nogometa obeležil s številnimi tekmami, razstavo in izdajo brošure, vrhunec pa je bila slavnostna proslava s podelitvijo plaket 8. septembra 2023. Pogovor je nastal s predsednikom NK Tabor Sežana Davorjem Škerjancem.

Davor je po rodu z Artviž. Nogomet mu je zapisan v krvi, saj ga je igral tudi njegov oče Darko. Z igranjem nogometa je začel v NK Jadran Hrpelje - Kozina, nato v Sežani, Ljubljani, Ajdovščini, Grčiji, Beogradu, Kopru ... V času poklicnega igranja nogometa je zaključil študij športnega managementa na daljavo preko danske fakultete in istega leta 2016 postal predsednik sežanskega NK Tabor.

Na slovesnosti v Kosovelovem domu ste podelili jubilejna priznanja za dolgoletno aktivno delovanje v klubu članom, ki so pustili neizbrisen pečat v zgodovini društva. Kdo so to in kdo sta častna člana NK Tabor?

Prejemniki plakete ob 100-letnici so: Stanislav Furlan, Radivoj Kocjančič, Jovo Stupar in Gvido Trebec ter dva že pokojna člana: Vehid Kunovac in Franc Metljak. Plakete smo izročili še aktivnim članom. To so: Damir Metljak, Bogdan Kariž, Dejan Stančič in Branko Dikić.

Imamo dva častna člana, pokojnega Rajka Štolfo (1927–1999), po katerem se imenuje sežanski stadion, od lanskega leta pa naziv častnega člana nosi še Igor Bole (1953).

Na slavnostni dan ste ob zvokih Kraške pihalne godbe in korakanju povirskih mažoret krenili na uradno slo-

vesnost. Še pred tem ste na stadionu slavnostno odkrili kamniti grb.

Grb je bil vzidan v severni zid stare tribune do leta 2016, ko je Občina Sežana zgradila in predala v uporabo novo tribuno in garderobe. Izvirni grb se nahaja v Goriškem muzeju v Ajdovščini. Repliko grba, ki jo je izdelalo podjetje Marmor iz Sežane in ki ponazarja konja kot simbol Lipice in Krasa ter je vzidana v zid nad vhodom v prostore kluba, sva s sežanskim županom Andrejem Silo odkrila ob letošnji osrednji slovesnosti društva. Na prireditvi smo predstavili tudi knjigo, ki v sliki in besedi opisuje naših prvih sto let delovanja.

Nogometno igrišče je bilo v Sežani zgrajeno leta 1934 na lokaciji, kjer je še danes. Stadion se je v teh desetletjih spremenil oz. moderniziral. Katere so bile posodobitve infrastrukture?

V letih 1993–94 je potekala preureditev igralne površine in postavitev velike

tribune za golom, v letu 2016 smo dobili nove klubske prostore z majhno pokrito tribuno, v letu 2022 pa je bila postavljena še razsvetljava, ki žal ni še aktivna. Stadion ima 1.310 sedišč, od tega jih je 228 pokritih. Stadion Rajka Štolfe omogoča še 100 stojišč. Največji obisk smo zabeležili 31. avgusta 2019 na tekmi Tabor : Olimpija, ko so bila vsa mesta razprodana.

Zaostali niso niti športni uspehi, ki so Sežano postavili na slovenski športni zemljevid.

Zahvala gre vsem tistim, ki so soustvarjali največje uspehe našega kluba in ki so postavili NK Tabor ob bok najuspešnejšim slovenskim nogometnim klubom. To so bili večinoma ljudje, ki so jih soji žarometov obšli. To so ljudje, ki ne živijo od nogometa, ampak živijo za nogomet in so za naš klub in našo družbo neprecenljivi.

Z ekipo somišljenikov in nogometnih zanesenjakov ste leta 2016 zagrali nov projekt, ki je člansko ekipo v treh letih pripeljal iz tretje lige v prvo slovensko nogometno ligo. Kdo so bili z vami in koliko časa je članska ekipa igrala v prvi SNL?

Vodenje in upravljanje članske ekipe so v sezoni 2016/17 poleg mene prevzeli še Nace Kosmač, Saša Gulič, Uroš Barut, Matej Bombač in Matej Glavina.

Štiri prvoligaške sezone članske ekipe (od leta 2019 do 2023) bodo za vedno z zlatimi črkami zapisane v zgodovino našega kluba. Žal je moštvo v letošnjem letu izpadlo iz lige in v sezoni 2023/24 nadaljuje s tekmovanjem v drugi SNL. Smo pa ponosni na to, da se je v prvo SNL letos uvrstila naša mladinska ekipa.

Klub je v zadnjih letih s člansko ekipo tako spisal pravo nogometno pravljico. Ali se vsi treningi odvijajo v Sežani?

Ne le člansko moštvo, tudi celotna mladinska šola kluba se sooča z pomanjkanjem površin za treninge in tekovanje. Žal so uspehi kluba prerasli trenutne infrastrukturne pogoje v Sežani in tako mora klub na lastne stroške iskati alternative v sosednjih občinah. Velik del treningov opravimo na igrišču NK Jadran Hrpelje - Kozina v Krvavem Potoku, mlajše ekipe pa občasno gostujejo v Divači.

Dejali ste mi, da imate rekordno število vpisanih otrok. Koliko?

Število otrok je najvišje v vsej zgodovini kluba. Vadi nekaj manj kot 200 otrok. Zagotovljene imamo tudi odlične trenerje in otroci in mladi radi prihajajo v klub. Sicer pa se aktivno z nogometom ukvarja približno 250 članov.

Dobro sodelujete tudi s sosednjimi klubi, kakšni so načrti?

V klubu želimo obdržati trenutno tekmovalno raven tudi v prihodnje, obenem pa si želimo izboljšati infrastruk-

turne in organizacijske vidike kluba, za kar bo ključnega pomena povezovanje z lokalno skupnostjo. Ohranjanje nogometa v Sežani je pomemben vidik družbenega življenja kraja in naj bodo nedavni uspehi in dolgo potovanje nogometa v Sežani v poduk prihodnjim generacijam, da lahko športni duh premaguje kulturne, socialne, ekonomske in družbene ovire skozi čas.

Besedilo: Olga Knez
Sliki: arhiv NK in Nik Orel

Ob stoletnici organiziranega igranja nogometa v Sežani

V avgustu letos je minilo sto let od ustanovitve nogometnega društva Tabor Sežana. Kraševci smo ponosni na to častitljivo obletnico, ki je toliko bolj pomembna, ker so nogometno društvo ustanovili domačini, slovenski fantje v času začetka fašistične diktature po prvi svetovni vojni, ko je Italija pridobila ta del slovenskega ozemlja. Društvo se je povezovalo še z drugimi slovenskimi društvi v tržaški regiji in s tem budilo narodno zavest. V vsem času obstoja društva so prevladovali slovenski igralci, čeprav so v društvu igrali tudi italijanski igralci. Bilo je edino slovensko društvo v Sežani in okolici, ki je smelo delovati vse do leta 1927, ko je italijanska oblast prepovedala delovanje vsem slovenskim društvom. Po drugi svetovni vojni so v ekipi Tabora igrali tudi nekateri zamejski Slovenci. Čeprav je Sežana majhen kraj v primerjavi z večjimi mesti v naši republiki, je vseeno premogla nogometno društvo, ki je večkrat dosegalo izjemne uspehe in se enakovredno kosalo za najvišja mesta tudi v prvi slovenski ligi.

Člani nogometnega društva Tabor in simpatizerji častitljivo obletnico dostojno proslavljamo s številnimi prireditvami in dokazujemo, da je nogometni klub Tabor del našega življenja.

Ob stoletnici so izdelali spominski logotip društva.

Otvoritev razstave o delovanju društva so predstavili v preddverju Kulturnega doma Srečka Kosovega v Sežani 21. avgusta 2023 in je bila odprta do 18. septembra 2023. Otvoritev razstave predstavlja sto let delovanja kluba od ustanovitve do danes z bogatim slikovnim in drugim gradivom. Razstavo si je ogledalo veliko obiskovalcev.

Posebno slovesno je bilo 8. septembra, ko je župan Občine Sežana Andrej Sila

odkril iz kamna izklesan grb sežanskega nogometnega kluba Tabor. Originalni grb je bil vzidan v pročelje nogometnega igrišča in je ohranjen v prostorih Goriškega muzeja.

Popoldne je bila še tekma veteranov, ki so igrali v izbrani vrsti Slovenije proti ekipi igralcev veteranov NK Tabora. Z minimalno razliko so zmagali veterani proti bivšim nogometašem izbrane vrste Slovenije.

Ob 18. uri je bila za povabljenе svečana proslava s skrajšano projekcijo filma o razvoju in dosežkih Nogometnega kluba Tabor. Proslavo je povezoval zgovorni voditelj Žan Papič – domače gore list, ki je navdušil s komentarji. Izkazali so se tudi glasbeniki, čeprav mladi, vendar že prejemniki številnih priznanih tako doma kot v tujini.

Nagovore s čestitkami in najboljšimi željami so imeli: župan Občine Sežana Andrej Sila, predsednik Nogometne

zveze Slovenije Radenko Mijatović, ki je izročil priznanje oziroma plaketo NZ Slovenije, predsednik MNZ Koper Borut Knafelc in predsednik NK Tabor Davor Škerjanc.

Najzaslužnejšim članom NK Tabor je klub podelil priznanja za požrtvovalno delo v klubu. Prejeli so jih: Rado Kocjančič, Jovo Stupar, Stane Furlan, Gvido Trebec, Damir Metljak, Bojan Kariž, Igor Bole, Dejan Stančič, Branko Dikić in psmrtno Franc Metljak in Vehid Kunovec.

V lični knjižici je na sto straneh z bogatim slikovnim gradivom predstavljeno dokumentirano delovanje kluba v stotih letih obstoja.

5. oktobra 2023 ob 17.30 so si obiskovalci brezplačno ogledali film ob 100-letnici organiziranega igranja nogometa v Sežani.

Besedilo: Pavel Skrinjar
Slika: Nik Orel

Albin Žnidarčič – prejemnik diplome Alojza Knafelca pri PZS

Zbor markacistov PZS vsako leto podeli najvišje priznanje Komisije za planinske poti, Knafelčevo diplomu za življenjsko delo na področju planinskih poti. Markacist Planinskega društva Sežana Albin Žnidarčič je bil letos edini prejemnik diplome Alojza Knafelca pri PZS v Sloveniji. Albin je diplomu prejel za življenjsko delo na področju dela planinskih poti, ki ga je opravljal neprekinjeno 20 let. Poleg tega še za dolgoletno in požrtvovalno delo na planinskih poteh, za pomembne dosežke in delo na področju planinskih poti, izjemne dosežke pri markiranju in vzdrževanju planinskih poti, vzgojo novih kadrov na področju planinskih poti, publicistično dejavnost v zvezi s planinskimi potmi in za izjemen prispevek za vzdrževanje in publiciranje obhodnic. Albin Žnidarčič je pred tem že prejel priznanje Alojza Knafelca, in sicer kot markacist, ki je opravljal tečaj za markacista in vsaj pet let aktivno delal na planinskih poteh.

Albin Žnidarčič je dolgoletni član Pla-

ninskega društva Sežana. Je izredno aktiven v organih društva in delaven na terenu. Je planinski vodnik, markacist in inštruktor Komisije za planinske poti pri PZS. Veliko let je bil načelnik Odseka markacistov v PD Sežana. Trenutno je tudi podpredsednik društva. Kot načelnik je skrbel, da so markacisti PD Sežana vzdrževali 119 km planinskih poti, ki potekajo na območju Občine Sežana, Občine Divača, Občine Hrpelje - Kozina in na območju Razdrtega. Markirane poti uporabljajo planinci kot pohodniki, kolesarji in ostali uporabniki, ki skrbijo za svoje zdravje in rekreacijo. Pod njegovim vodstvom je bila leta 2006 izdelana zahtevna planinska pot na območju Školja v sotesko reke Reke. V času njegovega dvajsetletnega delovanja je bilo nameščeno veliko število planinskih označevalnih tablic. Sodeloval je pri pripravi raznih planinskih edicij in bil urednik planinske karte Slovenska Istra, Čičarija, Brkini in Kras. Pod njegovim vodstvom je bil pripravljena pla-

ninski vodnik Vremščica, Kras in Brkini, ki zajema opise vseh planinskih poti na tem območju. S tema dvema edicijama se je trudil naše kraje še bolj približati obiskovalcem, planincem in naključnim pohodnikom in jih privabiti v našo prelepo naravo.

Besedilo: Doroteja Kavčič

Slika: arhiv PD Sežana

Davor Janžič in Tadej Premru slavila na 4. Skala Open 2023

Dvodnevni mednarodni balinarski turnir dvojic Skala Open 2023 v Sežani, ki je potekal na dan občinskega praznika, je pripadel Tadeju Premru in Davorju Janžiču, ki sta v napetem finalu ugnala Jureta Kozjeka in Gregorja Oprešnika.

Na turnirju se je pomerilo 42 dvojic iz Slovenije, Italije in Hrvaške, med katerimi so bili številni predstavniki reprezentančnih selekcij ter kandidati za reprezentanco Slovenije. V skupinskem delu tekmovanja so moči merili na baliniščih v Hrpeljah, Majcnihi, Povirju, Pliskovici, Lokvi ter Sežani v balinarski dvorani Darka Guština, kjer so nato potekali izločilni boji.

Ljubitelji balinanja so imeli skozi celoten dan kaj videti, v številnih obračunih pa so odločale zadnje odigrane krogle. V nedeljski četrtfinale so se uvrstili sami mojstri balinanja. Kljub vročini v balinarski dvorani Darka Guština so ljubitelji

balinanja prišli na svoj račun. Po zanimivih četrtfinalnih dvobojih so v polfinalu napredovale dvojice Janžič/Premru, Sever/Sodec in Čeh/Koren, Kozjek/Oprešnik, ki so bili tudi pari polfinala. V nedeljskem popoldanskem polfinalu sta Sever, Sodec klonila proti Janžiču, Premru z rezultatom 11 : 4. V drugem polfinalnem srečanju sta Kozjek in Oprešnik premagala Čeha in Korena z rezultatom 12 : 8.

V večernem velikem finalu sta dvojica Janžič in Premru po izenačenem in napetem dvoboju premagala Kozjeka in Oprešnika z rezultatom 9 : 5.

Nagrade za najboljše sta podelila podžupan Matej Glavina in predsednik

Balinarskega kluba Skala Sežana Ervin Ozbič.

Po slavnostni podelitvi je podpredsednik Balinarske zveze Slovenije Samo Vehovec Balinarskemu klubu Skala podelil plaketo ob 70. letnici ustanovitve in delovanju kluba, predstavnik Območne balinarske zveze Sežana Damjan Rupnik pa granitno plaketo.

Ob tej priložnosti se zahvaljujemo sponzorjem, donatorjem in seveda vsem, ki ste nam pomagali pri izpeljavi turnirja. Zahvaljujemo se tudi tekmovalcem in obiskovalcem turnirja.

Besedilo: Ervin Ozbič

Slika: arhiv BK Skala Sežana

Gašper Povh dvakrat bronast v Alžiriji

V sredini septembra 2023 je v alžirskem Oranu potekalo svetovno prvenstvo za mladince in mlajše člane v balinanju. Slovensko reprezentanco za mlajše člane je na prvenstvu na severu Afrike zastopal Gašper Povh, član sežanske Skale. Gašper je na prvenstvu osvojil dve bronasti medalji v hitrostnem zbijanju in v igri dvojic.

Slovenija se s svetovnega prvenstva za mladince in mlajše člane v alžirskem Oranu vrača s kar šestimi medaljami, zlato, dvema srebrnima in tremi bronastimi.

Besedilo: Ervin Ozbič

Slika: arhiv BZS

13. ženski balinarski turnir RZ Repentabor

Razvojno združenje Repentabor – balinarska sekcija žensk šteje devet članic in deluje od leta 2008, od leta 2010 pa prireja ženske balinarske turnirje z mednarodno udeležbo. Tudi letos je 4. septembra 2023 organizirala tradicionalni

balinarski turnir, ki se ga je udeležilo osem povabljenih ekip. Domači ekipi je za las ušlo prvo mesto, tako da je medalja odšla v Košano. Drugo mesto je osvojila ekipa RZ Repentabor, tretje mesto ekipa BK Majcni, četrto mesto

pa BK Brinj Povir. Tekmovalke so prišle ne le s Krasa, ampak tudi iz Kopra in zamejstva. Tekmovanje se je odvijalo v Repnu in Samatorci. Razpored in pravila igranja sta podala sodnika Iztok Sosič in Dušan Šonc. Tekmovalcem je bilo vreme zelo naklonjeno, tako da so pozno popoldne uspešno zaključili prireditev z razglasitvijo rezultatov. Medalje, ki jih je izdelal kamnosek Leon Mahnič, je prišel podeliti predstavnik Občine Repentabor Marjan Verša. Pri organizaciji turnirja so pomagali člani RZ Repentabor. Vsem se iz srca zahvaljujemo in se priporočamo še za nadaljnje sodelovanje. Vsi skupaj smo preživeli krasen dan, kjer je bilo poskrbljeno tudi za dobro hrano in druženje do večera.

Besedilo: Zdenka Fabjan

Slika: RZ Repentabor

Mešana štafeta Zdauc in Volčina druga v Bruguieresu

Na 5. Mednarodnem balinarskem turnirju mešanih štafet v francoskem Bruguieresu, ki je bilo na sporedu v začetku septembra, je slovenska štafeta Nina Volčina in Martin Zdauc, član balinarskega kluba Skala Sežana, v dramatičnem finalu po razigravanju izgubila proti hrvaški navezi Ria Vojković in Marino Miličević 47 : 47 (24 : 25).

Končni vrstni red:

1. Vojković in Miličević (Hrv) 47 (25)
2. Volčina in Zdauc (Slo) 47 (24)
3. Armanet in Sauze (Fra) 45

Besedilo: Ervin Ozbič

Slika: arhiv BZS

Športno plezanje za rekreativce

Športno plezanje se je po nekajletni odsotnosti zopet vrnilo v Sežano. Vsi ljubitelji tega športa se lahko ponovno podate na plezalno steno in uživate v svoji strasti. Za obiskovanje stene je obvezna prijava preko aplikacije Studionaut, ki vam omogoča enostaven vstop v objekt.

Termine za rekreacijsko plezanje si lahko rezervirate od ponedeljka do petka v popoldanskih urah, da svoj prosti čas aktivno preživite in izboljšate svoje plezalne veščine. Plezalna stena bo med šolskimi počitnicami in državnimi prazniki zaprta.

Ne glede na to, ali ste izkušeni plezalec ali začetnik, vas vabimo, da se nam pridružite na plezalni steni. Plezanje je odličen način rekreacije, saj vam omogoča raziskovanje novih izzivov in premagovanje lastnih meja.

Več informacij o plezalni steni in prijavah najdete na naši spletni strani www.sport-sezana.com. Za dodatna vprašanja pa smo vam vedno na voljo na e-poštnem naslovu plezanje@sport-sezana.com.

Besedilo in slika: Žan Skok

Športna jesen na Krasu

V Sežani namenjamo športu veliko pozornosti, saj se zavedamo pomena aktivnega življenjskega sloga. Letos smo Zavod za šport, turizem in prosti čas in Športna zveza Sežana za občane Sežane pripravili nabor pestrih, poučnih in inovativnih dogodkov. Zagotavljamo vam, da bo vsaka generacija našla nekaj zase.

Z vami želimo deliti nekaj osnovnih informacij o novih brezplačnih pro-

gramih, ki so se že odvijali oziroma se še bodo od oktobra dalje.

- Zdrava vadba z Rokom Kavčičem (brezplačna strokovno vodena funkcionalna vadba za odrasle) od 6. oktobra 2023.
- Zdravi, aktivni in vitalni starostniki z Žanom Skokom (brezplačna strokovno vodena vadba za upokojence ali starejše od 65 let) od 9. oktobra 2023.
- Kolesarjenje z Janijem Brajkovičem in bike fitting (brezplačno rekreativno kolesarjenje in brezplačna nastavitve kolesa po meri) v soboto, 7. oktobra 2023.
- SLOfit meritve za odrasle (brezplačno preverite svojo telesno zmogljivost v odrasli dobi ter rezultate primerjate s telesno zmogljivostjo v času šolanja in z rezultati svojih otrok) v soboto, 14. oktobra 2023.
- Začetni tečaj plezanja z Mino Markovič (8-urni brezplačni tečaj je namenjen tako popolnim začetnikom kot tudi tistim, ki se že ukvarjate s plezanjem) od 18. oktobra 2023.

- (P)ostani aktivna mamica s Petro Parovel (brezplačna aktivna delavnica za vse mlade mamice) in pridobivanje prve gibalne izkušnje z vašim malčkom na Prvi Gibalnici v soboto, 28. oktobra 2023

Poleg vsega tega vas je v prvem tednu oktobra v vašem nabiralniku tradicionalno pričakala brošura Razgibajmo Kras s popisom vseh vadb na območju Krasa in Brkinov. Zavod za šport, turizem in prosti čas Sežana in Športna zveza Sežana vam skupaj s Fundacijo za šport ponuja najboljši možen program po vaši meri, na vas pa je, da izkoristite jesen za najljubše aktivnosti in povabite svoje najbližje, saj je to najboljši čas za gibanje in rekreacijo.

Za več informacij in prijave na posamezne dogodke spremljajte socialna omrežja @GibamKrasno ali spletno stran www.sport-sezana.com.

Besedilo in slika: Žan Skok

Nova Poskokčeva sezona

Letošnjo gibalno sezono smo v velikem pričakovanju pozdravili 18. septembra. Otroci so celo poletje nestrpnost čakali, da zopet začnejo raziskovati svet gibanja pod vodstvom svojih vaditeljev, ki so bili ravno tako polni novih pričakovanj. Prve ure gibalne abecede so se začele s preprostim osvajanjem naravnih oblik gibanja in pridobivanjem osnovne palete gibalnih vzorcev. Med uricami je bilo veliko

časa namenjenega zabavi in grajenju trdnih prijateljskih vezi. Tudi letos se bomo vaditelji po najboljših močeh trudili spodbujati razvoj otrokovih gibalnih sposobnosti in otrokom med našim druženjem pričarali nasmeh na obrazu.

Besedilo: Nicol Likar
Slika: Žan Skok

Dobrodelnost članic Evrope Donne z Obalno-kraške regije ob poplavah

Skoraj nerazumno je, da se v lepih, vročih počitniških dneh nebo razjezi, razbesni, parajo ga strele, nastajajo povodnji in povzroči kar naenkrat toliko solz, trpljenja, celo smrti. Uničujejo vreme je v trenutku ljudem vzelo vse, kar so imeli, za kar so se odrekli celo življenje. Treba je pomagati, vendar kako?

Zaradi posledic zdravljenja bolezni in operacij je fizična pomoč na poplavljenih območjih za nas, bolnice z rakom, nemogoča. Stiska ljudi nam je segla globoko v srce. V začetni fazi je na poplavljenemu območju vladal kaos, poti so bile ne prevozne, nevarnost ruševin, razpokane zemlje in poškodovanih cest je bila velika. Ljudje in delavci si niso imeli kje kuhati, zato je padla odločitev, da se organiziramo in skuhamo topel obrok za 300 delavcev, gasilcev in domačinov.

Hitro smo se organizirale in vzpostavile stik s predstavniki poplavljenih območij, saj še ni bilo javno objavljenih telefonskih števil koordinatorjev pomoči. Ko smo od tamkajšnjih predstavnikov civilne zaščite in gasilskega društva dobile podatek, da lahko pomoč v obliki hrane pripeljemo v petek v kraj Gornji Grad, smo se dela hitro lotile.

Najprej smo se obrnile na Lovsko družino Dolce s prošnjo, da nam za kuhanje odstopi lovsko kočo Nadrožica. V restavraciji Lenivec v Sežani so nam,

poleg nasveta, koliko sestavin moramo kupiti in skuhati za toliko ljudi, prostovoljno odstopili polento.

Ob tej akciji so nastali tudi stroški, zato smo pozvale vse članice s Krasa, naj prispevajo po svojih sposobnostih in močeh.

Nabavile smo vse potrebne sestavine za divjačinski golaž s polento in domačo joto z vratovino in kruhom. Kupile smo še pijačo ter pribor in posodice.

Zavihale smo rokave in pričele kuhati. To je bil za nas precej zajeten podvig, saj ima vsaka kakšne zdravstvene posebnosti. Gnalo nas je zavedanje, da je na drugem koncu Slovenije ogromno ljudi, ki so ostali brez vsega. Zahvaljujemo se vsem, ki so pomagali pri organizaciji, in seveda članicam, ki so kuhale, saj akcija brez njihovega dela ne bi bila izvedljiva.

Za prenos pripravljene hrane smo potrebovale velike termoposode, ki nam jih je z veseljem odstopilo osebje Vrtca iz Sežane.

Svojo nesebično pomoč je izkazal tudi Avtocenter Novak Sežana, d. o. o., ki nam je posodil vozilo za dostavo hrane na poplavljen območje.

V avtomobilu sta bili samo dve članici društva, saj je bil prtljažni del poln termoposod s hrano, pijačo in ostalimi pripomočki. Ko sta prispeli v Gornji grad,

so ju pričakali domačini, predstavniki civilne zaščite in gasilskega društva. Skupaj so pripravili vse za postrežbo toplega obroka. Bili so izredno hvaležni za vse, kar smo pripravile. Pripravljene hrane je še veliko ostalo in shranili so jo za naslednji dan, saj so pričakovali veliko prostovoljcev.

Lepo je videti, da ob tako hudi naravni nesreči, stopi skupaj vsa Slovenija. Obnova bo trajala še dolgo časa, a sčasoma bodo zgrajene nove hiše in stanovanja. Zakrpale se bodo razpoke v zemlji, vendar razpok v srcu ljudi, ki so izgubili svoje spomine, svoje ljubljene predmete, ne bo nadomestil noben omet. Strah pred dežjem in pogledovanje v nebo bosta še dolgo prisotna v zavesti tamkajšnjih ljudi.

Solidarnost z ljudmi iz poplavljenih področij nas je obogatila in napolnila z notranjim zadovoljstvom.

V našem društvu drži kot pribito, kar je povedala ena izmed naših članic: »Vsi za enega in eden za vse«. To je pokazala tudi ta akcija.

Zahvaljujemo se vsem, ki so nam pomagali pri organizaciji pomoči, kuhanju, nakupu surovin in izposoji prostorov, v katerih smo kuhale!

Besedilo: Orjana Gombač

Sliki: arhiv podružnice Europa Donna Obala in Kras

Krošči obzorja

Članice Europe Donne Obalno-kraške regije na občinskem prazniku občine Sežana

Tudi letos smo se članice Europe Donne z Obalno-kraške regije odločile sodelovati na občinskem prazniku občine Sežana, in sicer tako, da smo se prijavile za uporabo stojnice, na kateri smo predstavile delovanje društva v mestnem parku pri Starem gradu v Sežani v soboto, 26. avgusta 2023. Območni razvojni agenciji Krasa in Brkinov se zahvaljujemo za pomoč pri postavitvi stojnice, prijaznost in za odlično lokacijo na senčni strani parka. Mimoidoče smo učile pravilnega pregledovanja dojk in jih seznanjale z aplikacijo za preventivno samopregledovanje dojk Breast Test. Aplikacija je nastala v okviru Europe Donne. Na stojnici je bila prisotna tudi članica in učiteljica kvačkanja Nevenka Stegel, ki je prinesla izdelke, ki jih tudi članice ED Obalno-kraške regije pridno kvačkamo za uporabnike invalidskih vozičkov v sodelovanju s skupino Nitke nas povezujejo. Vzdušje je bilo prijetno in dan se je lepo odvijal. Pridobile smo tudi nove članice in jih seznanile z delovanjem društva in povezanostjo, s katero se med borbo

z boleznijo spoprijemamo. Hvala vsem, ki ste nam prisluhnili.

Leto se počasi preliva v jesensko obdobje, ki ga vsako leto zaznamuje Rožnati oktober, svetovni mesec boja proti raku na dojki. V Sežani ga bomo obeležili s posaditvijo drevesa z namenom ozaveščanja o bolezni, ki bo hkrati poklon in spomin vsem borkam, ki jih je bolezen premagala.

7. oktobra pa smo v Manžolijevi palači v Izoli proslavili peto obletnico delovanja Europe Donne Obalno-kraške regije. V tem času smo združili in pomagali z nasveti ter raznimi izobraževalnimi in preventivnimi akcijami veliko bolnicam z rakom na dojki pa tudi drugim bolnicam in njihovim svojcem.

Besedilo in slika: Orjana Gombač

20 let bivalnih enot v Sežani

Leto 2023 ima za stanovalce in delavce Doma na Krasu še posebej velik pomen, saj mineva natanko 20 let od odprtja prvih bivalnih enot v Sežani. Takrat so naši stanovalci dobili nove možnosti in priložnosti zaživeti izven institucije, v drugačnem okolju. Spoznali so prednosti, ki jim jih ponuja taka oblika življenja in vključevanja. Hvaležni so bili za

vsako od priložnosti sodelovanja, sobivanja in sprejemanja. Danes se nam zdi, da je teh dvajset let minilo, kot bi trenil. Dom na Krasu se je znašel pred novim izzivom. Pionirsko orje ledino v procesu deinstitucionalizacije. Prav zaradi tega smo izredno ponosni prav na vsako od odprtih bivalnih enot v Divači, ki našim uporabnikom nudi varno podporno

okolje, ki ga potrebuje prav vsak človek. Živeti v hiši in v okolju, ki te sprejema, je neprecenljiva dobrina. Biti obdan z ljudmi, ki so ljubeči, spoštljivi in človečni, je dar, ki ga privoščimo vsakemu živemu bitju. In prav zaradi tega je proces deinstitucionalizacije tako zelo pomemben.

In tudi zaradi tega je to leto za vse stanovalce in delavce Doma na Krasu praznično. V ta namen smo pripravili vrsto prireditev, na katerih smo obeležili to za nas tako pomembno obletnico in prelomnico.

V goste smo povabili priznano ljudsko pesnico in kulturno delavko Alojzijo Bratina - Lojzko iz Burje z Vipavske doline, ki nam je z mehko jezika, vedrino in zanesenjaštvom pričarala čudovit večer. Pod krošnjo domače hruške smo prebirali Lojzkiine pesmi, se pogovarjali o pesništvu, ljudskem izročilu in ljubezni do jezika in domovine. Večer smo poimenovali Literatura na dvorišču, saj smo želeli prav vsakemu od blizu živčih podeliti košček zanimivih pesmi in družbe. Želeli smo, da se nam sosodje, prijatelji, znanci pridružijo na našem

domačem dvorišču, na Kettejevi 7 v Sežani in z nami doživijo lepoto pesniškega večera.

Celo poletje nas je povezovala in družila umetnost. Posvetili smo se likovnosti. Organizirali smo slikarski ekstempore pod naslovom Prebujenje. Nanj smo povabili osnovno in srednjo šolo, VDC Sežana, DU Sežana ter naše stanovalce iz Doma na Krasu. Hvaležni smo za topel sprejem in gostoljubje, ki smo ga bili deležni v Botaničnem vrtu Sežana. Ta nam je nudil izjemno slikarsko kuliso, ki nas je še dodatno motivirala. Nastala so krasna dela, na katera smo še posebej ponosni. Veseli pa smo bili tudi zaradi odziva, saj se je večina odzvala in nas tako počastila s svojo udeležbo.

Izjemen navdih nam je septembra ponudila Škrateljnova domačija v Divači. V objemu kamenja in zelenja smo se prepustili ustvarjanju. Izdelali smo preproste male plastike. Reciklirali smo in v kompozicije vnašali tudi naravne materiale. Poskušali smo se zlit z naravo, jo razumeti in jo povišati na raven umetnine. Želeli smo biti ekološki in osveščeni ter ozaveščati, da smo tu na Zemlji začasno in da je potrebno naravo spoštovati in ohranjati. In tudi tokrat nam je bil moto Prebujenje. Zbuditi in ohraniti,

prebuditi tisto nekaj več v sebi in drugih. Nastale so čudovite kiparske kreacije, domiselne in pomenljive. Umetnine z duhovno in čustveno strukturo, v katero so ujete sanje vsakega avtorja. Hvaležni smo za topel odziv učencev in mentorjev OŠ Elvire Vatovec iz Divače. Želimo si, da bi še kdaj ustvarjali skupaj in na tak način ohranjali stik ter vero v boljšo in lepšo prihodnost, ki daje prav vsakemu od nas priložnost, da se uveljavi in živi v skupnosti, da je njen enakopraven in enakovreden del.

Praznično leto počasi, a vztrajno napolnjujemo s prijetnimi in prijaznimi vsebinami, ki so del nas in naših stanovalcev. Ponosni smo na to, kaj vse zmorejo, in spodbujamo njihovo ustvarjalnost in vnemo. Želimo si, da bi bilo prav njihovo domače okolje njihov največji motivator in prostor, kjer bi bili najbolj slišani in cenjeni.

Besedilo: Damjana Štrukelj
Sliki: arhiv Doma na Krasu

Poletne počitnice Društva Sožitje

Letošnje poletje je bilo, kot vsako doslej, polno izletov in počitkovanj. Člani so se udeležili vseživljenskega učenja (VŽU), ki navadno poteka v poletnih mesecih na neverjetnih lokacijah, tako ob morju v Portorožu kot na hladnejših, a prav tako prelepih lokacijah, kakršna je npr. Kranjska Gora. Poletni tedni VŽU so počitnice, na katerih člani, poleg uživanja na morju, sodelujejo v raznih delavnicah in aktivnostih, ki temeljijo na razvijanju spretnosti,

ustvarjalnosti in samostojnosti.

Člane in njihove družine smo letos prijavili na izobraževanja in usposabljanja, ki omogočajo družinam, da se bolje spoznajo in naučijo, kako se spopadati z določenimi situacijami. Ker nam je v prvem polletju odpadlo kar nekaj dejavnosti, upamo, da jih bomo v preostanku letošnjega leta lahko realizirali.

Ob prazniku občine Sežana smo se, 26. avgusta, kot vsako leto, udeležili krajšega pohoda in teka za osebe s po-

sebnimi potrebami, ki ga je organiziralo društvo ŠD Kraški tekači.

Zveza Sožitje letos praznuje 60. obletnico delovanja in na obeležitev obletnice vabi vsa društva severne in južne Primorske na predstavo Pikga gre po svoje v Kulturnem domu v Novi Gorici. Društvo Sožitje Sežana se bo predstave z veseljem udeležilo.

Besedilo: Zala Mlač
Sliki: Imica Mahmić

S stojnico na občinskem prazniku v Sežani

Občina Sežana praznuje občinski praznik 28. avgusta; stojnice, na katerih so se predstavila razna društva, ustanove,

krajevne skupnosti ... pa so zaživele v soboto, 26. avgusta, v parku pri Starem gradu.

Bil je zelo vroč dan, kljub temu pa smo se stanovalci Doma na Krasu – stanovaljske skupnosti iz Sežane predstavili že ob 14. uri. Na njej smo ponujali svoje izdelke – vzglavnike, majice in razne obeske. Obiskovalci so si jih z zanimanjem ogledovali. Prišli so iz Sežane in okoliških krajev.

Na ostalih stojnicah so razstavljavci ponujali razne izdelke – igrače, pika-

polonice, izdelke iz gline, kekse, med ...; predstavljali društva – med drugimi gasilsko in planinsko; krajevne skupnosti – Sežana, Avber ... in ustanove – knjižnico, JSKD ...

Zaradi lepega vremena se je v parku nabralo veliko ljudi, prisluhnili smo lahko tudi zvokom Godbe na pihala iz Sežane.

Besedilo in slika: Ivica Korenčan

Navdih Krasa – za zdrav dan

Sežansko bolnišnico, ki bo čez tri leta slavila 90 let svojega delovanja, prihodnje leto pa 70-letnico dozidave stavbe ter ima 168 zaposlenih, že tri mesece vodi v. d. direktorice mag. Vanja Debevec. Ob letošnjem občinskem prazniku so po dolgem času spet odprli vrata jame, ki je v neposredni bližini bolnice in v kateri že desetletja izvajajo program pljučne rehabilitacije.

Dogodka, ki so ga poimenovali Navdih Krasa – za zdrav dan, so se poleg domačinov udeležili tudi nekateri vidni predstavniki družbe: državni poslanec Bojan Čebela, predsednik Seniorske organizacije Gibanja svobode, Miriam Komac iz Združenja zdravstvenih zavodov Slovenije, Predstavnica UP-FVZ prof. dr. Melita Peršolja in drugi. Debevec je predstavila delo bolnišnice. Vodja dvoletnega projekta Po poti zdravja Adrijana Šonc je obiskovalce seznanila s tekočimi aktivnostmi, cilji in rezultati projekta, v katerega so vključene lokalne domačije in ki se v letošnjem letu izteka. Nataša Kamenšek, Marija Babuder in Polonca Stopar so okrog 60 obiskovalcev pospremile v jamo, kjer so se ob 12 stopinjah celzija prijetno ohladili in pod strokovnim vodstvom fizioterapevtke Silvine Janežič izvedli nekaj dihalnih vaj in se seznanili s potekom rehabilitacije v jami, kjer jamska mikroklima blagodejno učinkuje na bolnike. Ob strokovnem medicinskem nadzoru se program rehabilitacije kroničnih pljučnih bolnikov izvaja v sežanski bolnišnici že vrsto let. Tega programa se udeležujejo predvsem bolniki z astmo in kroničnim obstruktivnim bronhitisom iz Slovenije in tujine. Po rehabilitaciji, ki traja od tri do štiri tedne, se zmanjša uporaba zdrav-

vil, število poslabšanj osnovne bolezni, občutek dušenja, manj je hospitalizacij in odsotnosti z dela, poveča pa se telesna zmogljivost, kar vpliva na boljšo kakovost življenja bolnikov.

V projektu Po poti zdravja so vključeni lokalni ponudniki vseh štirih kraško-brkinskih občin z namenom ozaveščanja o pomenu uživanja lokalno pridelane hrane in zadostnega gibanja. Projekt izpostavlja pomen zdrave prehrane in ozavešča ljudi, kako je sestavljen zdrav krožnik in na kaj je potrebno paziti pri nakupih v trgovinah (predvsem pravilno branje deklaracij na živilih). Že v prvi fazi projekta so izvedli različne interaktivne delavnice za otroke iz vrtca in šolarje. Posneli so različne fizioterapevtske vaje in izdali kar štiri publikacije s prehranskimi smernicami za kronične ledvične bolezni, dihalne bolnike, prehranske podpore po osteoporoznem zlomu in po možganski kapi. Izvedli so

že delavnice na domačiji Pri Starčih v Križu, katere nosilka dejavnosti je Milena Tavčar, mlada prevzemnika Katjuša Tavčar in Alen Dibitonto pa nadaljujeta več kot 400-letno tradicijo kraške domačije. Njihova posebnost je pridelava olja iz grozdnih pečk. S svojimi produkti se vključuje tudi Zlata Benčič iz TK na Filipčjem Brdu z domačim pršutnim kruhom, rolanim domačim jabolčnim zavitkom ter poletno z ocvirki. Obiskovalci so (v Dobri hiši zdravja na Golcu) in še bodo (na kmetiji Pri Kamnarjevih v Volčjem Gradu, Dujčevi domačiji v Škofljah) razvajali svoje brbončice ob domačih dobrotah.

Navdušeni obiskovalci jame in sežanske bolnišnice so obljubili, da se bodo z velikim veseljem udeležili prihodnjih izobraževalnih dogodkov.

Besedilo in slika: Olga Knez

Svetovni dan duševnega zdravja

Vsako leto 10. oktobra obeležimo svetovni dan duševnega zdravja. Upam, da smo v zadnjih letih v Zdravstvenem domu Sežana skupaj s sodelavkami Zdravstvenovzgojnega centra prispevale k temu, da bo naše mentalno zdravje v prihodnosti boljše. Veliko udeležencev psihoedukativnih delavnic se je namreč učilo, kako se spoprijemati s simptomi duševnih bolezni ter kako preprečevati ponovitve in poslabšanja bolezni. Hkrati pa so na naših delavnicah udeleženci pridobili tudi izkušnjo povezovanja. Ko slišimo zgodbe drugih ali pa se opogumimo in podelimo svoje izkušnje, se ustvari posebna vez, ki nas lahko razbremeni. Na naših delavnicah poskušamo razumeti duševno bolezen, sebe in druge.

Duševne bolezni so velikokrat navzven neopazne, in če o njih ne spregovorimo, ostajajo neprepoznan sopotnik družbe. Zato menim, da je pomemben

pogovor, da spregovorimo o svojem duševnem svetu ter da znamo prisluhniti duševnemu svetu drugega.

Sposobnost povezovanja imajo vsi, vseeno pa je dobro, da pri pogovoru o duševnem zdravju upoštevamo nekaj priporočil. Če začutimo, da nekdo doživlja duševno stisko, je priporočljivo, da ga vprašamo o njegovem počutju naravnost, vendar sočutno. Izogibanje pogovoru o duševni stiski lahko osebi, ki jo doživlja, vzbudi občutke izoliranosti, neopaznosti, stigmatiziranosti. Vedno bodimo tudi pripravljeni na možnost, da oseba o tem z nami ne želi govoriti. Izberimo primeren prostor in čas, da zagotovimo zasebnost. Osebi posvetimo popolno pozornost in če je obema prijetno, vzdržujemo očesni stik. Osebi ne dajemo navodil, kako naj svoje težave reši. Raje vprašajmo, na kakšen način ji lahko pomagamo. Mogoče bo nekdo potreboval konkretno pomoč pri

dnevni opravi, drugi bo potreboval spodbudo za iskanje strokovne pomoči, tretji pa si bo le želel nekoga, s katerim se lahko pogovarja. Človeški stik je v težkih časih dragocen, zato se zavedajte, da lahko eno vprašanje naredi veliko razliko.

Če bi si želeli pogovora s psihologom, sem vam vedno na voljo za individualen posvet. Hkrati pa so tudi naše delavnice Tehnike sproščanja, Spoprijemanje s stresom, Podpora pri spoprijemanju s tesnobo in Podpora pri spoprijemanju z depresijo odlična priložnost, da ustvarimo zaupen prostor, v katerem poskušamo bolje razumeti sebe in druge.

Pokličete lahko na 051 666 381 ali pišete na ela.brecelj@zd-sezana.si. Vse storitve so za osebe z osnovnim zdravstvenim zavarovanjem brezplačne!

Ela Brecelj

Še veste, kakšne barve so oči vašega otroka?

Novo šolsko leto je priložnost, ko starši lahko po načelu bolje preprečiti kot zdraviti, pravočasno preventivno ukrepajo, da bo šolsko leto manj stresno zanje in za otroke. Gre za vprašanje otrokove uporabe digitalnih tehnologij (pametni telefon, računalnik, tablica, igralna konzola, digitalna televizija) na račun šolskih in obšolskih obveznosti, ki so najpogostejše prizadete zaradi prekomerne uporabe omenjenih naprav.

Strokovnjaki iz Logout v Izoli opažajo, da se čas uporabe digitalnih tehnologij pri otrocih in mladih povečuje, kar neposredno krajša čas za šolske in obšolske obveznosti, za druženje v živo, za gibanje in zdrav življenjski slog. Brez spremljanja staršev in nadzora pri upo-

rabi digitalnih tehnologij otroci lahko postanejo prekomerni uporabniki ali celo zasvojeni z družbenimi omrežji ali videoigami, kar v njihova življenja prinese številne izzive in težave. Starši predolgo čakajo na ukrepanje in upajo, da se bodo težave uredile same od sebe, pri tem pa zelo pogosto doživljajo vzgojne neuspehe.

Zakaj bi starši čakali, da se učni uspehi slabša, skrbi in težave poglobijo, če lahko te pravočasno preprečimo in se jim izognemo z dogovori o uporabi naprav na samem začetku šolskega leta ter se izognemo situacijam, kot jo opisuje gospa: »Sin je popolnoma odvisen od videoiger. Letos se je stopnjevalo do točke, ko je pustil šolo, saj zaradi kronične neprespanosti ni več zmogel šolskih zahtev. Doma cel dan preživi na računalniku. Pravil in navodil ne upošteva. Je aroganten in jezikan. Ponoči igra naskrivaj. Ne vemo več, kaj storiti. Prosimo za pomoč.« (mama)

Zato v pomoč družini, staršem in drugim, v brezplačnem programu Preventivna pomoč družini nudijo informiranje in svetovanje ter pomoč pri oblikovanju družinskih dogovorov o uporabi digitalnih tehnologij. Pri tem vključene seznanijo s Smernicami za uporabo zaslonov pri otrocih in mladostnikih, ki so jih raz-

vili v sodelovanju s slovenskimi pediatri. Staršem nudijo tudi podporo, da lažje redno spremljajo otrokovo uporabo naprav in dosledno izvajajo dogovore.

Brezplačno pomoč in podporo nudijo tudi posameznikom z že zaznanimi težavami pri urejanju prekomerne uporabe ali zasvojenosti z digitalnimi tehnologijami v programih Digitalna dieta in Logout&Restart, v programu Logout&SpeakOut! pa niso pozabili na posameznike z izkušnjo žrtve spletnega nasilja in drugih tveganjih spletnih vedenj.

Kakšne spremembe lahko pričakujejo starši, pove mama, katere sin je že končal s svetovalnimi razgovori: »Sčasoma je sin začel več delati za šolo in tudi prepiramo se manj.« (mama)

O načinu dela, ki je mladostnikom bližu, priča izkušnja mladostnika: »Na razgovorih mi je všeč, da ne nasprotujejo igranju videoiger, ampak me razumejo in znajo poslušati bolje kot starši.« (mladostnik)

Pomemben prispevek k zdravljenju digitalnih zasvojenosti predstavlja program Digitalni Detox. V sodelovanju z Mladinskim klimatskim zdraviliščem Rakitna so marca letos uspešno pričeli izvajati tritedenski namestitveni program za mladostnike med 13. in 18. letom. Do tega trenutka so program uspeš-

no zaključile tri skupine mladostnikov. Vstopne točke v program so Logout enote v Ljubljani, Kranju, Celju in Izoli.

O uspehu namestitvenega programa govorijo tako udeleženci: »Imam več energije in sem manj jezna. Želim nadaljevati s spremembami, ki sem jih dosegla.« (udeleženka programa) kot tudi starši: »Po zaključenem programu

je drugačen, ima več življenja.« (oče)

V želji, da bi bili njihovi programi dostopni vsem, izvajajo svetovalne razgovore tudi na daljavo, preko spleta.

Da bo v novem šolskem letu sobivanja z digitalnimi tehnologijami manj stresno, da te ne bodo razlog za številne osebne stiske ter težave v odnosih med starši in otroci ter mladostniki, ne od-

lašajte in stopite v stik z njimi na tel. št. 064 236 516 ali se za razgovor naročite preko obrazca na njihovi spletni strani www.logout.org.

Besedilo: Janez Arh
Slika: arhiv Logout Izola

Neurje v Povirju

V ponedeljek, 28. avgusta 2023, se je ob 13.35 v vasi Povir razbesnelo kratkotrajno, a intenzivno neurje z močnim vetrom, ki je odkrilo več bivalnih in gospodarskih poslopij, prevrnilo drevesa, ki so potrgala tudi električne vode. Regijski center za obveščanje v Postojni (ReCo) je prve klice vaščanov začel prejemati 10 minut po dogodku. V skladu z načrtom alarmiranja gasilskih enot v občini Sežana je ReCo ob 12.48 alarmiral ZGRS Sežana in PGD Povir, nekaj minut zatem, ob 13.01, so bile enote ZGRS Sežana in PGD Povir na lokaciji.

Pričeli smo odstranjevati neposredne nevarnosti. Najprej smo odstranili padajoče predmete s streh, hkrati pa je potekal ogled poškodovanih objektov. Kmalu smo ugotovili, da gre za večje število poškodovanih objektov – od popolnoma odkritih do delno odkritih bivalnih ali gospodarskih poslopij. Skupaj z vodjo intervencije smo se odločili za pristop na štabno vodenje intervencije, aktiviranje poveljnika CZ Sežana ter ostalih enot, ki so priskočile na pomoč.

V PGD Povir smo organizirali poveljniško in sprejemno mesto za enote, ki so prihajale na pomoč pri odpravi posledic neurja. Dodatno sta se aktivirala še PGD Postojna in PGD Senožeče, ki sta v vasi Povir pomagala odpravljati posledice neurja. Glede na vremensko

napoved čez noč, ki je napovedovala še vedno deževje, smo sprejeli odločitev, da najprej intervencijsko prekrijemo bivalne objekte, nato pa nadaljujemo z gospodarskimi objekti. Do 19. ure je ekipam uspelo prekriti vse bivalne objekte in tako preprečiti morebitno dodatno škodo v primeru močnejšega dežja. Naslednji dan smo ekipe za pomoč pri odpravljanju posledic neurja organizirali s pomočjo Kraške gasilske zveze. Ekipa so z delom pričele ob 7. uri in večino objektov intervencijsko sanirale do 13. ure.

Intervencijske ekipe so skupaj v dveh dneh sanirale 22 lokacij, od tega devet

bivalnih objektov in prav toliko gospodarskih poslopij ter tri lokacije s podrtimi drevesi. Na intervenciji je v ponedeljek, 28. avgusta 2023, sodelovalo 48 gasilcev, 27 iz PGD Povir. V torek, 29. avgusta 2023, pa je v intervenciji sodelovalo 42 gasilcev, 15 iz PGD Povir.

Vodstvo PGD Povir, prav tako tudi vaščani vasi Povir, se sodelujočim enotam zahvaljujemo za nesebično pomoč, ki so jo nudili v nesreči, ki je doletela vaščane vasi Povir.

Besedilo: Sašo Popovič
Slika: arhiv PGD Povir

Podpora za preprečevanje škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov ter naravnih nesreč in katastrofičnih dogodkov

Protipožarna infrastruktura omogoča hitro in učinkovito dostopanje do gozda v primeru požara, kar lahko pomaga pri preprečevanju širjenja požara in reševanju življenj.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je objavilo Javni razpis za

podukrep Podpora za preprečevanje škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov ter naravnih nesreč in katastrofičnih dogodkov iz Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2014–2020 za leto 2023. Razpis je namenjen lastnikom gozda, ki so pripravljeni sodelovati pri

varnosti gozdov in preprečevanju požarov.

Predmet javnega razpisa je podpora izvedbi ukrepov za varstvo gozdov pred požari, kot so gradnja, rekonstrukcija ter protipožarno vzdrževanje protipožarne infrastrukture.

V skladu s prvim odstavkom 6. člena Uredbe o izvajanju podukrepa Podpora za preprečevanje škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov ter naravnih nesreč in katastrofičnih dogodkov iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 (Uradni list RS, št. 39/23) so do podpore upravičeni:

- stroški gradnje, rekonstrukcije, protipožarnega vzdrževanja protipožarne gozdne ceste in pripadajoče opreme;

- stroški gradnje, rekonstrukcije, protipožarnega vzdrževanja protipožarne poti in pripadajoče opreme;
- stroški gradnje, protipožarnega vzdrževanja protipožarnih stez in pripadajoče opreme;
- stroški gradnje, protipožarnega vzdrževanja protipožarnih zidov;
- stroški gradnje, protipožarnega vzdrževanja prostorov za izvenletališko pristajanje helikopterjev in

- stroški namenske ureditve vodnih virov oziroma mesta za oskrbo helikopterjev, gasilskih vozil in gasilcev z vodo za gašenje.

Javni razpis, razpisna dokumentacija in informacije glede razpisa so dostopni na naslednji spletni povezavi: <https://rebrand.ly/uqtykii>.

Za več informacij se lahko tudi obrnete na info točko Zavoda za gozdove Slovenije, OE Sežana, Partizanska 49, 6210 Sežana (05 70 74 400, OESezana@zgs.si).

Besedilo: Bogdan Magajna
Sliki: arhiv ZGS

Srečanje veteranov Kraško-brkinske gasilske zveze

Kraška gasilska zveza Sežana, ki šteje osem prostovoljnih gasilskih društev Krasa in Brkinov ter jo vodi predsednik Ivan Kovačič, ima v svojih vrstah preko 90 veteranov. Prostovoljni gasilci, ki so stari več kot 65 let in imajo za sabo najmanj 35 let aktivnega delovanja v gasilskih vrstah, se vsako leto srečujejo na tradicionalnem srečanju veteranov KGZ. Lani je srečanje potekalo v Lokvi, letos pa je organizacijo prevzelo Prostovoljno gasilsko društvo Sežana s predsednikom Simonom Hlačarjem, ki

društvo vodi več kot 20 let, obenem pa je tudi poveljnik Štaba Civilne zaščite Občine Sežana.

Po desetih letih se je več kot 70 gasilskih veteranov Krasa in Brkinov – manjkali so le gasilski veterani PGD Divača, ki so bili odsotni zaradi zdravstvenih težav – zbralo 5. avgusta 2023 pri vaškem domu Lužca v Orleku, od koder jih je domači dolgoletni gasilec sežanskega PGD, jamar in dober poznavalec Krasa popeljal po Živem muzeju Krasa. Ogleдали so si naravno formo vivo s številnimi

naravnimi skulpturami. Številne zbrane pohodnike so najbolj privlačile Dedkova kapa, Krokodilja glava, Naravna goba ipd. Izven Živega muzeja Krasa so si ogledali naravno okno, osamelec – mejni kamen med lokavsko in sežansko posestjo iz leta 1818, iz kraškega kamna izklesan kip svete Barbare – zaveznice rudarjev ob vhodu v lipiški kamnolom, pastirske hiške, kraški bor – četverček idr.

Pohodniki so bili navdušeni nad lepotami Krasa in so Husuju, dolgoletnemu konjarju v lipiški kobilarni, namenili velik aplavz. Husu pa jih je povabil na razstavo o bogati zgodovini sežanskih jamarjev, ki so jo odprli 23. avgusta v jarmarskem domu pri jami Vilenica, na kateri so, med drugim, na ogled tudi 33 tisoč let stare kosti stepskega bizona iz Brgevečeve jame pri Sežani. Gasilci veterani pa so v prijetnem okolju dvo-steznega balinišča v Orleku pomerili v tekmovalstvu v balinanju in briškoli. V briškoli je zmagala ekipa iz Povirja pred ekipama iz Komna in Materije. Pri balinanju je prvo mesto osvojila ekipa iz Materije pred Povirjem in Lokvijo. Nadaljevali so druženje ob pogostitvi iz nove Okrepčevalnice pri Gasilčku, ki jo je pred časom odprl postojnski Epic v

prostorih sežanskega Zavoda za gasilno in reševalno službo, kjer ponujajo tudi malice in kosila.

Srečanje so sklenili v prepričanju, da se prihodnje leto spet srečajo, tokrat pri PGD Materija, ki je edino PGD v občini Hrpolje - Kozina in ima status gasilske

enote širšega pomena s pooblastili za posredovanje ob prometnih nesrečah.

Sežansko PGD, ki šteje več kot 140 članov, je po besedah predsednika društva Simona Hlačarja v lanskem letu opravilo rekordno število intervencij. Kar 140, kar je največ v vsej zgodovini svojega delo-

vanja. V prihodnjem letu bodo namreč slavili 130 let delovanja in so drugo najstarejše društvo v KGZ. Najstarejše je PGD Senožče, ki je bilo ustanovljeno 1880. leta.

Besedilo in slika: Olga Knez

Zavarujte se pred vlomilci

Topli jesenski dnevi v naravo privabijo veliko obiskovalcev, toda vsi nimajo dobrih namenov. Tako v zadnjem času število vlomov v osebne avtomobile narašča, storilci pa prežijo predvsem na osebne avtomobile, ki so parkirani na samotnih krajih, ob jasah, vinogradih gozdu in podobno. Tako storilci pristopijo do osebnega avtomobila, kjer s primernim orodjem oz. priročnim sredstvom razbijejo steklo na avtomobilu oz. s primernim orodjem na vzvod odprejo vrata vozila in si na tak način

omogočijo vstop v vozilo. Tarča nepripravov so predvsem vrednejši predmeti, ki se nahajajo na vidnem mestu v vozilu, kot so torbice, denarnice, mobilni telefoni in podobno.

Zato vam Policijska postaja Sežana svetuje naslednje:

- v vozilu ne puščajte vrednejših predmetov;
- če ne gre drugače, vrednejše predmete umaknite z vidnih mest;
- v vozilo namestite alarmno napravo;
- ob srečanju z sumljivimi osebami, ki

se nahajajo v bližini parkiranih vozil, si skušajte zapomniti opis le-teh in predvsem reg. št. vozila, s katerim so se pripeljali na kraj;

- vedno imejte pri sebi mobilni telefon;
- oseb ne poskušajte na silo odgnati in ne vstopajte v konflikt z njimi.

Prav tako bodite pozorni na pojav sumljivih vozil in oseb v vaši okolici in ob pojavu njih takoj obvestite policijo.

Robert Toman

Jesenska turneja dokumentarnih filmov projekta Izročilo

Filmska turneja dokumentarnih filmov iz projekta Izročilo Brkinov in Krasa je v polnem teku. Ekipa Zavoda Dobra pot je v sodelovanju in s podjetjem Be GR8 Media, Višjo strokovno šolo ŠC Srečka Kosovela Sežana in številnimi domačini kot izpričevalci izročila ustvarila deset čudovitih dokumentarnih filmov, ki nas popeljejo v svet izročila in tradicije edinstvenega območja Krasa in Brkinov.

V sklopu projekta Izročilo so bili filmi Čarobni venčki sv. Ivana, Življenje ovčarjev, Brkini in žganjekuha, O kamnu in Kraševcih ter Grad na skali ustvarjeni v sodelovanju s studiem Be GR8 Media. Ostale filme, ki so nastali v okviru projekta, kot so Kamnite vezi, Pletarska duša, O piščalki in rogu, Zgodba o brkinski noši, Zgodba o primorski noši, pa so pod mentorstvom profesorjev VSŠ Sežana z zavzetostjo ustvarili mladi filmografi – študentje VSŠ Sežana, ki so jim prav tako prispevali svojevrsten pečat.

Projekt Izročilo je rezultat sodelovanja med Zavodom Dobra pot, konzorcijskimi partnerji, številnimi sodelavci in podporniki. Financiran je iz sredstev Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) in Republike Slovenije. Cilj projekta je okrepiti prepoznavnost in dodano vrednost dediškinskih obrti, storitev in izdelkov s

tega območja ter ohraniti bogato dediščino Brkinov in Krasa. Poleg dokumentarnih filmov vključuje projekt tudi spletišče dokumentiranega izročila, s katerim se širi znanje o naravni in kulturni dediščini, ter promocijo dediščin-

ske obrti, storitev in izdelkov. Oglejte si ga na www.izrocilo.si.

Filmska turneja se nadalje v širši okolici Brkinov in Krasa, datume lahko spremljate na spletni strani izrocilo.si/dogodki.html.

V občini Sežana vas vabimo na naslednje dogodke:

26. oktober 2023, ob 20. uri – Kosovelov dom
O izročilu Brkinov in Krasa - Grad na skali, Kamnite vezi

4. november 2023 ob 17. uri – Kosovelje
niz filmov

18. november 2023, ob 19. uri - Zadržni dom Štorje
niz filmov

30. november 2023, ob 20. uri – Kosovelov dom
O izročilu Brkinov in Krasa – Življenje ovčarjev, Brkini in žganjekuha, Zgodba o piščali

JESENSKO - ZIMSKI DOGODKI V BOTANIČNEM VRTU SEŽANA

Datum	Dan	Ura	Opis dogodka	Podroben opis
13.10.2023 do 15.10.2023	Petek Sobota Nedelja	09.00 - 18.00	RAZSTAVA EKSOTIČNIH ŽIVALI & NOVOSTI	V Botanični vrt Sežana se vrača že tradicionalna razstava eksotičnih živali , ki bo na ogled postavljala kače, kuščarje, ptičje pajke, žabe in žuželke. Vsak dan ob 15. uri bo potekala tudi delavnica odpravljanja strahu (obvezna prijava), na voljo bo stalni kotiček dotika živali , prodajalna spominkov , v soboto in nedeljo pa tudi kulinarični kotiček . Vstopnina: Z nakupom dnevne vstopnice ali uporabo letne karte Prijave za delavnico odpravljanja strahu: do 12.10.2023
21.10.2023 & 28.10.2023 & 4.11.2023	Sobota	09.00 - 12.00	ŠOLA O JESENSKI NEGI OKRASNIH VRTOV 3 delavnice	Okrasni vrtovi so umetnina, zato jim na letošnjo jesen posvečamo šolo o jesenski negi, sestavljeno iz treh teoretično-praktičnih delavnic, ki jih bo vodil strokovnjak Matjaž Mastnak. 1. delavnica: predzimska nega vrtnic - pokrovnih, grmastih, popenjavk. 2. delavnica: nega grmovnic in živih mej. 3. delavnica: nega okrasnih drevnin. Prijave: najkasneje do četrтка pred posamezno izvedbo Več info o vsebini in kotizaciji: www.vrtsezana.si (pod rubriko Novice)
28.10.2023 do 12.11.2023	Sobota do nedelja	oktober 08.00 - 18.00 november 08.00 - 16.00	JESENSKA DEKORATIVNA PRIPOVED	V rastlinjaku vrta ustvarjen preplet eksotičnega rastja in domače jeseni bo namenjen tistim, ki radi pokukate v svet "dekorativnih zgodb in pripovedi". Jutranja ali popoldanska paša za oči - za otroke, mame, prijateljice... in vse tiste, ki se radi sprehajate skozi jesensko obarvane parke in vrtove... Vstopnina: Z nakupom dnevne vstopnice ali uporabo letne karte
4.11.2023 & 11.11.2023	Sobota	11.00 - 14.00	VILA, VRT IN VINO V ZNAMENJU MARTINOVANJA NA KRASU 2023	Jesen prinaša okuse dobrot. Na Krasu še posebno. Ko v kletih diši po mladem vinu, iz peči po sveže pečenemu kruhu... in na kraški gmajni po njenih divjinkah. A kraška jesen ponuja še drugačno lepoto. Dar umetnosti in kulture, ki ga v Sežani odseva stoletni čas Scaramangajev. Zato se ob prazničnem Martinu v eno doživetje povezujejo Vila, vrt in vino z vodenim ogledom Vile Mirasasso, njenega Botaničnega vrta ter Vinske kleti Vinakras z zaključno pokušino vin in kraških suhomesnatih dobrot. Več info o vsebini in kotizaciji: www.vrtsezana.si (pod rubriko Novice) Prijave: najkasneje do petka pred posamezno izvedbo
24.11.2023	Petek	16.00 - 20.00	USTVARJALNO DRUŽENJE ZA ADVENT 2023 s Simonom Ogrizkom	Adventno-Božični čas prinaša praznično veselje, druženje, želje in tudi kreativno noto, kar v Botaničnem vrtu Sežana želimo povezati v delavnico kreiranja Adventno-Božičnih aranžmajev, ki bo pod vodstvom Simona Ogrizka, aranžerja svetovnega kova, presegla klasične pristope kreiranja in ustaljene praznične okrasitve. Udeležencem bo odstrla skrivnosti aranžerskih mojstrov, vzpodbudila ustvarjalno slo, odrablenim materialom vdahnili vnovično življenje ter neke doma postavila povsem drugačno praznično okrasje. Več info o vsebini in kotizaciji: www.vrtsezana.si (pod rubriko Novice) Rok prijave: 17.11.2023
1.12.2023 7.1.2024	Petek - nedelja	08.00 - 18.00	PRAZNIČNA OKRASITEV VRTA	Praznična okrasitev vrta z lučkami, prazničnim dekorjem rastlinjaka (za odrasle) in kraško zimsko pravljico deželo v Interpretacijskem centru (za otroke) Vstopnina: Z nakupom dnevne vstopnice ali uporabo letne karte
9.12.2023	Petek	17.00	PRAZNIČNI VEČER S KONCERTOM IN BAZARJEM	V duhu prazničnega časa bodo v vrtu zadoneli glasovi Vokalne skupine Malum, med drevesi bo potekal praznični bazar, vel bo vonj po medenjkih... Več info o vsebini in vstopnina: www.vrtsezana.si (pod rubriko Novice)

Oglasno sporočilo

Svet kraških dobrot – Kraški med je dar narave

Kras je mozaik domačih dobrot ter bogate naravne in kulturne dediščine, na njem v ekstremnih pogojih uspeva številno avtohtono rastlinstvo, ki je osnova za številne zaščitene izdelke ter pridelke tega območja. Eden izmed darov narave te dežele je Kraški med, ki nosi okuse naše regije.

Kraški med se pridobiva iz nektarja cvetov, ki uspevajo v kraškem svetu. Med cvetočimi rastlinami na tem območju najdemo rešeljiko, ruj, pravo kaduljo, kraški šetraj in številne druge vrste. Te rastline ne dajejo medu le svojega unikatnega okusa, ampak tudi zdravilne lastnosti. Po svoji vsebini je Kraški med suh in zrel, bogat z minerali, rudninskimi snovmi in encimi, bogat floristični sestav in suho podnebje pa se odražajo v polni in izraziti aromi medu, kar je odločilno za drugačnost. Kraški med ni le zdravilno

sredstvo, ampak igra pomembno vlogo v kraški kulinariki in kulturi.

Čebelarjenje na Krasu poteka že dolga stoletja. Zaradi enkratnih naravnih danosti so čebelarji zaščitili svoj pridelek Kraški med z geografskim poreklom. To pomeni, da ima živilo takšne lastnosti, ki so pos-

ledica geografskega okolja in njegovih naravnih in človeških dejavnikov. Gre za dokumentiran nadzor nad pridelovalnim procesom in analizami medu. Značilnost tako zaščitene izdelke je ta, da vsi postopki pridelave in predelave potekajo znotraj določenega geografskega območja. V tem primeru Krasa.

Kraški med je resnično edinstvena zakladnica Krasa. Najdete ga v naših kraških trgovinah – v Turistično informacijskih točkah v Sežani, Dutovljah in Lokvi, kjer vam poleg nudenja informacij omogočamo tudi nakup. Do konca novembra je Kraški med v akciji, zanj nudimo 10 % popusta.

Ko poskusite Kraški med, okusite ne le naravo, ampak tudi bogato zgodovino in kulturo Krasa.

Besedilo: Anita Slavec

Sliki: arhiv TIC Sežana

30 let fitnesa na Krasu

Kako bi predstavili svojo dejavnost?

Fitnes Planet se nahaja v središču Sežane, v trgovskem centru Karsika. Je največji in najbolj opremljen fitnes v Sežani in širši okolici. Odprt je vse dni v letu, tudi ob sobotah, nedeljah in praznikih. V fitnesu deluje večje število visokousposobljenih trenerjev, ki poskrbijo, da je vadba varna in učinkovita.

Kdaj in kako ste začeli samostojno poslovno pot?

Leta 1993 sem prevzel obstoječi wellness center v hotelu Klub v Lipici, ki je ponujal fitnes, savne, solarije, bazen in masaže. Takrat smo bili edini tak center daleč naokoli.

Leta 2012 pa smo svojo dejavnost preselili v Sežano, v trgovski center Karsika. Tukaj smo se popolnoma posvetili vadbi. Kot prvi na tem območju smo začeli ponujati osebna trenerstva. Svojim strankam resnično lahko ponudimo najvišjo kakovost storitev.

Na kaj ste najbolj ponosni v svojem poslu?

Najbolj sem ponosen na svoje sodelavce. Sodelujem z večjim številom visokousposobljenih, licenciranih trenerjev, ki svoje delo opravljajo z veseljem in strastjo. V ekipi imamo tudi fizioterapevte, ki poskrbijo za odpravo bolečin pri strankah, za dobro gibljivost in zdravje njihovih sklepov in kineziologe, s pomočjo katerih smo vadbo v fitnesu omogočili tudi invalidnim osebam, osebam s sklerozo multipleks, cerebralno paralizo in ostalim, ki imajo zdravstvene težave ali poškodbe. To je bil zares velik preskok in lahko se pohvalim, da smo v

širši okolici edini fitnes, ki ponuja tako visoko kakovost storitev. Zato je Fitnes Planet najboljši. Dober fitnes je plod dela kakovostnih trenerjev in ne samo lepih stavb in dragih naprav.

Kaj vas pri vašem delu najbolj navdihuje?

Da s svojim delovanjem pozitivno vplivamo na veliko število ljudi, da se bolje počutijo in da s pomočjo našega delovanja dosežejo višjo kakovost življenja.

Kako motivirate sebe ali svoje sodelavce?

Odkar imam svoj fitnes, nisem nikoli imel težav z motivacijo glede dela. Ko se zjutraj zbudim, z veseljem vstanem in komaj čakam, da grem na delo. In po 30 letih je še vedno enako. Trenutno si ne predstavljam življenja brez svoje dejavnosti.

Glede sodelavcev pa je tako, da želim sodelovati samo z motiviranimi osebami, ki imajo podobno strast do tega dela. Če želi nekdo postati trener samo zaradi plače, bo težko dober trener in z njim ne želim sodelovati. Trenerji imajo svoja podjetja in svojo storitev zaračunajo neposredno strankam. Njihov zaslužek je popolnoma odvisen od kakovosti njihovega dela, zato se po svojih najboljših močeh potrudijo, da zadovoljijo pričakovanja strank.

Zakaj je dobro izbrati fitnes, v katerem deluje večje število trenerjev, tudi če nočete ali si ne morete privoščiti osebnega trenerja?

- Več usposobljenih trenerjev pomeni več znanja!

Tudi trenerji imajo različno znanje z različnih področij in če delujejo v enem fitnesu, se med seboj dopolnjujejo in učijo drug od drugega.

- Že samo z opazovanjem, kako osebni trenerji delajo s svojimi strankami, boste dobili določene informacije in znanje, kako naj bi vadba potekala in na kakšne načine lahko trenirate ...
- Ko kakšen trener nima stranke, vam bo z veseljem odgovoril na vprašanje, ki se vam poraja že več časa in vam mimogrede dal kakšno informacijo, ki bo zanj malenkostna, vam pa lahko povsem spremeni življenje, še posebej, če boste izvedeli, kako odpraviti kronično bolečino, se izognili poškodbam, odpravili napake, ki jih delate pri vadbi in pri vsakdanjih opravilih ...
- Ko boste imeli možnost, pa si le privoščite dobrega osebnega trenerja. Vsaj za kakšen mesec. To je naložba v vaše zdravje! Znanje, ki ga boste pridobili od trenerja, vam bo prišlo prav celo življenje, tudi pri vsakdanjih opravilih ...
- V Fitnes Planetu deluje več zelo kakovostnih trenerjev, ki se redno izobražujejo in katerim sta na prvem mestu zdravje in dobro počutje strank.

Fitnes Planet, Bojan Pirjevec, s. p.
www.fitnes-planet.com / 041 754 737

Trenutno ponujamo možnost BREZPLAČNEGA posveta in treninga z osebnim trenerjem!
Pokličite na 041 754 737
in si rezervirajte termin!

gorenje GTI

CESTA NA LENIVEC 37, SEŽANA

CELOTEN ASORTIMA METALURGIJE:

- PLOČEVINA
- PALIČNA JEKLA
- NOSILCI IN PROFILI
- POHIŠTVENE CEVI
- ČRNE CEVI
- POCINKANE CEVI

PONUDBA

- ✓ ELEKTRIČNO IN ROČNO ORODJE
- ✓ VIJAČNO BLAGO
- ✓ VARILNA TEHNIKA
- ✓ ZAŠČITNA SREDSTVA

TRAKTORJI

gorenje
Life Simplified

ORODJE

BELA TEHNIKA

METALURGIJA

PON-PET

08.00 - 16.00

gtimetalurgija@gorenje.si

+386 (0)41 689 953

+386 (0)5 620 1287

Bar Metuljček z novo lastnico ponovno odprt

Pred meseci je Irena Črgan zaprla Bar Metuljček, ki je z odlično kavo vabil 30 let v svoje prostore na glavni Partizanski cesti v Sežani. Irena se je namreč upokojila in gostinski lokal v najem oddala mladi natakariči Radmili Đorđević, ki bo z družino (možem Goranom in sinom

Jovanom) nadaljevala gostinsko dejavnost in ohranila ime bara.

Bar so ponovno odprli 21. septembra 2023. Po ugodnih cenah bodo gostom nudili ne le pijače, ampak tudi priložnostne prigrizke, s katerimi se razširja ponudba bara. Radmila, ki je že s 17.

leti prišla iz Beograda, kjer je končala srednjo gostinsko šolo, v Slovenijo in se zaposlila kot natakariča v Kopru, kjer tudi prebiva, bo gostom ob najrazličnejših pijačah, od brezalkoholnih do alkoholnih, ob vinu, pivi in žganih pijačah ponudila tudi narezke, sendviče, sadne kupe, tortice in še marsikaj. Tudi najmlajši se bodo lahko podprli z najrazličnejšimi dobrotami, kot so sladoled, več vrst vroče čokolade (od klasičnih, črne in bele, do kokosa, sneakersa, penic, keksov), brišev, šejkov s kokosom in banano idr. Lastnica Rada, kot jo imenujejo prijatelji, si prizadeva, da bi ne le ohranila dosedanje goste, ampak tudi privabila nove. Po TV sprejemniku si bo mogoče ogledati marsikatero oddajo, obenem pa prebrati zanimivosti in novice iz Slovenskih novic. Prav tako ohranja enak urnik kot doslej. Bar, pred katerim so mizice s stoli postavljene s pogledom z razgledom na mesto, je odprt od 7. do 22. ure.

Besedilo in slika: Olga Knez

Program Mira v skrbi za duševno zdravje ljudi

Vsi imamo pravico do dobrega duševnega zdravja, kar vključuje tudi pravico do zaščite pred tveganji, pravico do dostopne in kakovostne oskrbe ter pravico do neodvisnosti in vključenosti v skupnost.

Duševno zdravje postaja eno prednostnih področij javnega zdravja, tudi Vlada Republike Slovenije je leto 2023 zglasila za leto duševnega zdravja. V Sloveniji se je pomemben premik zgodil 2018 s sprejetjem Nacionalnega programa duševnega zdravja - Programa MIRA, ki celostno naslavlja to področje, tudi tako, da predvideva povezovanje med različnimi resorji, strokami in deležniki ter uporabniki na vseh ravneh. Z namenom obelodrževanja 10. oktobra - svetovnega dneva duševnega zdravja, se bodo po Sloveniji odvijali različni dogodki. Podrobnosti najdete na spletni strani Programa MIRA www.zadusevnozdravje.si.

Pod okriljem Festivala duševnega zdravja Primorske 2023 smo tudi na Krasu pripravili dogodek z namenom ozaveščanja, destigmatizacije ter informiranja o pomenu skrbi za duševno zdravje.

NIJZ OE Nova Gorica

Festival duševnega zdravja Primorske 2023

»V skrbi za duševno zdravje ljudi od Bovca do Pirana«

Vabilo

Strokovnjaki in ljudje z izkušnjo s težavami v duševnem zdravju bodo spregovorili
16. novembra v Kosovelovi knjižnici v Sežani

ob 17. uri Živa knjižnica

Ste kdaj razmišljali o svojih predsodkih,
ki jih imate do oseb z duševno motnjo?

Živa knjižnica je priložnost govoriti z eno takšnih oseb in spoznati,
kakšno je njeno življenje v resnici.

Živa knjižnica deluje kot katerakoli druga knjižnica, le da so knjige ljudje; »preberete«
jih tako, da se z njimi pogovarjate. Nudi konkretno možnost srečati se s predstavniki
družbeno ogroženih skupin, ki se v svojem življenju soočajo s stigmatizacijo in so
pripravljeni govoriti o svoji izkušnji ter jo deliti z obiskovalci knjižnice.

ob 18. uri Okrogla miza

Na vprašanja o duševnem zdravju bodo odgovarjali predstavniki
nekaterih institucij, ki delujejo na tem področju na Krasu

Projekt Živa knjižnica – ne sodi knjige po platnicah!

Vir: FB/ŽIVA KNJIŽNICA

Organizatorji si pridržujejo pravice do spremembe programa.

»Duševno zdravje je univerzalna človekova pravica.«

TEKAŠKI POZDRAV

11.11.2023 OB 11.00

TEKAŠKI
POZDRAV
jeseni na Krasu

TRASE

- REKREATIVNI TEK - 9 KM
- REKREATIVNI TEK - 6 KM
- POHOD PO ŽIVEM MUZEJU KRASA
- VODEN OGLED JAME VILENICA

• START / CILJ V LIPICI

www.tekaskipozdrav.si

MARTINOVANJE
NA KRASU 4.11. - 12.11.2023

MARTINOVANJE NA KRASU

4. - 12. november 2023

11. november

ODPRTE KLETI

z avtobusom po Kraški vinski cesti

PRAZNIK VINA V ŠTANJELU

Grad Štanjel

MARTINOVA SOBOTA V SEŽANI IN DUTOVLJAH

Trg osvoboditve (pred cerkvijo) v Sežani in osrednji trg v Dutovljah

TEKAŠKI POZDRAV JESENİ

Lipica

KOZARČEK Z MARTINOM IN MLADIM VINOM

Pliskovica

4. in 11. november - VILA, VRT IN VINO,
Botanični vrt ob Vili Mirassaso, Vinakras, Sežana

**10. november - MARTINOVO DOŽIVETJE NA KRAŠKEM
DVORIŠČU VINAKRAS V SODELOVANJU S PRŠUTARNO KRAS,**
Vinakras, Pršutarna Kras, Sežana

Podrobnosti o dogajanju med 4. in 12. novembrom preverite na:

www.martinovanjenakrasu.si

